

Programmabegroting 2024

en meerjarenprognose 2025 - 2027

De website vindt u hier: <https://assen.publicaties.app/pub/programmabegroting2024/0/p1-homepage>

De raad behandelt Programmabegroting 2024 op maandag 6 en donderdag 9 november 2023.

Inhoudsopgave

1. Hoofdpijnen	3
1.1. Inleiding en leeswijzer	3
1.2. College van burgemeester en wethouders	4
1.3. Hoofdpijnen beleidsuitvoering	5
1.4. Financiële vooruitzichten	8
2. Programmaplan	14
2.1. Wonen in Assen	15
2.2. Werken in Assen	25
2.3. Meedoen in Assen	33
2.4. Aantrekkelijk Assen	44
2.5. Samen werken aan Assen	50
2.6. Bedrijfsvoering	54
2.7. Vastgoed en grondbedrijf	57
2.8. Algemeen financieel beleid	65
3. Paragrafen	69
3.1. Lokale heffingen	70
3.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	75
3.3. Onderhoud kapitaalgoederen	84
3.4. Financiering	90
3.5. Bedrijfsvoering	93
3.6. Verbonden partijen	96
3.7. Grondbeleid	122
4. Financiële begroting	130
4.1. Programmaplan	131
4.2. Financieel beleid	133
4.3. Incidentele lasten en baten	136
4.4. Geprognosticeerde balans	140
5. Bijlagen	141
5.1. Specificatie ambities Bestuursakkoord 2022-2026	142
5.2. Lasten en baten per taakveld	144
5.3. Reserves en voorzieningen	149
5.4. Begrotingssubsidies	151
5.5. Indicatoren	153

1. Hoofdpijnen

1.1. Inleiding en leeswijzer

Voor u ligt de Programmabegroting 2024. De tweede begroting van deze bestuursperiode waar wij verder gaan met de realisatie van ambities en projecten uit ons bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026.

Actuele ontwikkelingen

In hoofdstuk 3. Hoofdpijnen beleidsuitvoering van deze begroting kunt u lezen hoe we samen de stad maken met als uitgangspunt dat het voor iedereen in Assen fijn leven, wonen, leren en werken is. Niet alleen voor nu maar ook in de toekomst. En op welke manier we samen met de stad invulling geven aan onze visie, beleid en uitvoering.

Financiële vooruitzichten

De financiële vooruitzichten tot en met 2025 zijn goed. De begroting die voor u ligt, bevat de meest actuele inzichten in de financiële positie. De septembercirculaire 2023 is in de begroting en meerjarenraming verwerkt. In deze circulaire zien we nog geen financieel perspectief voor 2026 en daarna. Ook de financiële ontwikkelingen op het gebied van het sociaal domein (Hervormingsagenda Jeugdzorg, Wmo en Beschermd wonen) zijn op dit moment moeilijk in te schatten. In hoofdstuk 4. Financiële vooruitzichten leest u hierover meer.

Kaders

Het uitgangspunt blijft een structureel sluitende begroting. Daarnaast blijft Assen een sociale stad waar mensen oog hebben voor elkaar, een gastvrije aantrekkelijke leefbare stad in het waarin stappen zetten op het gebied van duurzaamheid prioriteit is. Investeren in bestaande wijken en een impuls geven aan de woningbouw zijn belangrijk. De betekent blijven investeren in de stad om aantrekkelijk te zijn voor inwoners, bedrijven en bezoekers.

Leeswijzer

Programmabegroting 2024 is voor u beschikbaar als website. Ook is een publicatie (PDF) beschikbaar. Inhoud in grote lijnen:

- Het overzicht van de portefeuilleverdeling.
- Op hoofdpijnen beleidsmatige ontwikkelingen.
- Financiële vooruitzichten voor de jaren 2024 – 2027
- Een meer gedetailleerd overzicht van beleidsdoelen, de diverse activiteiten, resultaten en financiële gevolgen vindt u in de programma's en de paragrafen.
- Het tweede deel gaat over de financiële begroting. We geven een samenvatting gevolgd door een toelichtend hoofdstuk.
- En tot slot enkele bijlagen met informatie op een meer gedetailleerd niveau.

1.2. College van burgemeester en wethouders

De portefeuillevverdeling leest u [hier](#)

Het college van B&W voor de bestuursperiode 2022-2026 is benoemd met ingang van 16 juni 2022.

[Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij en Daadkrachtig](#)

1.3. Hoofdpijnen beleidsuitvoering

Met de tweede begroting van deze bestuursperiode willen we belangrijke stappen zetten in de uitvoering van het bestuursakkoord 'Dichtbij en Daadkrachtig'. Dat doen we in een tijd vol onzekerheid. Door de val van het kabinet dreigen ontwikkelingen te vertragen en blijven maatregelen uit om grote maatschappelijke vraagstukken aan te pakken.

Wonen

In Assen wordt volop gebouwd. De komende jaren realiseren we zo'n 1.500 woningen. De meeste in Kloosterveen. Samen met de provincie werken we hier aan de derde hoofdontsluiting. Daarmee blijft de wijk goed bereikbaar. Verder is ook het Acmesaterrein in ontwikkeling en krijgen de plannen in het Havenkwartier vorm. In onze plannen is volop ruimte voor sociale woningbouw. We zijn een stad waarin iedereen welkom is.

Om invulling te kunnen geven aan onze plannen op het gebied van wonen moeten onze ruimtelijke plannen op orde zijn. Na 1 januari 2024 hebben we hierbij te maken met de nieuwe Omgevingswet. De komende vijf jaar werken we aan het opstellen van de omgevingsplannen. Om te beginnen voor de wijken. Nieuwe beleidsontwikkelingen bijvoorbeeld op het gebied van milieu krijgt een plek in de Omgevingsvisie.

Duurzaamheid

De gevolgen van klimaatverandering zijn steeds meer merkbaar. Daarom blijven we ons inspannen om deze tegen te gaan en uitstoot van CO₂ verder te beperken via de energietransitie. We onderzoeken mogelijkheden om onze wijken duurzaam te verwarmen en stimuleren inwoners en bedrijven te investeren in isolatie en zon op dak. Een dekkend netwerk aan laadpalen draagt bij aan duurzame mobiliteit. Door alle maatregelen lopen we al snel aan tegen de grenzen van het huidige energiesysteem. We werken daarom aan een toekomstbestendig energiesysteem.

Groen speelt een belangrijke rol in onze stad. Het vergroot de leefbaarheid, maar gaat ook gevolgen van klimaatverandering tegen. We investeren in het onderhoud van bestaand groen en de aanleg van nieuw groen en brengen daarbij de diverse initiatieven bij elkaar.

Dichtbij inwoners

Leefbare en vitale wijken zijn een belangrijk uitgangspunt in ons bestuursprogramma. We organiseren hier zorg en ondersteuning dichtbij de inwoners. Zo kunnen we effectief op hun vragen inspelen. In combinatie met preventie willen we zo kosten terugdringen zonder in te leveren op kwaliteit. De inzet van de middelen van het Integraal Zorg Akkoord en Gezond en Actief Leven Akkoord is daarbij een belangrijk hulpmiddel. Hiermee komen meerdere regelingen op het gebied van gezondheid en welzijn samen zodat meer samenhang ontstaat.

Via de wijkaanpakken zorgen we voor goede afstemming van onze inzet per wijk. Samen met inwoners bepalen we de belangrijkste behoeften en prioriteiten en stellen we uitvoeringsplannen op. Onze wijken moeten uitnodigen tot bewegen en ontmoeten. Daaraan werken we via onze aanpak BOSS.

Iedereen moet zich prettig voelen in onze stad en wijken. In onze aanpak voor diversiteit en inclusie en met de uitvoering van de wet inburgering hebben we oog voor verschillen zodat iedereen kan meedoen aan de samenleving.

Economie en inkomen

We werken verder aan de uitvoering van de economische agenda. Daarbij zetten we in op een efficiënte ondersteuning van bestaande en nieuwe bedrijven. Via de aanpak stadsmarketing brengen we de kwaliteiten van Assen actief onder de aandacht van bezoekers en bedrijven. Samen met ondernemers ontwikkelen we een innovatieagenda. De komende jaren doen zich onder andere kansen voor op het gebied van zorg en vrije tijdseconomie en met de komst van meer rijkswerkgelegenheid. Een openlucht zwembad en een TT museum kunnen een verrijking van de vrijetijdseconomie zijn.

Voldoende inkomen is een voorwaarde om mee te doen in de samenleving. We brengen daarvoor groepen met een laag inkomen in beeld en bieden waar nodig gerichte ondersteuning. Financieel maar ook in de begeleiding naar werk. De mens staat daarbij voor ons centraal en niet de regels.

Jong in Assen

Met de startnotitie 'beleid voor jongeren' hebben we samen met de gemeenteraad een belangrijke stap gezet om jongeren een grotere stem te geven. In veel onderdelen van ons beleid willen we hun meer invloed geven. Daarbij kunnen ze in bepaalde gevallen meebeslissen. Ook over de inzet van middelen. Bijvoorbeeld als het gaat om specifieke activiteiten. Jongeren hebben zelf aangegeven wat voor hen belangrijke onderwerpen zijn.

Het is belangrijk dat jongeren in Assen goed en veilig kunnen opgroeien. We gaan actief aan de slag met het terugdringen van achterstanden. Financieel maar ook in ontwikkeling. Daarnaast gaan we ook aan de slag met de huisvesting van jongeren en de vergroting van het onderwijsaanbod.

Met de uitvoering van de hervormingsagenda jeugd denken we de komende jaren goed in te kunnen spelen op de behoeften van jonge Assenaren die aan de kant staan of kwetsbaar zijn.

Eigen organisatie

We willen dichtbij onze inwoners staan. Iedereen moet zich uitgenodigd voelen om gebruik te maken van onze dienstverlening en samen te werken met de gemeente. Dat doen we in toenemende mate in netwerken van inwoners en andere belanghebbenden. De benodigde verbetering van de dienstverlening en het samenwerken in netwerken vragen om aanpassingen van het stadhuis, onze werkomgeving en manier van werken. Dat laatste onder andere via opleiding en intensievere samenwerking op Drentse schaal.

Mede met de inzet op dienstverlening en samenwerking bieden we medewerkers een aantrekkelijke en relevante werkomgeving. Daarnaast werken we via strategische personeelsplanning en het verhogen van de medewerkers tevredenheid werken we aan structurele oplossingen voor de krapte op de arbeidsmarkt.

Moties Kaderbrief 2024

We hebben de moties die in uw raad zijn aangenomen en waarvan het financieel effect duidelijk is integraal verwerkt in de begroting 2024 en verder. Voor een aantal moties is het financieel effect nog niet bekend. Op een later moment komen we daar op terug. We behandelen de moties die u heeft aangenomen hieronder kort.

- **Motie stimuleren speel- en ontmoetingsplekken**

Met de extra middelen gaan we de gevraagde versnelling en uitbreiding aan brengen in het programma BOSS, inclusief een stadspeelplek in Peelo, het Anne Frank Park in Marsdijk en bij de Componist in Noorderpark. Op plekken in de buurt waar energie zit, of nieuwe initiatieven ontstaan kan samen met de wijkcoördinator en worden gekeken naar het realiseren van een straatplek. Dit zijn plekken waar geen toestellen worden geplaatst, maar er wel ruimte blijft voor spelen en ontmoeten. De verkenning over het

vergroenen van Park Kloostergaarde is gestart en aan het eind van het jaar is er meer duidelijkheid over wat daar mogelijk is.

De plannen van Sportverenigingen Verenigt onderzoeken we op haalbaarheid.

- **Motie ontmoetingsplekken**

Het college wil graag in de wijk Lariks de buurtfunctie die het Rode kruisgebouw nu heeft behouden al dan niet op deze locatie. Binnen een periode van zes maanden ronden we het onderzoek daar naar af.

In de wijk Marsdijk zijn we inmiddels in gesprek met de betrokken partijen over De Dissel, de Dierenweide Beekdalhoeve en de Opstandingskerk aan de Wilgenbeemd. Laagdrempeligheid en gastvrijheid is daarbij het uitgangspunt. De uitkomst van de gesprekken zal ook worden meegenomen in de aanpak wijkgericht werken. Verwacht wordt in het eerste kwartaal van 2024 tot concrete plannen te komen.

- **Motie opfriscampagne honden-uitlaatregels**

In de aanpak van de “opfris” campagne starten we met een inventarisatie van de bebording en vervanging daar waar nodig. Daarna kan de publiekscampagne opgezet worden. De kosten voor vervangen bebording zijn nog niet bekend. U wordt daarover nader geïnformeerd.

- **Motie aanpak overlast Kloosterveste**

Dit krijgt een plek bij het integraal Veiligheidsbeleid 2024-2028.

- **Motie Valkensteijn**

We koppelen de uitvoering van de motie aan de ontwikkeling van het nieuwe beheerplan van het Drents Landschap (regie op het beheer ligt daar). Daarin wordt afgesproken wat uitgevoerd kan worden door de stichting. Op basis hiervan kan worden bepaald wat de hoogte van de structurele bijdrage aan de stichting kan zijn.

- **Motie Zonnereep**

Een structurele subsidie kan vanaf 2025 worden meegenomen in de begroting. Voor 2024 is de éénmalige bijdrage en de onderhoudssubsidie eenmalig in de begroting meegenomen.

- **Motie asielzoekers: Snellere start, sterke toekomst**

De kaders voor een pilot worden uitgewerkt met betrokken partijen zoals COA, WPDA, lokale bedrijven en werkgevers. Hierin verwerken we de opgedane ervaringen van andere gemeenten, van de crisisnoodopvang aan de Graswijk, van andere pilots, zoals die bij het UMCG (statushouders aan het werk) en de ervaringen van de gemeentelijke opvang voor Oekraïners. Voor de uitvoering van de motie wordt extra capaciteit aangetrokken dit kan opgevangen worden binnen de beschikbare middelen voor het AZC.

- **Motie financiële situatie gemeente medio 2026**

Wij blijven, samen met onze partners, ons inzetten om de financiële positie te verbeteren.

1.4. Financiële vooruitzichten

Algemeen

In ons bestuursakkoord hebben we gezegd dat we Assen financieel gezond willen houden. We voeren daarom een behoedzaam en terughoudend financieel beleid. We geven invulling aan kansen en lossen knelpunten in het beleid en financiën op als die zich voordoen.

In 2024 hebben we een midterm review gepland waarin we kijken naar de resultaten van een aantal projecten en programma's uit ons bestuursakkoord en naar onze financiële positie. We nemen dan een besluit over een eventueel vervolg en kijken ook of we financiële ruimte kunnen vinden voor mogelijke nieuwe beleidswensen en ambities. Hierbij betrekken we ook de beschikbare vrije ruimte in onze reserves.

Bij Kaderbrief 2024 hebben wij u geïnformeerd dat de ontwikkelingen omtrent het gemeentefonds na 2025 nog steeds onduidelijk zijn. We gaven ook aan dat de geplande invoeringsdatum van 2026 niet zal worden gehaald.

Met de val van het Kabinet Rutte IV begin juli 2023, de aankomende verkiezingen op 22 november 2023 en het daaropvolgend formatieproces is het onduidelijk of en in welke mate een nieuw kabinet bereid is om aanvullende middelen beschikbaar te stellen om de financiële tekorten van gemeenten met ingang van 2026 op te lossen. Daarmee blijft de onzekerheid omtrent het financieel perspectief voor nu onverminderd groot.

Uw raad heeft op 20 juli 2023 een motie aangenomen over de financiële situatie van onze gemeente met ingang van 2026 waarin u ons vraagt om in samenwerking met andere gemeenten, provincies en VNG alles in te zetten om de aangekondigde bezuinigingen ongedaan te maken. Wij blijven, samen met onze partners, ons inzetten om de financiële positie te verbeteren. In dat verband volgen we de geadviseerde beleidslijn in het begrotingsadvies van de VNG.

Ondanks deze onzekerheid is ons uitgangspunt ongewijzigd en blijven we invulling geven aan onze ambities en maatschappelijke opgaven in combinatie met een gezonde financiële huishouding.

Financiële positie van Assen

De financiële vooruitzichten die we voor 2024 en 2025 presenteren zien er goed uit waarbij we onze reserves gericht inzetten voor de realisatie van beleidsdoelen. Op basis van de huidige inzichten zien we voor 2026 en verder een nog steeds structurele tekorten die nagenoeg overeenkomt met het beeld in de Kaderbrief 2024.

Samenvattend is het beeld als volgt:

- De begroting 2024 en de meerjarenschijf 2025 laten een structureel en reëel sluitend beeld zien.
- Het Herstelplan 2020-2024 inclusief de gestelde voorwaarden van de toezichthouder zijn gerealiseerd.
- Voor de meerjarenschijven 2026 en 2027 zien we een structureel tekort als gevolg van het ontbreken van een duurzame oplossing voor de financiële consequenties van de aangekondigde nieuwe financieringsmethodiek.
- Het weerstandsvermogen is goed.
- De vrije ruimte in de gemeentelijke reserves is goed en is er ruimte voor het maken van aanvullende keuzes.

Financiële beleidslijn Sociaal Domein

De uitvoering van te nemen in het Sociaal Domein is sterk verbonden met wetgeving. Voor de Jeugdzorg, Wmo en Beschermd wonen zijn drie wijzigingen voorzien:

- hervormingsagenda Jeugd
- herinvoering van het abonnementstarief Wmo.
- invoering woonplaatsbeginsel Beschermd wonen

Begin juni 2023 is er overeenstemming bereikt over de hervormingsagenda Jeugd. In dat verband zijn de aanvullende middelen voor de jaren 2024 en 2025 toegevoegd aan het gemeentefonds. Voor de jaren 2026 en 2027 is opnieuw gekozen voor een stelpost jeugdzorg omdat een commissie zich zal buigen over de effecten van de maatregelen. Deze stelpost is ook verwerkt in ons meerjarenperspectief 2026 en 2027. De effecten van de hervormingsagenda zijn deels afhankelijk van wetgeving en moeten nog naar de Asser situatie worden vertaald.

In de voorjaarsnota 2023 van het Rijk is aangekondigd dat met ingang van 2026 het abonnementstarief Wmo weer zal worden ingevoerd met daarop een korting op het gemeentefonds.

De verantwoordelijke overheden werken al enkele jaren aan de transitie van beschermd wonen naar beschermd thuis. Twee belangrijke instrumenten daarvoor zijn invoering van het woonplaatsbeginsel en een nieuw verdeelmodel voor de middelen voor gemeenten voor beschermd wonen. Deze zorgen ervoor dat elke gemeente voortaan verantwoordelijk is voor de ondersteuning van de eigen inwoners. En dat elke gemeente ook passende middelen ontvangt om te zorgen voor beschermd thuis en beschermd wonen voor haar inwoners. De geplande datum van 1 januari 2024 is niet haalbaar en het streven was 1 januari 2025.

Met de val van het kabinet Rutte IV is het niet zeker of en in welke mate wetgeving zal volgen. Wel is duidelijk dat de wetgeving over de invoering van het woonplaatsbeginsel niet op korte termijn in de Tweede Kamer zal worden behandeld.

Kaderbrief 2024

De financiële kaders, de begrotingspositie en de meerjarenprognoses zijn in de Kaderbrief 2024 geactualiseerd waarbij het Herstelplan 2020-2024 vastgesteld door uw raad op 23 april 2020 en ons bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig de belangrijkste inhoudelijke uitgangspunten voor de begroting 2024 en volgende jaren zijn.

Stand Kaderbrief 2024 (bedragen x € 1.000)

Structureel / Incidenteel	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Bijgestelde resultaten 2024-2027	-1.070	4.091	-8.416	-8.766
Structureel	2.525	4.922	-8.068	-8.766
Incidenteel	-3.595	-831	-348	0

Ontwikkelingen sinds de Kaderbrief 2024

Eind juni 2023 zijn we door de toezichthouder geïnformeerd over de nieuwe richtlijn jeugdzorg. Dit betekent dat we voor 2026 en 2027 de gereserveerde middelen die het Rijk beschikbaar heeft structureel mogen opnemen. Daarnaast mogen de taakstellingen uit de hervormingsagenda ook als stelpost worden opgenomen. Het effect hiervan hebben wij verwerkt in de meerjarenprognoses.

Na de behandeling van de Kaderbrief 2024 in uw raad zijn we als voorbereiding op de begroting en de beleidsinvulling voor 2024 nogmaals nagegaan of en waar in het aanvaarde beleid en de bedrijfsvoering nog sprake is van autonome ontwikkelingen en knelpunten. De belangrijkste autonome ontwikkelingen hebben we in de begroting hebben opgenomen. Deze zijn:

- het op peil brengen van formatie in het fysieke domein en sociale domein;
- middelen voor de voortzetting van de projecten dienstverlening en participatie.

Deze hebben zowel een structureel als een incidenteel karakter.

Septembercirculaire 2023

De demissionaire status van het kabinet heeft ook geleid tot een beleidsarme septembercirculaire. De inhoud, met uitzondering van de toevoeging van volume-accres met ingang van 2027, beperkt zich tot actualisatie van de ontwikkeling de lonen en prijzen en de reguliere aanpassingen in de parameters. De actualisatie van lonen en prijzen is vertaald in een aanvullend loon- en prijsaccres. De toevoeging van een volume-accres met ingang van 2027 maakt onderdeel uit van de aangekondigde nieuwe financieringsmethodiek. De uitkomsten van deze circulaire zijn verwerkt in de begroting en meerjarenramingen.

Financiële eindresultaten 2024-2027

De uitkomst van de aanvullende ontwikkelingen na de Kaderbrief 2024 en het effect van de septembercirculaire 2023 vindt u hieronder samengevat weer. We hebben deze afgezet tegen de prognoses die voor de periode 2024-2027 in de Kaderbrief 2024 hebben gepresenteerd.

Eindstand na mutaties Septembercirculaire 2023 (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Eindstand na Septembercirculaire 2023	-3.208	3.435	-9.310	-7.848
▼ Structureel	4.258	6.270	-8.147	-8.338
▼ 1. Stand Kaderbrief 2024	2.525	4.922	-8.068	-8.766
Bijgestelde resultaten 2024-2027	2.525	4.922	-8.068	-8.766
▼ 2. Actualisatie begroting	307	333	-867	-2.931
Autonome ontwikkelingen	307	333	-867	-1.931
Anders werken: focus op netwerken, ontmoeten en samenwerken	0	-150	-150	-150
Anders werken: dekking vanuit algemene reserve	0	150	150	150
Steenbreek (Groenvisie)	-50	-50	-50	-50
Steenbreek (dekking uit riolbeheer)	50	50	50	50
Begrotingsruimte voor nieuwe ambities	0	0	0	-1.000
▼ 3. Moties Kaderbrief 2024	-3	-42	-42	-42
Stimulering speel- en ontmoetingsplekken (BOSS)	0	-38	-38	-38
Update Zonnereep	-1	-1	-1	-1
Ontmoetingsplekken wijkgebouwen	0	0	0	0
Structurele subsidie St. Landgoed Valkenstijn	-2	-3	-3	-3
Asielzoekers: Snellere start, Sterkere toekomst	0	0	0	0
Overlast Kloosterveste	0	0	0	0
Financiële situatie gemeente medio 2026	0	0	0	0
▼ 5. Uitkomst septembercirculaire 2023	1.429	1.057	830	3.401
Accres (loon- en prijscompensatie)	1.767	1.509	1.373	1.430
Accres (volumecompensatie)	0	0	0	2.857
Actualisatie parameters gemeentefonds (incl. BCF)	-338	-452	-543	-886
▼ Incidenteel	-7.466	-2.835	-1.163	490
▼ 1. Stand Kaderbrief 2024	-3.595	-831	-348	0
Bijgestelde resultaten 2024-2027	-3.595	-831	-348	0
▼ 2. Actualisatie begroting	-3.847	-2.004	-815	490
Autonome ontwikkelingen	-2.062	-294	-155	760
Invoeringskosten omgevingswet	-175	-225	-260	-270
Meedoen in het groen (Groenvisie)	-125	0	0	0
Doorwerking omgevingswet in bestaand beleid	-400	-400	-400	0
Uitvoering Economische Agenda 2020-2025	-585	-585	0	0
Gebiedsontwikkelingen JWF/ZO Assen	-500	-500	0	0
▼ 3. Moties Kaderbrief 2024	-24	0	0	0
Update Zonnereep	-24	0	0	0
Opfriscampagne hondenuitlaatrege	0	0	0	0
▼ 5. Uitkomst septembercirculaire 2023	0	0	0	0
Incidentele middelen armoedebestrijding	240	0	0	0
Inzet middelen armoedebestrijding	-240	0	0	0

Financieel dekkingsplan 2024-2027

De uitkomsten van de afzonderlijke jaren worden van dekking voorzien in het dekkingsplan.

bedragen x € 1.000

Onderwerp	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Financieel dekkingsplan 2024-2027	3.208	-3.434	9.310	7.848
▼ Inzet beschikbare middelen binnen begroting	1.700	0	0	0
▼ Structureel	1.700	0	0	0
Incidentele ruimte 2024	900	0	0	0
Stelpost indexatie reserves	500	0	0	0
Volumebudget 2024	300	0	0	0
▼ Verrekening begrotingsresultaat	1.508	-3.434	9.310	7.848
▼ Incidenteel	1.508	-3.434	9.310	7.848
Toevoeging algemene reserve	0	-3.434	0	0
Onttrekking algemene reserve	1.508	0	9.310	7.848

Geraamde uitgaven en inkomsten 2024

Uitgaven 2024

(Bedragen x € 1 miljoen)

Programma	€	%
Meedoen in Assen	123,9	34,7%
Bedrijfsvoering	78,8	22,1%
Werken in Assen	60,8	17,0%
Vastgoed en Grondbedrijf	37,6	10,5%
Wonen in Assen	25,9	7,3%
Aantrekkelijk Assen	19,3	5,4%
Samen werken aan Assen	5,6	1,6%
Algemeen financieel beleid	4,9	1,4%

Inkomsten 2024

(Bedragen x € 1 miljoen)

Soort inkomsten	€	%
Gemeentefonds	227,0	63,9%
Belastingen	43,4	12,2%
Doeluitkeringen	37,6	10,6%
Huren en pachten	15,4	4,3%
Grondexploitatie en projecten	14,6	4,1%
Reserves en voorzieningen	5,7	1,6%
Dividend, aandelen en rente	4,0	1,1%
Overige inkomsten	3,4	1,0%
Opbrengsten uit afval	2,9	0,8%
Eigen bijdragen inwoners	1,1	0,3%

Reservepositie

De gemeentelijke reservepositie heeft sinds de vaststelling van het Herstelplan 2020-2024 een positieve ontwikkeling laten zien. De beschikbare vrije ruimte in de Algemene reserve en de reserve Investeringsfonds bedraagt eind 2024 afgerond € 41 miljoen. Op basis van de prognoses in de meerjarenraming 2025-2027 daalt de vrije ruimte naar € 27 miljoen. In onderstaand overzicht hebben we de ontwikkelingen voor u in beeld gebracht.

Vrij besteedbare ruimte in reserves (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Totaal vrij besteedbare ruimte reserves	47.917	40.687	44.049	34.667	26.783
▼ Algemene reserve	43.917	36.687	40.049	30.667	22.783
Stand algemene reserve op 1 januari	70.787	50.904	43.709	47.106	37.758
Resultaatbestemming jaarrekening 2022	-17.242	0	0	0	0
Vastliggende mutaties o.b.v. raadsbesluiten	-5.761	-3.650	0	0	0
Begrotingsresultaat Voortgangsrapportage 2023	-587	0	0	0	0
Prognose resultaat Voortgangsrapportage 2023	3.665	0	0	0	0
Begrotingsresultaten Kaderbrief 2024	0	-1.070	4.091	-8.416	-6.637
Actualisatie begrotingsresultaten begroting 2024-2027	0	-475	-694	-931	-1.211
Verlaging stand reserve weerstandsvermogen	0	500	0	0	0
Vorming amortisatiereserve verbouwing stadhuis	0	-2.500	0	0	0
Vrijval restant reserve duurzaamheid	42	0	0	0	0
Veiligheidsmarge (€ 100 per inwoner)	-6.987	-7.022	-7.057	-7.092	-7.127
▼ Investeringsfonds	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Vrij besteedbare ruimte investeringsfonds	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000

2. Programmaplan

- 2.1 Wonen in Assen
- 2.2 Werken in Assen
- 2.3 Meedoen in Assen
- 2.4 Aantrekkelijk Assen
- 2.5 Samen werken aan Assen
- 2.6 Bedrijfsvoering
- 2.7 Vastgoed en grondbedrijf
- 2.8 Algemeen financieel beleid

2.1. Wonen in Assen

Scope

In Programma Wonen in Assen leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van wonen, woningmarkt, ruimtelijke ordening, bereikbaarheid, duurzaamheid, en de Omgevingswet.

Doelen

- 2.1.1 Woningmarkt sluit aan bij behoefte
- 2.1.2 Groene Stad van het Noorden
- 2.1.3 Duurzaam bereikbare stad
- 2.1.4 Circulair gebruik van grondstoffen
- 2.1.5 Verlagen CO2-uitstoot
- 2.1.6 Integrale besluitvorming ruimte

Wat kost het?

Middeleninzet programma Wonen in Assen (bedragen x € 1.000)

Beleidsthema	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Saldo voor baten en lasten	897	1.911	4.497	5.043	4.677	3.750
▼ Lasten	24.685	24.699	25.770	26.760	26.871	26.584
Woningbouw/woonplan	2.310	2.903	2.824	3.065	2.751	2.441
Openbare ruimte	15.142	13.995	14.869	15.295	15.717	16.316
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	1.057	1.417	1.603	1.773	1.619	1.554
Duurzaamheid	6.176	6.384	6.474	6.627	6.784	6.273
▼ Baten	-23.788	-22.788	-21.273	-21.717	-22.194	-22.834
Woningbouw/woonplan	-4.390	-4.099	-2.154	-2.153	-2.153	-2.153
Openbare ruimte	-9.164	-8.097	-8.383	-8.685	-8.913	-9.312
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	-185	-205	-205	-205	-205	-205
Duurzaamheid	-10.049	-10.387	-10.531	-10.674	-10.923	-11.164
▼ Mutaties in de reserves	-5.177	-422	-960	-978	-736	-610
▼ Lasten	1.090	1.016	100	100	122	285
Woningbouw/woonplan	0	500	100	100	100	100
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	1.090	516	0	0	22	185
Duurzaamheid	0	0	0	0	0	0
▼ Baten	-6.267	-1.438	-1.060	-1.078	-858	-895
Woningbouw/woonplan	-18	0	-100	-100	-100	-100
Openbare ruimte	-5.026	-569	-569	-569	-569	-569
Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	-1.074	-869	-391	-409	-189	-226
Duurzaamheid	-149	0	0	0	0	0
	-4.280	1.489	3.537	4.065	3.941	3.140

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoeren bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026
▼ 11 Woningbouw/woonplan	500	100	0	0
Borging ruimtelijke kwaliteit	0	100	0	0
Vorming stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	500	0	0	0
Sociale woningbouw	0	100	100	100
Onttrekking stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	0	-100	-100	-100
▼ 12 Openbare ruimte	210	210	250	290
Groen / maaibeleid	100	100	100	100
Bewegen, ontmoeten, sporten en spelen (BOSS) *1	0	0	40	80
Bestrijding exoten *2	110	110	110	110
▼ 14 Duurzaamheid	650	650	650	650
Middelen duurzaamheid	650	650	650	650
	1.360	960	900	940

Investerings (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Tot en met 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ 11 Woningbouw/woonplan	57	0	0	0	0
Overig	57	0	0	0	0
▼ 12 Openbare ruimte	7.367	10.554	9.917	8.598	3.654
Begraven	0	50	0	0	0
Gladheidsbestrijding	0	386	0	0	0
Groen	194	0	0	0	0
Kunstwerken	159	0	323	347	638
Openbare verlichting	0	122	0	165	148
Riolering	3.949	4.684	4.553	5.392	605
Spelen	834	1.269	515	515	515
Watergangen	76	104	396	409	134
Waterwegen	428	0	0	0	0
Wegbeheer	1.727	3.939	4.130	1.770	1.614
▼ 13 Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	1.423	2.515	738	1.570	0
Verkeer	1.423	2.515	738	1.570	0
▼ 14 Duurzaamheid	184	135	135	211	162
Bedrijfsafval	84	35	35	35	35
Huishoudelijke afvalinzameling	100	100	100	176	127
	9.031	13.204	10.790	10.379	3.816

2.1.1 Woningmarkt sluit aan bij behoefte

Wat willen we bereiken?

We willen beweging in de woningmarkt in onze stad, aansluitend bij de woonbehoefte van onze (toekomstige) inwoners. We zorgen voor passende woonruimte voor ieder inkomen in alle wijken, waarin ook zorg een plek krijgt. We zetten in op een forse versnelling van de woningbouw in en buiten de stad (meer dan 3.000 nieuwe woningen in 2030 en meer dan 500 woningen in Kloosterveen in de eerste 4 jaar). We zetten stevig in op sociale en betaalbare koop voor jongeren en starters. Verder is 30% van de nieuwe woningen bestemd voor sociale huur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren programma Woningbouw

Het realiseren van 500 woningen in Kloosterakker, het doorontwikkelen van Kloosterveen, het omvormen van de bestaande stad (waaronder Stadskwartier en Havenkwartier) en de sloop/nieuwbouw van sociale huurwoningen in diverse wijken.

Wanneer doen we dat?

2024 - 2026 Er wordt volop gebouwd in Kloosterakker en het streven is dat alle woningen in dit deelgebied in 2026 klaar zijn. Hierbij zijn we afhankelijk van de kavelverkoop, bouwers en projectontwikkelaars en kampen we met enige stagnatie als gevolg van hoge bouwmarktprijzen en renteontwikkeling.

Tweede fase uitbreiding Kloosterveen

We starten met de uitvoering van de realisatie tweede fase uitbreiding Kloosterveen die ruimte biedt voor circa 1.000 nieuwbouwwoningen. In 2023 hebben we de ontwikkelstrategie gemaakt, met daarin de afweging welk deelgebied als volgende wordt opgepakt. We beginnen met het opstellen van een uitvoeringsstrategie en daarna gaan we verder met de voorbereiding van de benodigde plannen en vergunningen. Dit betekent dat we met de tweede fase de komende jaren 1.500 woningen in Kloosterveen willen realiseren.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Derde hoofdontsluiting Kloosterveen

We werken samen met de provincie aan de (verkeerskundige) opgaven rondom Norgerbrug en de uitbreiding Kloosterveen. We realiseren de eerste fase betreffende de nieuwe Norgerbrug inclusief aanpassingen en aanleg rotonde N371-N373 en starten zo snel mogelijk met de tweede fase, de derde hoofdontsluiting Kloosterveen, inclusief nieuwe 'Kloosterbrug', fietsbrug N371, nieuw tracé en verdubbeling N371. Wij zetten er op in dat er een mobiliteitshub wordt gerealiseerd om zo een bijdrage te leveren aan verduurzaming van mobiliteit, ketenmobiliteit en deelmobiliteit.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Woningbouwimpuls Stadskwartier en Havenkwartier

We realiseren de Woningbouwimpulsopgave (WBI) Stadskwartier voor zowel het deel Binnenstad als Havenkwartier. De oplevering moet plaatsvinden voor 2032.

[Zie ook Programma Aantrekkelijk Assen.](#)

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Herstructurering en uitbreiding van huurwoningen

De komende jaren worden in diverse wijken door de woningbouwcorporaties sociale huurwoningen gemoderniseerd of vervangen.

We werken samen met Actium in een taskforce aan de uitvoering van de in de woonvisie gestelde doelen met betrekking tot de sociale woningbouw

Daarnaast worden daar waar mogelijk ook sociale huurwoningen aan de voorraad toegevoegd. Op nieuwbouwlocaties valt minimaal 30% van de te bouwen woningen in de categorie sociale huur. In 2024 zijn deze projecten van de woningbouwcorporaties opgenomen in de gemeentelijk woningbouwplanning en projecten.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2028

Beleidsinstrumenten Wonen in Assen op orde

Wij monitoren de in 2023 vastgestelde doelgroepenverordening, opkoopbescherming (opgenomen in de huisvestingsverordening) en het vereveningsfonds sociale woningbouw. De resultaten van de monitoring zijn input voor de jaarlijkse evaluatie.

Wanneer doen we dat? 2024

Strategisch aankoopfonds/actief grondbeleid

Bij veel gebiedsontwikkelingen faciliteren wij initiatieven van derden. Soms is daarbij meer gemeentelijke regie wenselijk. Wij kiezen daarom vaker voor actief grondbeleid. Het is van belang om onze beperkte middelen in te zetten op kansrijke locaties. Op deze locaties moeten we tijdig voldoende woningen kunnen realiseren, waarbij een kwalitatieve meerwaarde ontstaat voor de stad. Actief grondbeleid brengt echter ook risico's met zich mee. Kaders en strategische keuzes zijn noodzakelijk om doelstellingen daadwerkelijk te bereiken. Deze kaders krijgen dan na vaststelling een plek in de [paragraaf Grondbeleid](#) van de toekomstige begrotingen. Hiermee ontstaat duidelijkheid over waar en wanneer actief grondbeleid wordt ingezet.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Nieuwe wetgeving Wonen in Assen

[Wet goed verhuurderschap](#)

Deze wet is per 1 juli 2023 van kracht. De inrichting van de verplichte onderdelen is opgepakt en we informeren uw raad over de implementatie.

Gemeentelijk meldpunt (verplicht)

Bij dit meldpunt kunnen huurders (inclusief arbeidsmigranten), woningzoekenden, omwonenden en anderen terecht met signalen en klachten over ongewenst gedrag van verhuurders of verhuurbemiddelaars. Daarmee vormt het meldpunt een belangrijke basis voor de gemeentelijke handhaving.

Handhaving algemene regels (verplicht)

Artikel 2 van de wet stelt een basisnorm voor goed verhuurderschap vast door middel van landelijk geldende algemene regels. Het college is belast met de handhaving van de wet.

De uitwerking van deze toekomstige wetten brengen we in 2024 nader in beeld.

[Wet regie versterking volkshuisvesting \(in voorbereiding\)](#)

[Wet betaalbare huur \(bij Raad van State\)](#)

Wanneer doen we dat? 2024

Flexwonen

De behoefte aan een flexibele schil woningen is onverminderd groot, voor spoedzoekers maar ook voor starters, jongeren en herhuisvestingsurgenten. Ook voor de aanzienlijke toegenomen taakstelling voor huisvesting van statushouders zijn steeds meer woningen nodig. Met de realisatie van flexwoningen kan op relatief korte termijn extra woningaanbod worden gerealiseerd en het woningtekort versneld worden verkleind.

Het is ons voornemen om op korte termijn met woningcorporatie Actium in te zetten op de realisatie van flexwoningen op de locatie Groene Dijk.

Wanneer doen we dat? 2024

2.1.2 Groene Stad van het Noorden

Wat willen we bereiken?

We willen de Groene Stad van het Noorden zijn. Het groen nodigt uit tot ontmoeten en is verzorgd en veilig. Naast groen als vertrekpunt bij ruimtelijke ontwikkelingen, streven wij een hoger niveau van beheer van de openbare ruimte na. Wij luisteren naar de wensen van onze inwoners en het groen op de ene plek in Assen kan er anders uit zien dan op een andere plek.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeringsplannen

We maken op basis van de Groenvisie thematische deelplannen, bijvoorbeeld een bomenplan en/of een groenbeheerplan.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Meedoen in het groen

We versterken en ondersteunen de bestaande groepen inwoners die al in het groen aan de slag zijn en we

starten nieuwe groepen op. Wij doen dat binnen het project 'streekbeheer', een samenwerking tussen de Provincie Drenthe en gemeenten. Landschapsbeheer Drenthe fungeert daarbij als uitvoerende partij.

Naast het ondersteunen van allerhande activiteiten wordt ook aandacht besteed aan het met elkaar verbinden van de diverse partijen met als doel de initiatieven nog beter te ondersteunen en verder te brengen. Daarmee geven we een vervolg aan de samenwerking binnen de groene netwerkpartijen, waar wij bij het opstellen van de groenvisie ook al gebruik van hebben kunnen maken.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Groene deskundigheid

In onder andere civieltechnische en nieuwbouwprojecten zorgen we ervoor dat onze medewerkers voldoende deskundig zijn om te adviseren over en toezicht te houden op het groene deel van de werkzaamheden.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Maaikaart

We maken een Update van de maaikaart. Daarbij onderzoeken we of we als gemeente een deel van het extensieve gras weer zelf kunnen maaien. Hierdoor kunnen we sneller inspelen op veranderingen in beheer en meldingen en kunnen we flexibeler inspelen op de uitkomsten van meedoen in het groen.

Wanneer doen we dat? 2024

Ontmoeten in het groen

Wij voeren het Uitvoeringsplan Ontmoeten in groen uit op basis van de Visienota Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) en de Groenvisie. Wij kiezen voor een gefaseerde aanpak die is gekoppeld aan de Wijkaanpakken.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Regeling beheer openbare ruimte

We evalueren de normen en systematiek voor het beheer van de openbare ruimte. Waar nodig stellen we aanpassingen voor inclusief de financiële doorrekening. We brengen dat onder in een moderne vorm van assetmanagement.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Biodiversiteit in stand houden en versterken

We werken aan het in stand houden en versterken van de waardevolle biodiversiteit door monitoring en maatregelen die de biodiversiteit verhogen. Denk bijvoorbeeld aan het aanpassen van het beheer en het maken van ecologische (zogenoemde blauw-groene) verbindingen.

Wanneer doen we dat? Continu proces

Groenonderhoud bedrijventerreinen

We gaan in gesprek met bedrijven over het onderhoud van groen op bedrijventerreinen met als doel het maken van gezamenlijke afspraken.

Wanneer doen we dat? 2024

2.1.3 Duurzaam bereikbare stad

Wat willen we bereiken?

Assen is een bereikbare stad, waarin iedereen zich makkelijk en veilig kan verplaatsen, het liefst op een duurzame manier. We stimuleren het gebruik van de fiets en zorgen dat deze op een nette manier gestald kan worden. Wij zetten ons in voor een snellere verbinding over het bestaand spoor en het toevoegen van (knooppunten voor) snelle busverbindingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Laadpalen

Wij realiseren als onderdeel van het tweede Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023-2026 een dekkend laadnetwerk voor personenauto's en laadplekken in parkeergarages.

Wanneer doen we dat? 2024 – 2026

2.1.4 Circulair gebruik van grondstoffen

Wat willen we bereiken?

We zien afvalstoffen als grondstoffen. Dat geldt voor zowel het afval dat wij inzamelen bij de inwoners, als voor de afvalstoffen die vrijkomen in onze bedrijfsvoering en bij onze werken. Het Asser milieupark faciliteert als belangrijke schakel deze wijze van werken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Nieuw Milieupark

In 2024 leggen we u een voorstel voor over de realisatie een nieuw Milieupark, dat voldoet aan de eisen van deze tijd en toekomstbestendig is. We streven ernaar dat het nieuwe Milieupark in 2025 in gebruik te nemen.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2025

2.1.5 Verlagen CO2-uitstoot

Wat willen we bereiken?

We geven Assen mooier en beter door aan volgende generaties en we faciliteren de energietransitie.

Het verder omlaag brengen van de CO2-uitstoot is hierin de belangrijkste doelstelling. Daarbij moet iedereen mee kunnen doen en de mogelijkheid krijgen om de gebouwde omgeving betaalbaar te verduurzamen. Samen met Mijn Buurt Assen gaan we actief de wijken in en stimuleren en ondersteunen we inwoners, bedrijven en andere organisaties bij verduurzaming van hun eigen woningen, gebouwen en vervoer.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verduurzamen woningvoorraad

Met de uitvoering van de projecten RREW, Aanpak Energiearmoede en Aanpak altijd-goed maatregelen stimuleren we inwoners om verduurzamingsmaatregelen zoals isolatie, energiebesparing, en zonnepanelen, te nemen in hun woning. In de wijkaanpak werken we aan proeftuin de Lariks (PAW) en Kloosterveen Duurzaam Warm. We doen onderzoek naar verschillende manieren van energietransitie zoals warmtepompen, groene waterstof, groen gas, en warmtenetten, waarop we de woningvoorraad in Assen gasloos kunnen verwarmen. Voor warmtenetten verkennen we de verschillende mogelijke bronnen zoals geothermie, aquathermie en restwarmte, waarmee een warmtenet kan worden gevoed.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Verduurzamen economie

We werken aan het verduurzamen van de economie door Zon op Daken te stimuleren op onze bedrijfsterreinen en stimuleren kantooreigenaren te verduurzamen naar minimaal label C.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Verduurzamen mobiliteit

Wij gaan verder met de uitvoering van de projecten in het tweede Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2023-2026. Daarin zijn de volgende doelen opgenomen:

1. Stimuleren en faciliteren verduurzaming van mobiliteit
2. Versterken van regionale en lokale bereikbaarheid
3. Verbeteren van de verkeersveiligheid

Naast overgehevelde projecten uit het UPM1 en algemene projecten op deze thema's gaan we onder andere aan de slag met de wijkaanpak Pittelo, het verbeteren van verschillende fietsoversteken en het maken van een nieuw verkeersmodel.

Wanneer doen we dat? 2023 - 2026

Hernieuwbare energie

We vergroten de grootschalige opwek van hernieuwbare energie door ontwikkelaars te faciliteren bij initiatieven voor de zonneparken Assen-Zuid, Ubbena, Balkendwarsweg en OER A28.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Verduurzamen eigen organisatie

We werken aan het verduurzamen van de eigen organisatie door uitvoering te geven aan het plan Klimaatneutraal in 2040. Meer informatie [zie programma 7, doel 2, verduurzamen eigen vastgoed](#).

Wanneer doen we dat? 2023 - 2026

Energiesysteem van de toekomst

We werken aan een systeemstudie om het energiesysteem van de toekomst vorm te kunnen geven. We verkennen met welke mix van hernieuwbare bronnen zoals zon, wind, geothermie, restwarmte, groene waterstof, en groen gas, we onze ambitie voor 2050 kunnen realiseren en welke gevolgen dit heeft voor het energiesysteem. We verkennen ook de ontwikkeling van energie hubs en dragen bij aan het projectinitiatief uitbreiding trafostation Zeijerveld, inclusief het ontwikkelen van strategische tracés Noord en Zuid.

Wanneer doen we dat? Continu

2.1.6 Integrale besluitvorming ruimte

Wat willen we bereiken?

Vanuit een integrale benadering komen tot snellere en betere besluitvorming over ruimtelijke initiatieven met ruimte voor maatwerk door een gebiedsgerichte aanpak.

Wat gaan we daarvoor doen?

Omgevingswet 1 januari 2024 in werking

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Hoewel onze organisatie de afgelopen jaren hiervoor veel heeft voorbereid op het gebied van digitalisering, processen en beleid/regelgeving, gaan we in 2024 ervaren welk effect deze omvangrijke wijzigingen hebben op onze organisatie. 2024 zal in het teken staan van issuemanagement (-herstellen wat in de praktijk niet werkt-), en doorontwikkeling op basis van gebruikerservaringen. Dit blijven we doen met onze netwerkpartners in de keten. Ook werken we verder aan het opbouwen van het Omgevingsplan.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Werken aan Omgevingsplan

Op basis van de op 15 juni 2023 vastgestelde [Nota van uitgangspunten omgevingsplan Assen](#) werken we tot en met 2029 aan het Omgevingsplan. Daarin worden achtereenvolgens de wijken, bedrijventerreinen en het buitengebied ingevuld en de 'bestemming' geactualiseerd.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2030

Actualiseren en vernieuwen beleid, uitvoeringskaders en regelgeving

In het programma Omgevingsvisie gaan we beleid opfrissen en moderniseren. We zorgen dat ons beleid, uitvoeringskaders en regelgeving 'Omgevingswet proof' zijn en aansluiten bij de bedoeling van deze tijd en het [bestuursakkoord Dichtbij en Daadkrachtig](#).

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

2.2. Werken in Assen

Scope

In Programma Werken in Assen leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van bedrijvigheid, werkgelegenheid en economie.

Doelen

2.2.1 Versterken vestigingsklimaat voor bedrijven.

2.2.2 Vijfduizend nieuwe banen

2.2.3 Sterkere band arbeidsmarkt - onderwijs

2.2.4 Investeren in vrijetijdseconomie

2.2.5 Vergroten brede welvaart

2.2.6 Werk of zinvolle dagbesteding bieden

Wat kost het?

Middeleninzet programma Werken in Assen (bedragen x € 1.000)

Beleidsthema	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Saldo voor baten en lasten	26.126	29.634	30.519	30.050	29.638	29.446
▼ Lasten	60.470	60.960	60.820	60.787	60.612	61.023
Participatie en inkomen	58.648	58.650	58.179	58.509	58.906	59.699
Econ. ontwikkeling en innovatie	1.741	2.310	2.641	2.278	1.706	1.324
FlorijnAs	81	0	0	0	0	0
▼ Baten	-34.344	-31.326	-30.301	-30.737	-30.974	-31.577
Participatie en inkomen	-34.208	-31.071	-30.034	-30.467	-30.701	-31.305
Econ. ontwikkeling en innovatie	-136	-255	-267	-270	-273	-272
▼ Mutaties in de reserves	564	-250	-138	-136	-111	-8
▼ Lasten	700	0	0	0	0	0
Econ. ontwikkeling en innovatie	700	0	0	0	0	0
▼ Baten	-136	-250	-138	-136	-111	-8
Econ. ontwikkeling en innovatie	-55	-250	-138	-136	-111	-8
FlorijnAs	-81	0	0	0	0	0
	26.690	29.384	30.381	29.914	29.527	29.438

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoeren bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026
▼ 21 Participatie en inkomen	150	150	150	150
Realisatie basisbanen	150	150	150	150
▼ 22 Economische ontwikkeling en innovatie	250	600	200	200
Stadsmarketing, centrummanagement en acquisitie	0	350	0	0
Ondersteuning ondernemers	50	50	0	0
Versterken acquisitie arbeidsmarkt / onderwijs / werkgelegenheid / Rijksdiensten / ontwikkeling TRZ	200	200	200	200
	400	750	350	350

Investerings (bedragen x € 1.000)

Omschrijving
Niet van toepassing voor dit programma

2.2.1 Versterken vestigingsklimaat voor bedrijven

Wat willen we bereiken?

We zetten de uitvoering van de EZ agenda voort, zodat Assen een aantrekkelijke stad blijft om te verblijven, werken en ondernemen.

Bedrijven, instellingen en organisaties dragen dat met ons uit via Stadsmarketing. We blijven investeren in een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijven. Onder andere met de ontwikkeling van de Gebiedsagenda Zuid Oost Assen en de uitvoering van de Ruimtelijk Economische Visie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering Economische Agenda

We versterken de economische structuur van Assen met de [Economische Agenda 2020-2025](#) langs drie strategische pijlers: spilfunctie in de regio, investeren in onze krachtsectoren en investeren in mkb, ondernemerschap en innovatie. De uitvoering gebeurt met een programmatische aanpak, samen met partners in de stad en in de regio. In 2024 willen we integraal aan de ambities uit de economische agenda werken.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2025

Stadsmarketing

We zetten meerjarig in op stadsmarketing. In 2024 continueren we de inzet op bezoekersmarketing en merkmanagement. Dit doen we in samenwerking met de [Stadsmarketingboard](#) (Vaart in Assen, Toeristisch Recreatief Platform, Stichting Kop van Drenthe en VVV Assen).

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Ondernemers optimaal ondersteunen

Samen met het Asser mkb en de regio investeert de gemeente Assen (pro)actief in passende ondersteuning aan ondernemers bij hun uitdagingen in starten, groeien, verdienen en innoveren. We investeren in de relatie met het bedrijfsleven en regiopartners, zodat ondernemers optimaal (pro)actief ondersteund worden. Samen met het bedrijfsleven werken we aan onze dienstverlening. Daarnaast participeren we actief in het provinciale programma '[Ik Ben Drents Ondernemer](#)', International Welcome Center en activiteiten zoals 'Drentse Onderneming van het jaar' en de bedrijvencontactdagen.

Wanneer doen we dat? 2024-2026

Life Science & Health

We versterken de krachtsector zorg & innovatie door te investeren in het netwerk van de sector Life Science en Health sector, waar de Assense bedrijven ICON en Ardena deel van uitmaken. Met als doel de positie van Assen en haar bedrijven te verstevigen in het Europese, landelijke en noordelijke netwerk en ecosysteem in de Life Science en Health sector.

Wanneer doen we dat? 2024-2026

2.2.2 Vijfduizend nieuwe banen

Wat willen we bereiken?

We willen samen met partners, waaronder het Rijk en de provincie, nieuwe banen naar de stad halen. Zo'n 5.000 banen is een streefgetal. Met het verder ontwikkelen van kansrijke gebieden, zoals het gebied Assen Zuid Oost - vanaf Stationsgebied tot en met Schepersmaat - investeren we samen met de spelers in dit gebied in de krachtsectoren Overheid, Zorg en Energie en het vestigingsklimaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeringsagenda Ruimtelijk Economische Visie (REV)

In de [Ruimtelijk economische visie](#) komen de ambities uit bestuursakkoord, omgevingsvisie en economische agenda samen. In de uitvoeringsagenda van de REV staan de belangrijkste gebiedsontwikkelingen. Het gaat in deze gebieden om ondernemerschap, innovatie en het behouden en creëren van werkgelegenheid. De gebieden waar in elk geval op wordt ingezet zijn Zuidoost Assen, de Toeristisch Recreatieve Zone (TRZ) en de Johan Willem Friso Kazerne. Binnen de uitvoeringsagenda kent elk gebied een individuele aanpak met eigen tijdspad.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Werven van werkgelegenheid

Met de [Economische Agenda](#) investeren we in het behouden en werven van werkgelegenheid, met focus op onze krachtsectoren (gezondheidszorg, energie, vrijetijdssector, overheids-/rijksdiensten) en het mkb. We leggen hierbij de verbinding naar de Gebiedsagenda Zuidoost Assen en de uitwerking van het bestuurlijk voornemen [Johan Willem Friso Kazerne](#). We investeren in de relaties met de grote en belangrijke werkgevers in onze krachtsectoren.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Toekomstbestendig ecosysteem voor ondernemers

Samen met Asser ondernemers, regiopartners (overheid, onderwijs en georganiseerd bedrijfsleven) werken we aan een gezond en toekomstbestendig regionaal ecosysteem van bedrijvigheid, banen, innovatie, verdienvermogen en werkgelegenheid. De partners met wie we nauw samenwerken zijn onder andere Ondernemend Assen, Vaart in Assen, VNO-NCW/MKB, Ik Ben Drents Ondernemer (IBDO), provincie Drenthe, TechHub en Regio Groningen-Assen (RGA). Ook zijn we stevig verbonden met het MBO en HBO onderwijs, zoals NHL Stenden, Drenthe College en de Hanzehogeschool Groningen.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

2.2.3 Sterkere band arbeidsmarkt - onderwijs

Wat willen we bereiken?

We versterken de relatie en samenwerking met onze partners in werkgelegenheid en onderwijs om onze gemeenschappelijke uitdagingen op de onderwijs- en arbeidsmarkt voor de beroepsbevolking van morgen aan te gaan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen Innoveren: Ondernemers, Onderzoek, Onderwijs en Overheid

We werken aan de Ontwikkelagenda Samen Innoveren Assen. Deze agenda geeft richting aan de doorontwikkeling van de [TechHub](#), mede in relatie tot de [Universiteit van het Noorden](#). De TechHub is belangrijk voor de economische ontwikkeling van Assen. In de TechHub werken onderwijs, het bedrijfsleven, de overheid en anderen samen aan maatschappelijke, economische opgaven. Eén van de opgaven is de krapte op de arbeidsmarkt in relatie tot ambities van bedrijven om zich te vestigen, te innoveren en te groeien. De TechHub ontwikkelt samen met partijen een samenhangende aanpak hierop.

Wanneer doen we dat? 2024 – 2026

2.2.4 Investeren in vrijetijdseconomie

Wat willen we bereiken?

We investeren in de vrijetijdseconomie van Assen.

Met de agenda en het actieplan Vrijetijdseconomie werken we met de spelers in de vrijetijdssector aan de versterking van de vrijetijdseconomie, met als doel meer bestedingen, overnachtingen en werkgelegenheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

Impuls Toeristisch Recreatieve Zone (TRZ)

We willen een bovenregionale functie in de Toeristisch Recreatieve Zone (TRZ) realiseren. Het nieuwe leisure centrum in de Expohal opent naar verwachting in 2024 het haar deuren.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Agenda en actieplan vrijetijdseconomie

We investeren in de economische krachtsector vrijetijdseconomie met de agenda en het [actieplan](#)

[vrijtijdseconomie \(VTE\)](#). Met als doel meer bezoekers, overnachtingen en bestedingen. Dit doen we samen met onze partners in de regio. We blijven met de stadsmarketingboard actief inzetten op bezoekersmarketing.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

TT-museum

Het TT Museum kan een aanwinst zijn voor de stad. Dit moet wel eerst blijken uit een goed onderbouwd plan. Ook moeten er meerdere investeerders zijn. Wij beoordelen de plannen van het bestuur van het TT-museum.

Wanneer doen we dat? 2024-2026

2.2.5 Vergroten brede welvaart

Wat willen we bereiken?

We vergroten de brede welvaart van onze inwoners. Mensen die weinig te besteden hebben ondersteunen we. Volwassenen en kinderen moeten kunnen sporten en deelnemen aan culturele activiteiten. We kijken daarbij meer naar besteedbaar inkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Kindpakket Assen

De uitvoering van het [kindpakket](#) is structureel ingevoerd. Voor 2024 is de verwachting dat er meer aanvragen ingediend worden vanwege de hoge inflatie. We evalueren deze regeling in 2024.

Wanneer doen we dat? 2024

Sport & Cultuur volwassenen

Ook in 2024 kunnen inwoners met een laag inkomen gebruikmaken van het [sport- en cultuurfonds](#) om deel te nemen aan sport- en cultuuractiviteiten. Eind 2024 gaan we de werking van het fonds evalueren op basis van de tevredenheid van de deelnemers en aanbieders. Daarna volgt een besluit over voortzetting.

Wanneer doen we dat? 2024

Financieel kwetsbare groepen

We gaan in 2024 verder onderzoeken hoe we financieel kwetsbare groepen nog beter kunnen ondersteunen.

Wanneer doen we dat? 2024

Meer ruimte voor mantelzorgers in de bijstand

In de loop van 2024 komt er meer [ruimte voor mantelzorgers in de bijstand](#). Wij volgen daarin de ontwikkelingen in landelijke wetgeving. Voor iedereen gaat bijvoorbeeld gelden dat een volledig jaar

bijverdiensten voor 15% buiten beschouwing blijven. Wie door individuele omstandigheden zoals een medische beperking of mantelzorgtaken niet meer uren kan werken, kan een verlenging krijgen van deze regeling. Daarnaast mogen bijstandsgerechtigden die (nog) niet kunnen werken voortaan zonder toestemming mantelzorg verlenen.

Wanneer doen we dat? 2024 – 2026

2.2.6 Werk of zinvolle dagbesteding bieden

Wat willen we bereiken?

Onze inwoners worden op een zo laagdrempelig mogelijke manier aan werk of zinvolle dagbesteding geholpen. Daarbij gaan we uit van vertrouwen.

Wat gaan we daarvoor doen?

WPDA

De begroting 2024 van WPDA is nog tot stand gekomen binnen de gestelde kaders van de [kadernota Werk, inkomen, meedoen 2020-2023](#). In 2024 zal een nieuwe kadernota worden vastgesteld door de gemeenteraden voor de periode 2024-2027. De kadernota zal mede in het teken staan van het wetsvoorstel Participatiewet in balans, die naar verwachting per 1 januari 2025 in werking treedt. Uitgangspunt in het wetsvoorstel is niet de regel, maar de mens centraal stellen. Voorbereidingen voor de kadernota zijn reeds gestart. Centrale thema's hierin zijn bestaanszekerheid en herstel van vertrouwen. In dit kader wordt dit jaar door een extern bureau een cliënttevredenheidsonderzoek bij WPDA uitgevoerd, waarvan de resultaten zullen worden meegenomen in de uitwerking van deze thema's in de nieuwe kadernota.

Werk in zicht

Als gemeente Assen zijn wij deelnemer van het samenwerkingsverband Werk in Zicht. Werk in Zicht is een samenwerking tussen gemeenten en het UWV in Groningen en Noord-Drenthe en richt zich erop mensen met een (potentieel) kwetsbare positie op de arbeidsmarkt wendbaarder en weerbaarder te maken. Het plan kent drie lijnen:

- a. Ongekend talent in zicht.
- b. Talent herkennen en ontwikkelen.
- c. Aanpassend vermogen versterken.

Een deel van de activiteiten wordt gefinancierd vanuit een subsidie van Nationaal Programma Groningen, via het Just Transition Fund (JTF).

Wanneer doen we dat? 2024

Afstand tot arbeidsmarkt

We verbinden inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt aan specifieke vragen op die arbeidsmarkt naar personeel.

Wanneer doen we dat? 2024

2.3. Meedoen in Assen

Scope

In Programma Meedoen in Assen leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van zorg, preventie, jeugd, ontmoeten in de wijk, inclusieve samenleving, schuldhelpverlening, onderwijs, bewegen en sport.

Doelen

- 2.3.1 Zorg naar behoefte in eigen wijk
- 2.3.2 Zorg efficiënter en toekomstbestendig
- 2.3.3 Ontmoetingsplek in eigen wijk
- 2.3.4 Opgroeien met gelijke kansen
- 2.3.5 Preventie is wijkgericht
- 2.3.6 Samenleving inclusief en divers
- 2.3.7 Vergroten bestaanszekerheid

Wat kost het?

Middeleninzet programma Meedoen in Assen (bedragen x € 1.000)

Beleidsthema	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Saldo voor baten en lasten	106.756	117.105	115.944	117.258	119.298	120.175
▼ Lasten	127.778	124.272	123.855	125.172	126.995	127.022
Jeugdzorg	28.748	29.676	31.847	32.434	33.035	33.368
Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk	61.182	67.508	68.777	70.275	71.362	71.007
Mijn Buurt Assen	13.403	6.274	6.858	6.722	6.647	6.529
Meedoenbeleid	13.902	10.227	5.455	5.166	5.262	5.336
Sport	337	616	882	625	610	580
Schuldhelpverlening	1.744	1.972	1.565	1.387	1.429	1.471
Onderwijs	8.462	7.999	8.471	8.563	8.650	8.731
▼ Baten	-21.022	-7.167	-7.911	-7.914	-7.697	-6.847
Jeugdzorg	677	0	0	0	0	0
Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk	-1.472	-1.140	-1.557	-1.557	-1.456	-1.100
Mijn Buurt Assen	-13.311	-50	-487	-486	-386	-238
Meedoenbeleid	0	0	0	0	0	0
Sport	-230	-329	-373	-373	-351	0
Schuldhelpverlening	-42	0	0	0	0	0
Onderwijs	-6.644	-5.648	-5.494	-5.498	-5.504	-5.509
▼ Mutaties in de reserves	958	3.750	-1.474	-1.943	-2.085	-748
▼ Lasten	958	5.000	0	0	0	0
Jeugdzorg	0	1.000	0	0	0	0
Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk	958	4.000	0	0	0	0
▼ Baten	0	-1.250	-1.474	-1.943	-2.085	-748
Jeugdzorg	0	0	-278	-278	-279	0
Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk	0	-1.250	-1.196	-1.665	-1.806	-748
	107.714	120.855	114.470	115.315	117.213	119.427

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoeren bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026
▼ 31 Jeugdzorg	1.000	0	0	0
Vorming reserve jongerenbeleid	1.000	0	0	0
Jongerenbeleid	165	278	278	279
Onttrekking reserve jongerenbeleid	-165	-278	-278	-279
▼ 32 Wmo, gezondheidszorg en vrijwilligerswerk	4.000	0	1	1
Vorming preventiereserve	4.000	0	0	0
Preventie	750	865	1.193	1.193
Onttrekking preventiereserve	-750	-865	-1.192	-1.192
▼ 33 Mijn Buurt Assen	665	665	665	665
Vrijwilligersbeleid	165	165	165	165
Mijn Buurt Assen / Intensiveren wijkaanpak	500	500	500	500
▼ 34 Meedoenbeleid	700	700	300	300
Meedoenbeleid	300	300	300	300
Vroegsignalering	150	150	0	0
Meedoen aan sport en cultuur voor volwassenen	250	250	0	0
▼ 35 Sport	250	250	0	0
Uitvoering Sportakkoord	250	250	0	0
▼ 37 Onderwijs	145	145	145	145
Laaggeletterdheid bij jongeren *3	145	145	145	145
	6.760	1.760	1.111	1.111

Investerings (bedragen x € 1.000)

Omschrijving
Niet van toepassing voor dit programma

2.3.1 Zorg naar behoefte in eigen wijk

Wat willen we bereiken?

Zorgvragen signaleren we zo vroeg mogelijk en pakken we, waar dat kan, in de directe omgeving op met aandacht voor waar écht behoefte aan is. We hebben daarbij aandacht voor wat een wijk aankan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Dienst- en zorgverlening in de wijk

We verkennen de mogelijkheden van het anders organiseren van Wmo en mogelijk (een deel van) de jeugdzorg in combinatie met welzijn om inwoners vraaggericht, effectief en in hun wijk te ondersteunen, waarbij de samenwerking tussen de diverse partijen groter wordt. Dit met als doel zorgvragen zo vroeg mogelijk te signaleren en waar dat kan op te pakken in de directe omgeving.

We hebben aandacht voor waar echt behoefte aan is en wat de wijk aankan.

We maken een plan met normen voor zorgwoningen en bijzondere woonvormen. We willen dat zorginitiatieven aansluiten bij het beleid van de gemeente. En we ontwikkelen een kader om te komen tot gewenste spreiding van het zorgaanbod binnen de wijken. Daarna nemen we dit op in het Omgevingsplan.

Wanneer doen we dat?

2024 Verder met ontwikkelen plannen, kaders en normen 2024 - 2026 Inwoners vraaggericht en effectief in hun wijk ondersteunen

2.3.2 Zorg efficiënter en toekomstbestendig

Wat willen we bereiken?

We willen de zorg toekomstbestendig inrichten. Hieraan werken we in het Programma Sociale Stad Assen. Om een inclusieve samenleving te bevorderen waarin iedereen mee kan doen en veilig kan leven, werken we in het programma aan vier pijlers:

- bestaanszekerheid versterken
- gezondheid bevorderen
- sociale basis in de wijken versterken
- de ondersteuning toekomstbestendig inrichten.

Hieraan wordt via een vijftiental opdrachten gewerkt. Zo brengen we met kleinschalige zorg- en welzijnsvoorzieningen de menselijke maat terug in de wijken. In een aantal wijken gaan we experimenteren. We stimuleren en ondersteunen technologische ontwikkelingen en innovatie in de zorg.

Route 2023

Met de Route 2023 willen we onze werkwijze binnen het Sociaal Domein versterken en toewerken naar een nieuwe uitvoeringspraktijk: dingen die we goed doen vasthouden en verstevigen, dingen die verbeterd kunnen worden aanpakken. We hebben bij alle medewerkers in het sociaal domein opgehaald wat we willen verbeteren en zullen die acties in 2024 afronden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hervormingsagenda Jeugd

We geven vorm aan de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd en stellen hierbij de internationale rechten van het kind centraal.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Voldoende geld voor uitvoeren taken

We blijven lobbyen voor voldoende financiële middelen om de taken op grond van de Wmo en Jeugdwet uit te kunnen voeren.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Minder administratie voor zorgverleners

We gaan door met het verlagen van de bureaucratie en administratie voor zorgverleners. Zo wordt er binnen de Route 2023 gekeken naar het verbeteren van werkprocessen. Ook binnen de inkooptrajecten die door de NMD-organisatie worden voorbereid heeft dit aandacht.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Pilot laagdrempelige ondersteuning in de wijk

We gaan door met de pilot laagdrempelige ondersteuning in de wijk (gestart in 2023). In de pilot verkennen we of het zinvol is om lichtere vormen van ondersteuning anders te organiseren. Met ondersteuning bedoelen we vrij toegankelijke ondersteuning (welzijn), Wmo en Jeugdhulp. Het uitgangspunt is dat inwoners de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. We zetten in op administratieve lastenverlichting, minder loketten en meer duidelijkheid voor de inwoner.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Nieuwe woonvormen in de wijk

Wij stimuleren nieuwe woonvormen in de wijk en bieden ondersteuning voor het zelfstandig kunnen wonen. We hebben oog voor de sociale balans in de wijk.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Innovaties en technologie in de zorg stimuleren

We hechten veel waarde aan technologische ontwikkelingen en innovatie in de zorg. Daarom gaan we relevante samenwerkingen aan. Zoals bijvoorbeeld met de [Technologie & Zorgacademie Drenthe \(TZA\)](#), [Techhub](#) en [Ondernemend Assen](#). We leggen verbindingen tussen verschillende partijen die bezig zijn met technologie in de zorg, maar ook partijen die hierbij gebaat zouden zijn. Hiervoor is de Kopgroep Zorg &

Innovatie die we ook in 2024 blijven faciliteren. We verbinden hulpmiddelen en technologische ontwikkelingen aan professionals en mantelzorgers. Zo zoeken we ook de samenwerking tussen economie en sociaal domein.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Integraal Zorgakkoord & Gezond en Actief Leven Akkoord

Het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) passen beide in een beweging van 'zorg naar gezondheid' en bevorderen van gezond gedrag die in Assen al is ingezet. Deze opgaven maken deel uit van het Programma Sociale Stad Assen.

Het IZA bevat afspraken tussen 13 partijen over het toegankelijk en beheersbaar houden van de zorg. Hiervoor geldt dat gemeente en gemeentelijke zorgpartijen tot en met 2026 aanspraak kunnen maken op een IZA transformatiebudget van het Rijk. In 2024 willen we op regionaal niveau plannen ontwikkelen om aanspraak te maken op dit budget.

In het GALA maken het Rijk, gemeenten en verzekeraars afspraken over gezondheid & preventie, versterking van de sociale bases en sport. De plannen hiervoor sluiten aan bij het lokale beleid van de gemeente Assen. Hierbij kan gedacht worden aan afspraken die gemaakt zijn in het kader van het Asser preventieakkoord 2021, en ook de geprioriteerde thema's uit het Sportakkoord. In dit laatste akkoord staat onder meer dat inwoners van Assen de mogelijkheid moeten hebben op 'een leven lang bewegen'. Zie ook 3.5 punt 2. Een leven lang sporten en bewegen

Het Rijk heeft aan Assen voor het GALA tot en met 2026 jaarlijks rond de € 1 miljoen beschikbaar gesteld (een deel als vervanging voor bestaand budget en een deel is nieuw budget). In 2024 geven we samen met onder andere zorgpartijen uitvoering aan de vijftien GALA-onderdelen, zoals beschreven in het integraal uitvoeringsprogramma.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

2.3.3 Ontmoetingsplek in eigen wijk

Wat willen we bereiken?

In elke wijk is voor iedereen plek voor ontmoeten. Kinderen en jongeren kunnen veilig buiten spelen op aantrekkelijke speel- en ontmoetingsplekken. Door inzet op de samenwerking tussen Mijn Buurt Assen, maatschappelijke organisaties en stichtingen, versterken we de zichtbaarheid, benaderbaarheid en slagkracht in de wijk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ontmoeting in de wijk

In iedere wijk is plek voor ontmoeting. We zorgen voor duurzaam behoud van bestaande en nieuwe accommodaties, waarbij aandacht is voor het eigenaarschap van inwoners uit de wijk.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Zorg koppelen aan ontmoeting

Dienstverlening en zorg koppelen we waar mogelijk aan ontmoeting in de wijk en in wijkgebouwen of beschikbare accommodaties in de wijk. We gaan experimenteren met een zorgbuurthuis.

In Lariks werken we samen met verschillende partners in de wijk om met elkaar te zoeken naar en te werken aan realistische oplossingen voor de complexe uitdagingen die de samenleving nu en in de toekomst van ons vraagt. Er komt een ontmoetingsplek in de buurt evenals een informatie(steen)punt voor de bewoners terug in de wijkaanpak. Dit informatie(steen)punt moet een plek zijn waar de bewoners van Lariks zich welkom voelen en makkelijk naar binnen kunnen stappen met hun vragen. Bij alle activiteiten ligt de focus op de ouder wordende bewoner met een steeds groter wordende zorgvraag.

In de ontwikkelingsstrategie Kloosterveen krijgt een zorgbuurthuis ook een nadrukkelijke plek.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Project wijkaanpakken doorontwikkelen

In samenhang met [Mijn Buurt Assen](#) wordt het project wijkaanpakken doorontwikkeld. Ook wordt deze methodiek uitgebreid naar andere wijken. Het doel van dit project is beter kunnen prioriteren en sturen op draagkracht en draaglast in de wijk, met inzet vanuit de gemeente en stakeholders.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Mijn Buurt Assen versterken

De inzet van [Mijn Buurt Assen](#) in de wijken gaan we analyseren met een impactmeting. We besteden meer aandacht aan bewonersinitiatieven en de realisatie hiervan in samenwerking met de inwoners. We geven meer bekendheid aan de meerwaarde van de bewonersinitiatieven.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Persoonlijk contact met gemeente

Inwoners kunnen in de wijk terecht voor persoonlijk contact met een medewerker van de gemeente en worden (indien nodig) wegwijs gemaakt in de digitale dienstverlening. Begin 2024 evalueren we deze aanpak en beslissen we over al dan niet voortzetten of zelfs verder versterken.

Wanneer doen we dat? 2024

Wijkgericht geld voor bredere taken

Twee omgevingsregisseurs gaan aan de slag met een brede aanpak van de opgaven passend bij de methodiek van de wijkaanpakken.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Kunst en cultuur in de wijken

De cultuurcoaches zetten hun werk voort bij [Vaart Welzijn](#). Hun opdracht raakt meerdere aspecten van het begrip positieve gezondheid. Zij stimuleren wijkbewoners deel te nemen aan culturele activiteiten in de wijk en op stedelijk niveau. Ook zetten zij - al dan niet via de buurtteams - cultuur in op het gebied van welzijn en preventie.

Wanneer doen we dat? 2024

Uitvoeren actieplan Vrijwilligerswerk in Assen

We implementeren de acties uit het actieplan Vrijwilligerswerk in Assen. Dit plan is tot stand gekomen samen met vrijwilligers(organisaties) in Assen. Het richt zich op de waardering en ondersteuning van vrijwilligers(organisaties) en het beter communiceren over vrijwilligerswerk.

Wanneer doen we dat? 2024 – 2026

2.3.4 Opgroeien met gelijke kansen

Wat willen we bereiken?

Kinderen en jongeren groeien prettig op met gelijke kansen. We willen zo veel mogelijk voorkomen dat inwoners niet kunnen lezen of schrijven en zetten hiervoor extra in op jongeren. We gaan via een pilot gezinnen ondersteunen om problematische scheidingen en de negatieve gevolgen hiervan voor kinderen te voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Beleid voor jongeren

Aan de hand van de vastgestelde kaders en uitgangspunten voor jongerenparticipatie en het beleid voor jongeren vindt een nadere concretisering plaats om de positie van jongeren te versterken. De gemeente betreft jongeren vaker bij de totstandkoming van beleid. En samen met jongeren wordt gezocht naar een goede inzet van de middelen die het college voor deze bestuursperiode heeft vrijgemaakt voor jongeren.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Gelijke kansen

We werken verder aan gelijke kansen. We gaan samen met het onderwijs investeren in leesbevordering onder jongeren. We gaan uitvoering geven aan het nieuwe beleid gericht op onderwijskansen, leesbevordering en aanpak laaggeletterdheid.

Wanneer doen we dat? 2024 en verder

Huisvesting onderwijs

We houden aandacht voor goede huisvesting voor onderwijs. Het [Integraal Huisvestingsplan](#) is hierin leidend. Gezamenlijk met de scholen en omliggende gemeenten zoeken wij oplossingen om vluchtelingenkinderen een goede plek in het onderwijs aan te bieden.

Lees voor meer informatie in [programma 7 Vastgoed en grondbedrijf doel en uitwerking 7.1 Verbouwen en verduurzamen scholen](#).

Wanneer doen we dat? 2024-2026

Aansluiting onderwijs en jeugdhulp

We versterken de aansluiting tussen passend onderwijs en jeugdhulp. In de klas zetten we, waar dat kan, de zorg collectief in. Dit zijn de onderwijs-zorg arrangementen. We maken de beweging naar meer collectief en preventief, in plaats van individueel op basis van indicatie.

Wanneer doen we dat? 2024 en verder

Voortijdig schoolverlaters

We blijven werken aan een sluitende aanpak voor voortijdig schoolverlaters en kwetsbare jongeren. We treffen voorbereidingen op de nieuwe wet 'Van school naar werk' die medio 2025 van kracht wordt. Het Doorstroompunt (voorheen RMC) krijgt nieuwe taken.

Wanneer doen we dat? 2024

2.3.5 Preventie is wijkgericht

Wat willen we bereiken?

We zetten in op preventie via een wijkgerichte aanpak.

We bevorderen gezondheid, onder andere via diverse projecten en pilots in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord.

In Drenthe-verband zijn we nauw betrokken in het uitwerken van het Integraal Zorg Akkoord.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inzetten op preventie

De komende jaren zetten we stevig in op preventie, onder meer via het Preventiefonds en via de wijkaanpakken. Ook willen we preventieactiviteiten vanuit het Programma Sociale Stad voortzetten.

Preventiefonds

Ook in 2024 hebben we de mogelijkheid om succesvolle initiatieven langer te ondersteunen. Daardoor krijgen deze initiatieven meer tijd voor borging en bestendiging. We willen met gerichte opdrachten de beweging in de wijken gericht op ontmoeting en laagdrempelige voorzieningen aanjagen.

[STILA](#) blijft de gemandateerde partij voor het afhandelen van aanvragen door inwoners en vrijwilligers.

Preventieakkoord

We gaan inzetten op de doelen van het [landelijke](#) en het [lokale](#) Preventieakkoord. We gaan de komende jaren nog meer dan voorheen werken aan sterke verbindingen op het terrein van een gezond en actief leven. Dit doen we samen met de huidige partners en met betrokkenen. We gaan door met de gezamenlijke

huidige inzet en we zetten bewust in op het versterken van wat effectief is. We maken daarbij gebruik van relevante en actuele data. We sluiten aan bij wat er al is en initiëren proactief het netwerkgesprek met betrokkenen om zo samen tot gewenste resultaten te komen. We maken deel uit van het Programma Sociale Stad en leveren vanuit Preventieakkoord een actieve bijdrage aan onze integrale inzet op gebied van sociaal en gezondheid.

Wanneer doen we dat? 2024

Een leven lang sporten en bewegen

We willen een leven lang sporten en bewegen voor iedereen bereikbaar maken. Een leven lang bewegen, is een preventieve aanpak die past binnen het Gezond en Actief Leven Akkoord en [Drenthe Samen Gezond In Beweging](#). Deze aanpak wordt uitgevoerd door Assen Sportstad in samenwerking met Vaart Welzijn.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Mantelzorgers ondersteunen

We ondersteunen initiatieven gericht op het bereiken en ondersteunen van meer mantelzorgers. Daarbij hebben we aandacht voor verschillende doelgroepen binnen mantelzorg, zoals werkende mantelzorgers of jonge mantelzorgers.

We brengen daarnaast de aanbevelingen in de praktijk van het onderzoek van Trendbureau Drenthe onder mantelzorgers. Daarmee maken we ondersteuning voor mantelzorgers meer toegankelijk. Ook zorgen we dat respijtzorg beter aansluit op de behoeften van mantelzorgers en zorgvragers. En we onderzoeken of we dit gezamenlijk met andere Drentse gemeenten kunnen aanbieden.

Wanneer doen we dat? 2024 – 2026

2.3.6 Samenleving inclusief en divers

Wat willen we bereiken?

We werken aan een inclusieve en diverse samenleving. In onze samenleving mag en kun je verschillend zijn. Iedereen kan actief meedoen aan zinvolle activiteiten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inclusiebeleid

De Lokale Inclusie Agenda en het Regenboogbeleid LHBTIQ+, gaan samen in een breder inclusiebeleid. Hierbij is ook aandacht voor mensen die te maken hebben met neurodiversiteit en discriminatie. De samenwerking met ervaringsdeskundigen blijft van groot belang en zal worden voortgezet en versterkt. Zowel fysieke als sociale toegankelijkheid voor al onze inwoners en bezoekers, en bewustwording van inclusiviteit blijven belangrijke speerpunten.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Uitvoering wet inburgering

We gaan door met de uitvoering van de [Wet Inburgering 2021](#) met als doel dat nieuwkomers zo snel mogelijk actief meedoen in de samenleving.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Asiel en migratie

We bieden opvang aan 1000 asielzoekers op het AZC en staan open voor een structurele plaats voor het AZC in Assen. Hierover gaan we in gesprek met het COA, de omwonenden en de bedrijven in de omgeving van het AZC. Daarnaast blijven we ook in 2024 opvang bieden aan andere doelgroepen, waaronder Oekraïners. We volgen de ontwikkelingen wat betreft de instroom op de voet en zullen waar nodig het aantal opvangplekken op- of afschalen.

De opvang van deze groepen drukt op de beschikbare voorzieningen. Met name op het gebied van gezondheidszorg, onderwijs en de woningmarkt ontstaan knelpunten. We voeren lobby richting het rijk om hier aandacht voor te vragen en blijven zoeken naar creatieve oplossingen voor onze bewoners.

Vooruitlopend op de Spreidingswet zijn we met de overige Drentse gemeenten in gesprek en wordt actief ingezet op het gezamenlijk oppakken van de provinciale opvangopgave. Dit blijven we ook in 2024 doen.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Onderwijs aan vluchtelingen

Vluchtelingenkinderen volgen onderwijs in speciale klassen van basisschool de Lichtbaak en de Internationale Schakelklas (ISK) van het Dr. Nassau College. Beide scholen groeien tegen hun grenzen aan in ruimte en beschikbaar personeel. Gezamenlijk met de scholen en omliggende gemeenten zoeken wij oplossingen om deze kinderen een goede plek in het onderwijs aan te bieden.

Wanneer doen we dat? 2024-2026

2.3.7 Vergroten bestaanszekerheid

Wat willen we bereiken?

We vergroten de bestaanszekerheid van onze inwoners.

Onze brede visie op bestaanszekerheid en schuldhulpverlening is het voorkomen van problematische schulden door inwoners in een vroeg stadium een hulpaanbod te doen. We wijzen inwoners te op onze minimaregelingen en bieden hulp aan inwoners die een schuldhulpverleningstraject bij de GKB volgen.

Onze inzet op bestaanszekerheid is ook een pijler van het programma sociale stad. Door de integrale benadering omvat het meer dan alleen preventie van armoede en schulden. We trekken hierbij nauw op met de GKB.

Zie ook informatie in het programma Werken.

Zie ook informatie over de WPDA en de Gemeentelijke Kredietbank Drenthe (GKB) in de [Paragraaf Verbonden Partijen](#).

Wat gaan we daarvoor doen?

Vroegsignalering van armoede en schulden

Inwoners die betalingsachterstanden hebben willen we graag helpen. We zetten in op 30 huisbezoeken en 50 telefoongesprekken per maand. We hebben speciaal aandacht voor jongeren, ouderen en gezinnen met minderjarige kinderen.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Evaluatie Jongeren Perspectief Fonds, vervolg 2024

De pilot rond het Jongeren Perspectief Fonds is in 2023 beëindigd. Er zijn nog 8 jongeren in een actief traject waarvoor de begeleiding doorloopt. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie zal er in 2024 een besluit moeten worden genomen of het Jongeren Perspectief Fonds structureel wordt of dat er een andere invulling aan het oplossen van schulden van jongeren wordt gegeven.

Wanneer doen we dat? 2024

2.4. Aantrekkelijk Assen

Scope

In Programma Aantrekkelijk Assen leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van veiligheid, evenementen, binnenstad, en cultuur.

Doelen

- 2.4.1 Veilige stad biedt ruimte voor diversiteit
- 2.4.2 Evenementen divers, toegankelijk en betaalbaar
- 2.4.3 Minder leegstand in binnenstad
- 2.4.4 Breder gebruik gebouwen instellingen
- 2.4.5 Meer samenhang taken dierenwelzijnsbeleid

Wat kost het?

Middeleninzet programma Aantrekkelijk Assen (bedragen x € 1.000)

Beleidsthema	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Saldo voor baten en lasten	17.611	19.313	19.080	19.632	20.101	20.604
▼ Lasten	19.957	19.487	19.254	19.806	20.275	20.778
Aantrekkelijke binnenstad	1.882	603	503	506	512	519
Kunst en cultuur	12.727	12.716	12.531	12.868	13.193	13.500
Evenementen	911	1.578	1.418	1.444	1.473	1.508
Veiligheid	4.437	4.590	4.802	4.988	5.097	5.251
▼ Baten	-2.346	-174	-174	-174	-174	-174
Aantrekkelijke binnenstad	-692	0	0	0	0	0
Kunst en cultuur	-1.486	-127	-127	-127	-127	-127
Evenementen	-46	-4	-4	-4	-4	-4
Veiligheid	-122	-43	-43	-43	-43	-43
▼ Mutaties in de reserves	-1.669	-1.182	-1.082	-75	-75	-75
▼ Baten	-1.669	-1.182	-1.082	-75	-75	-75
Aantrekkelijke binnenstad	-89	-75	-75	-75	-75	-75
Kunst en cultuur	-1.580	-1.107	-1.007	0	0	0
	15.942	18.131	17.998	19.557	20.026	20.529

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoeren bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026
▼ 43 Evenementen	250	250	250	250
Evenementenbeleid	250	250	250	250
▼ 45 Veiligheid	50	50	0	0
Aanpak grensoverschrijdend gedrag	50	50	0	0
	300	300	250	250

Investerings (bedragen x € 1.000)

Omschrijving
Niet van toepassing voor dit programma

2.4.1 Veilige stad biedt ruimte voor diversiteit

Wat willen we bereiken?

Inwoners en bezoekers voelen zich veilig in onze stad, durven zichzelf te zijn en kunnen veilig over straat. We hebben hierbij speciale aandacht voor jongeren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Integrale aanpak ondermijning

Wij willen onze informatiepositie en expertise vergroten in de aanpak ondermijning om gerichte interventies uit te voeren met onze veiligheidspartners. In het nieuwe Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2028 wordt dit verder uitgewerkt.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Verbinding zorg en veiligheid

Wij hebben het Aanpak ter voorkoming escalatie-model (AVE) geactualiseerd en uitgerold. Het model geeft duidelijkheid over rollen en taken in de zorg- en veiligheidsketen en zorgt voor tijdige en passende zorg en/of ondersteuning voor betrokkenen.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Jeugd en veiligheid

Wij stellen een integraal meerjarig plan van aanpak jeugd en veiligheid op. In de komende jaren zullen wij hier uitvoering aan geven. Het plan wordt verder uitgewerkt in het Integraal Veiligheidsbeleid 2024-2028.

Wanneer doen we dat? 2024

Straatintimidatie

Met de Asser aanpak van straatintimidatie willen we intimidatie en (seksueel) grensoverschrijdend gedrag voorkomen en aanpakken. Om deze aanpak tot een succes te maken wordt de samenwerking en verbinding gezocht met verschillende maatschappelijke partners en met andere gemeentelijke programma's die dit thema raken. Daarnaast zijn wij aangesloten het programma Veilige Steden 2023-2026. Binnen deze aanpak worden ambities ten aanzien van preventie en bestrijding van seksuele intimidatie vastgelegd in lokaal beleid. Hierdoor ontstaat betere borging, verbindingen met overig relevant gemeentelijk beleid en samenwerking met betrokken partijen.

Wanneer doen we dat? 2024-2026

2.4.2 Evenementen divers, toegankelijk en betaalbaar

Wat willen we bereiken?

Assen als dynamische stad staat open voor allerlei soorten evenementen. We richten ons daarbij extra op de toegankelijkheid en geven dit als voorwaarde mee bij het verstrekken van subsidies.

We willen tevens de evenementen sterker verbinden met de binnenstad en stadsmarketing, om de maatschappelijke en economische effecten voor de stad te vergroten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Aanbod evenementen

We hebben een aanbod aan evenementen dat aantrekkelijk is voor inwoners en bezoekers. Daarbij zijn de evenementen ondersteunend aan de doelen op het gebied van onder andere cultuur, sport, binnenstad en vrijetijdseconomie. We willen de evenementen op het TT circuit meer verbinden met de binnenstad. Het nieuwe beleidskader voor evenementen vertalen we hiervoor in ruimtelijke plannen en afspraken met organisatoren van evenementen. We verwijzen inwoners en bezoekers naar de evenementenagenda.

Wanneer doen we dat? 2024

2.4.3 Minder leegstand in binnenstad

Wat willen we bereiken?

Ondernemers bieden we ruimte en perspectief en we nemen maatregelen om leegstand van bedrijfspanden in de binnenstad tegen te gaan. De Binnenstadvisie geeft de richting. Verder richten we conform het genomen raadsbesluit de winkelstraten opnieuw in, waarin we die zo aantrekkelijk maken dat mensen er willen verblijven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verder bouwen aan een bruisend stadshart

In de binnenstadvisie van 2021 hebben we vastgesteld dat we de leegstand in de binnenstad willen terugdringen. Dit doen we door het winkelloppervlak in de binnenstad te reduceren en het publiekshart compacter te maken en te concentreren rond de Brink, Koopmansplein en kop van de Vaart. In het uitvoeringsprogramma hebben we de maatregelen beschreven die we willen nemen om de ambities uit de binnenstadvisie te realiseren. De transformatie van het vastgoed vindt plaats in een aantal

gebiedsontwikkelingen. We investeren in de herinrichting van de openbare ruimte. En we stemmen het beleid af op de nieuwe plannen. Per project wegen we de risico's en doen we voorstellen voor de dekking. De ontwikkeling van de binnenstad vraagt een lange adem.

Wanneer doen we dat?

We gaan ervan uit dat we de komende 10 tot 15 jaar bouwen aan een bruisend stadshart.

Herinrichten Museumkwartier

We verlenen medewerking aan een nieuwe entree van het Drents museum. We bekijken ook hoe we daarbij de inrichting van het gebied rond Brink en Museum daarop moeten aanpassen. Zie ook [Stadskwartier, programma 1. Wonen in Assen](#).

Wanneer doen we dat? 2024 - 2025

2.4.4 Breder gebruik gebouwen instellingen

Wat willen we bereiken?

In samenspraak met de grote culturele instellingen nemen we initiatief tot het breder inzetten van (publieke) gebouwen voor bedrijfsmatige en maatschappelijke activiteiten. Bijvoorbeeld met flexibele werkplekken of tijdelijke ateliers. Dit is goed voor het benutten voor de exploitatie van deze gebouwen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Inzet (publieke) gebouwen

Samen met de grote culturele instellingen nemen we initiatief tot het breder inzetten van (publieke) gebouwen voor bedrijfsmatige en maatschappelijke activiteiten. Bijvoorbeeld met flexibele werkplekken of tijdelijke ateliers. Door de ontwikkelingen in het Havenkwartier raken diverse culturele organisaties hun huisvesting kwijt. We streven naar goede herhuisvesting voor de culturele organisaties. We gaan onderzoeken welke behoefte er is aan broedplaatsen en ateliers (tijdelijk en structureel) en financiën. Vervolgens dient beleid hierover worden vastgesteld.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2025

Afronding beleidsperiode Kunst en Cultuur 2021 – 2024

Vanuit de huidige beleidsperiode toewerken naar een nieuwe beleidsperiode Kunst en Cultuur die past bij de hedendaagse ontwikkelingen en de ambities die hierover in Assen leven. Wij komen met een voorstel komen hoe we willen komen tot een nieuwe beleidsperiode Kunst en Cultuur en op welke wijze het culturele werkveld hierbij betrokken wordt. Ook maakt een terugblik over de jaren 2021 – 2024 hiervan onderdeel uit.

Wanneer doen we dat? 2024

2.4.5 Meer samenhang taken dierenwelzijnsbeleid

Wat willen we bereiken?

We brengen meer samenhang in onze taken en werkzaamheden op het gebied van dierenwelzijn en bespreken dit met de raad.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering dierenwelzijnsbeleid

Het dierenwelzijn is onderdeel van Bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig. In lijn met het Bestuursakkoord hebben wij een conceptnotitie Dieren opgesteld waarin de huidige situatie in beeld wordt gebracht. Ook gaan we graag met uw raad in gesprek over het gewenste ambitieniveau. Met het uitvoeren van de notitie Dieren dragen wij bij aan het behouden en verbeteren van het dierenwelzijn in de gemeente Assen.

Wanneer doen we dat? 2024

2.5. Samen werken aan Assen

Scope

In Programma Samen werken aan Assen leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van samenwerken met andere overheden, participatie, betrouwbare overheid en (digitale) dienstverlening.

Doelen

2.5.1 Meer samen met andere overheden

2.5.2 Verbeteren participatie

2.5.3 Dichtbij, betrouwbaar en toegankelijk

2.5.4 We digitaliseren onze producten

Wat kost het?

Middeleninzet programma Samen werken aan Assen (bedragen x € 1.000)

Beleidsthema	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Saldo voor baten en lasten	3.108	4.223	4.270	3.490	3.533	3.603
▼ Lasten	5.185	5.080	5.563	5.004	5.198	5.295
Bestuur	3.692	3.922	4.139	3.436	3.545	3.611
Regionale samenwerking	685	383	462	473	484	494
Dienstverlening	808	775	962	1.095	1.169	1.190
▼ Baten	-2.077	-857	-1.293	-1.514	-1.665	-1.692
Bestuur	-1.161	0	0	0	0	0
Dienstverlening	-916	-857	-1.293	-1.514	-1.665	-1.692
	3.108	4.223	4.270	3.490	3.533	3.603

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoeren bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026
▼ 51 Bestuur	150	150	0	0
Inwonersparticipatie	150	150	0	0
	150	150	0	0

Investerings (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Tot en met 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ 51 Bestuur	146	0	38	146	0
Bestuur	146	0	38	146	0
▼ 53 Dienstverlening	0	86	0	0	0
Publiek	0	86	0	0	0
	146	86	38	146	0

2.5.1 Meer samen met andere overheden

Wat willen we bereiken?

Om vraagstukken op te lossen trekken we samen op met andere gemeenten en de provincie. Ook met en richting het Rijk. We zetten Assen landelijk en Europees nog meer op de kaart om (financiële) kansen te benutten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen optrekken met andere overheden

De nieuwe samenwerkingsagenda van de Vereniging Drentse Gemeenten (VDG) gaat de samenwerking met de Drentse gemeenten veranderen. En dan met name de verkenning naar Gemeentelijke samenwerking bij personele schaarste. Alle gemeenten, maar ook provincie en waterschappen hebben last van personele schaarste en werken dus samen. In 2023 is bijvoorbeeld een flexteam energietransitie gestart, met personeel van gemeenten en provincie. Dat wordt gecontinueerd in 2024. Daarnaast wordt ook gekeken naar andere domeinen om op samen te werken.

Wanneer doen we dat? Continu

Provinciale Investeringsagenda

In maart 2023 zijn de provinciale statenverkiezingen gehouden. De afgelopen periodes hebben Gedeputeerde Staten en de Provinciale Staten een investeringsprogramma gepresenteerd. Op het moment dat er een nieuwe investeringsagenda is, zullen we een nieuw voorstel maken.

Wanneer doen we dat? 2024 of zodra het kan

Landelijke en Europese netwerken

We zullen in 2024 onze Europa-strategie en landelijke lijn verder uitbouwen. Naast de al bestaande samenwerking zetten we in op het vergroten van kennis en netwerk. We sluiten aan bij relevante Europese netwerken en programma's om onze ambities gezamenlijk te realiseren.

Wanneer doen we dat? 2024

2.5.2 Verbeteren participatie

Wat willen we bereiken?

We geven een stevig vervolg aan onze visie op participatie. Daarbij gaan we nieuwe manieren uitproberen om onze inwoners beter en meer te betrekken en met hen samen te werken (experimenteren en leren). Uitgangspunten daarbij zijn: zoveel mogelijk maatwerk en wijkgericht.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering van de doorontwikkelde visie op participatie

Het Ontwikkelteam Participatie werkt op een kort-cyclische manier (PDCA: Plan-Do-Check-Act) stapsgewijs aan de uitvoering van de visie. Hiervoor is een plan van aanpak opgesteld met vier ontwikkellijnen. Per ontwikkellijn staat beschreven welke stappen we zetten om de resultaten te bereiken. Elke vier maanden wordt geëvalueerd en bepalen we wat de volgende stappen moeten zijn. Dit wordt vastgelegd in een voortgangsrapportage aan college en raad.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Creëren van bewustwording intern en extern

Resultaat: Medewerkers, bestuur, inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en andere partijen zien het belang van de meerwaarde om meer en beter met elkaar samen te werken. Dit is terug te zien in hoe zij zich opstellen en hoe ze handelen.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Voldoen aan wetgeving

Als organisatie voldoen wij aan (nieuwe) wetgeving die ten grondslag ligt aan participatie (of dit stimuleert) en voeren deze op de juiste wijze uit. Voor 1 januari 2025 heeft de raad de participatieverordening en de spelregels over het uitdaagrecht vastgesteld. Inwoners voelen zich uitgenodigd en gesteund bij initiatieven en de spelregels van de samenwerking zijn helder.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Ondersteunen en begeleiden van organisatie, bestuur en inwoners

De gemeentelijke organisatie is erop ingericht om meer en betere onderlinge samenwerking te realiseren tussen de gemeente, inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en andere partijen. Bovendien worden de gemeentelijke organisatie, het college en de raad en de inwoners optimaal gefaciliteerd om meer en beter met elkaar in verbinding te komen en samen te werken. Zij ervaren stimulans en steun bij het vaardiger worden in participatief werken.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Leren van ervaringen

De gemeente is een lerende organisatie, waarbij we doen, experimenteren, evalueren, daarvan leren en het daarna nog een keer (beter) doen. Medewerkers en inwoners voelen zich uitgenodigd om te mogen oefenen met participatief werken.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

2.5.3 Dichtbij, betrouwbaar en toegankelijk

Wat willen we bereiken?

De gemeente is dichtbij, aanspreekbaar, betrouwbaar en voor iedereen toegankelijk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Programma Dienstverlening

In 2023 hebben we het programmaplan Dienstverlening opgesteld en zijn we gestart met realisatie. We hebben meetbare doelstellingen geformuleerd om naar toe te werken de komende vier jaar. Zo gaan we onder andere aan de slag met het digitaliseren van al onze producten en diensten die zich daarvoor lenen en werken we in de toekomst toe naar inzicht in status en voortgang via een digitaal loket. Hierbij blijft gelden dat inwoners hun eigen gewenste kanaal kiezen. Ook herschrijven we al onze standaardbrieven naar eenvoudiger taalgebruik en trainen we medewerkers in de organisatie om op het gewenste niveau te schrijven. We gaan er voor zorgen dat (telefonische) vragen beter worden doorgeleid in de organisatie en sneller beantwoord kunnen worden. Ook gaan we het proces rondom het indienen van een melding openbare ruimte vernieuwen en verbeteren. Daarnaast gaan we in relatie tot project Anders werken verkennen wat nodig is voor een toegankelijke en mensgerichte publiekshal. Dit doen we niet van achter ons bureau. We zetten onze inwoner centraal door ze actief te betrekken via bijvoorbeeld klantpanels, tevredenheidsonderzoeken en fysieke bijeenkomsten. [Zie ook programma bedrijfsvoering 6.3 Ontmoeten en samenwerken.](#)

Wanneer doen we dat? 2024-2026

2.5.4 We digitaliseren onze producten

Wat willen we bereiken?

We slaan een flinke slag in onze digitale dienstverlening. We digitaliseren onze producten en diensten. Online-informatie is toegankelijk, compact en leesbaar. De doelen van inclusie nemen we hierin mee.

Wat gaan we daarvoor doen?

Digitaal versus persoonlijk

Uitvoeringprogramma: Dienstverlening is digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet. De doelen van inclusie nemen we hierin mee.

Wanneer doen we dat? 2024-2026

2.6. Bedrijfsvoering

Scope

In Programma Bedrijfsvoering leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van dienstverlening aan inwoners, wijkgericht werken, lobby, en eigen organisatie (personeel, administratieve processen, huisvesting en facilitaire zaken).

Doelen

2.6.1 Toekomstbestendig door informatiegestuurd werken

2.6.2 Ontwikkeling netwerkorganisatie

2.6.3 Nieuwe manier van werken

2.6.4 Aantrekkelijke werkgever

Wat kost het?

Middeleninzet programma Bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000)

Beleidsthema	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Saldo voor baten en lasten	57.351	60.986	67.923	69.587	71.911	73.839
▼ Lasten	69.426	72.244	78.814	80.424	82.824	85.058
Bedrijfsvoering	69.426	72.244	78.814	80.424	82.824	85.058
▼ Baten	-12.075	-11.258	-10.891	-10.837	-10.913	-11.219
Bedrijfsvoering	-12.075	-11.258	-10.891	-10.837	-10.913	-11.219
▼ Mutaties in de reserves	0	-37	0	0	0	0
▼ Baten	0	-37	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	0	-37	0	0	0	0
	57.351	60.949	67.923	69.587	71.911	73.839

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoeren bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026
▼ 61 Bedrijfsvoering	2.840	2.840	2.840	2.840
Toezicht & handhaving	150	150	150	150
Uitvoering Woonvisie	1.000	1.000	1.000	1.000
Extra capaciteit voor uitvoering bestaand beleid	1.000	1.000	1.000	1.000
Innovatie in de bedrijfsvoering	650	650	650	650
Bestrijding exoten *2	40	40	40	40
	2.840	2.840	2.840	2.840

Investerings (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Tot en met 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
ICT	1.416	683	727	2.468	247
Kantoorinventaris	605	61	0	0	61
Materieel	2.597	2.632	801	841	99
Overig	114	0	573	12	0
	4.732	3.376	2.101	3.321	407

Wat willen we bereiken?

2.6.1 Toekomstbestendig door informatiegestuurd werken

We bewegen mee met de behoefte van de inwoners en organisaties door onze organisatie verder te ontwikkelen in informatie gestuurd werken. Hiervoor gaan we het informatieplein Assen verder inrichten waarbij we keuzes maken in wat we wel en niet prioriteren.

2.6.2 Ontwikkeling netwerkorganisatie

We werken samen met andere organisaties om de inwoner centraal te stellen. Een aantal grote opgaven kunnen we als gemeente niet meer alleen invullen. Bij samenwerken spelen wij als gemeente niet altijd meer de eerste viool maar stellen we ons op als gelijkwaardige partner. Voor de opgaven waar we mee te maken krijgen gaan we op zoek naar netwerken die ons kunnen helpen bij de realisatie. Deze vorm van netwerksamenwerking vraagt om een organisatie waarin het werken in netwerkverband optimaal wordt gefaciliteerd, denk daarbij aan opleiding, maar ook de inrichting van ons gebouw. We willen de vaardigheden die horen bij netwerksamenwerking ontwikkelen en borgen. Bij werving en selectie zal dit een belangrijk criterium worden. Ook de vraag wat doen we zelf en wat niet (meer) zal de komende tijd vaker gesteld worden.

2.6.3 Ontmoeten en samenwerken

Onder het motto 'Iedereen is welkom in ons huis van de stad' maken we van de hal van ons stadhuis een gastvrije en toegankelijke ontmoetingsplek. Hier voelen inwoners en gasten zich welkom en kunnen op een laagdrempelige manier met ons als gemeente in contact komen. Hiervoor richten we de hal in als contactplein. Dit doen we uiteraard in nauw overleg met onze bezoekers en medewerkers. Ook bieden we in de hal ruimte voor een werkcafé en richten we op de benedenverdieping een vergadercentrum in. We gaan vooralsnog uit van een benodigde investering van €2,5 miljoen. Vanuit efficiëntie en kostenbesparing combineren we deze aanpassingen met de al benodigde investeringen in de duurzaamheid van ons stadhuis.

Onderzoek naar werkplekken in de kantooromgeving

Om te kunnen voorzien in werkplekken die aansluiten bij de verschillende typen werkzaamheden en ook aansluit bij de ambities binnen het programma Dienstverlening en de ontwikkeling naar een netwerkorganisatie gaan we eerst in kaart brengen of aanpassingen in de kantooromgeving nodig zijn.

2.6.4 Aantrekkelijke werkgever

We nemen extra maatregelen om een aantrekkelijke werkgever te blijven. Daartoe is een meerjarige arbeidsmarkt aanpak vastgesteld. We maken helder en laten op verschillende manieren zien wat Assen tot een aantrekkelijke werkgever maakt. We zetten recruitment in voor het gericht werven van moeilijk te

vervullen vacatures. En met strategische personeelsplanning brengen we in beeld wat de komende jaren nodig is om de juiste persoon, op het juiste moment op de juiste functie te krijgen. Voor grotere opgaven en ontwikkelingen gaan we na in welke mate wij deze zelf kunnen oppakken en wat ketenpartners kunnen betekenen in de realisatie. We trekken lering uit het medewerkersonderzoek en gebruiken de aandachtspunten uit dit onderzoek om acties te definiëren.

Wat gaan we daarvoor doen?

De uitwerking van de doelen in programma Bedrijfsvoering valt onder verantwoordelijkheid van het college van B&W. De uitvoering wordt opgepakt door de ambtelijke organisatie.

2.7. Vastgoed en grondbedrijf

Scope

In Programma Vastgoed en grondbedrijf leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van beheer, onderhoud en verduurzamen gemeentelijk vastgoed, grondbedrijf en het bouwen van nieuwe gemeentelijke voorzieningen.

Doelen

- 2.7.1 Verbouwen en verduurzamen scholen
- 2.7.2 Kansen verduurzamen gemeentelijk vastgoed
- 2.7.3 Asser Openluchtwembad
- 2.7.4 Ontwikkeling sport- en beweegcampus
- 2.7.5 Gebouwen bredere functie voor ontmoeten
- 2.7.6 Vervangingen bestaand vastgoed
- 2.7.7 Versnellen woningbouw

Wat kost het?

Middeleninzet programma Vastgoed & Grondbedrijf (bedragen x € 1.000)

Beleidsthema	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Saldo voor baten en lasten	7.031	15.038	14.401	14.820	16.140	17.068
▼ Lasten	36.490	45.734	37.208	37.712	39.259	40.197
Vastgoed	23.567	27.756	26.681	27.297	28.754	29.657
Grondbedrijf	9.200	14.192	6.065	6.065	6.065	6.065
Parkeren	3.723	3.786	4.462	4.350	4.440	4.475
▼ Baten	-29.459	-30.696	-22.807	-22.892	-23.119	-23.129
Vastgoed	-11.605	-11.986	-12.168	-12.280	-12.512	-12.527
Grondbedrijf	-13.210	-13.935	-5.721	-5.721	-5.721	-5.721
Parkeren	-4.644	-4.775	-4.918	-4.891	-4.886	-4.881
▼ Mutaties in de reserves	3.897	-264	-397	-843	-898	-887
▼ Lasten	4.643	221	378	392	406	420
Vastgoed	207	221	235	249	263	277
Grondbedrijf	4.436	0	143	143	143	143
▼ Baten	-746	-485	-775	-1.235	-1.304	-1.307
Vastgoed	-320	-228	-287	-747	-816	-819
Grondbedrijf	-426	-257	-488	-488	-488	-488
	10.928	14.774	14.004	13.977	15.242	16.181

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoeren bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Onderwerp

Niet van toepassing voor dit programma

Investerings (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Tot en met 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ 71 Vastgoed	10.078	12.995	19.960	17.496	12.975
Algemeen	2.366	2.781	4.000	2.000	0
Bedrijfsvoering	307	1.609	3.239	326	48
Binnensport	0	779	553	357	240
Buitensport	4.108	5.597	973	351	0
Cultuur	1.105	45	0	146	0
MFA's	1.161	718	1.213	9.109	11.619
Milieupark	418	38	139	0	0
Onderwijs	0	0	9.843	4.816	0
Overig	0	0	0	54	998
Parkeren	433	1.292	0	87	70
Strategische eigendommen	180	136	0	250	0
	10.078	12.995	19.960	17.496	12.975

2.7.1 Verbouwen en verduurzamen scholen

Wat willen we bereiken?

Meters maken met het verbouwen en verduurzamen van scholen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Emmaschool

Realiseren van vernieuwbouw van de Emmaschool op de locatie van het hoofdgebouw en een speelplein op de locatie van de Zonnebloem.

In 2024 verhuizen de leerlingen de Emmaschool daarvoor tijdelijk naar het voormalige NHL Stendengebouw aan de Zeemanstraat zodat vernieuwbouw van de school plaats kan vinden. Daarna volgt de inrichting van het tegenoverliggend terrein van de Zonnebloem als speelplein.

Wanneer doen we dat?

2024 - 2025 Vernieuwbouw Emmaschool; 2025 Inrichten speelplein de Zonnebloem

Theo Thijssenschool

We onderzoeken of we de Theo Thijssenschool kunnen verplaatsen naar de locatie van NHL Stenden aan de Zeemanstraat. We werken we komend jaar twee scenario's uit:

1. We onderzoeken of de locatie geschikt is voor de definitieve huisvesting van de Theo Thijssenschool, kinderopvang en het bestuurskantoor van Plateau. Voor de huidige locatie van de Theo Thijssenschool onderzoeken we of woningbouw mogelijk is.
2. Als alternatief onderzoeken we herbouw van de Theo Thijssenschool op de huidige locatie, waarbij de Zeemanstraat als tijdelijke huisvesting dient.

Voor de kosten van het onderzoek en locatiekeuze maken we gebruik van het door uw raad beschikbaar gestelde uitvoeringskrediet van € 0,6 miljoen uit het [Integraal Huisvestingsplan 2014](#).

Wanneer doen we dat? 2024 – 2026

2.7.2 Kansen verduurzamen gemeentelijk vastgoed

Wat willen we bereiken?

We verduurzamen ons gemeentelijk vastgoed op een praktische manier en op natuurlijke momenten. Hierbij staat het terugdringen van de CO2-uitstoot voorop.

Wat gaan we daarvoor doen?

Herijking Masterplan klimaatneutraal gemeentelijk vastgoed

Op 23 maart 2023 heeft uw raad de herijking van het [Masterplan klimaatneutraal gemeentelijk vastgoed 2040](#) vastgesteld. In dit plan is ook rekening gehouden met het aanbrengen van ledverlichting bij 20 gebouwen. We hebben daarbij ook aangegeven via de reguliere planning en controlproducten terug te komen op daadwerkelijk benodigde investeringsmiddelen voor onze verduurzamingsopgave. In het samenvattende beeld hebben we aangegeven ongeveer € 6,0 miljoen gefaseerd nodig te hebben. Inmiddels heeft een diepere analyse plaatsgevonden van onze investeringsbehoefte tot en met 2027. Op dit moment voorzien we een totaal aan investeringen van € 19,8 miljoen tot en met 2027. Hiervan dekken we € 9,4 miljoen uit onderhoud en energie. Voor een bedrag van € 5,4 miljoen kunnen de investeringen nog gedekt worden uit het bestuursakkoord van 2020. Waardoor aanvullende dekking nodig is van € 5,0 miljoen tot en met 2027. Dit is € 1,0 miljoen minder dan waar we vanuit zijn gegaan bij de herijking van het Masterplan. Deze extra investering en de bijbehorende kapitaallast zullen we verwerken in de begroting van 2024 en verder.

Wanneer doen we dat? 2024 – 2027

2.7.3 Asser Openluchtwembad

Wat willen we bereiken?

Een onderzoek naar de haalbaarheid van een openluchtwembad.

Wat gaan we daarvoor doen?

Openluchtwembad

In 2023 is het externe onderzoek afgerond en geactualiseerd. De uitkomsten zijn gedeeld met uw raad.

Samen met een afvaardiging van de raad en ambtelijke vertegenwoordigers wordt een participatietraject gestart om bij de inwoners van Assen te polsen naar de wens van een openluchtwembad. Hierbij worden de kaders, scope en doel vastgesteld en dit moet leiden tot een voorstel van een opzet. Hierover wordt door de raad een besluit genomen voor een vervolg. Als alternatief wordt ook de mogelijkheden onderzocht voor een opwaardering van de Baggelhuizerplas.

Wanneer doen we dat? In 2024 wordt een participatietraject gestart

2.7.4 Ontwikkeling sport- en beweegcampus

Wat willen we bereiken?

Samen met investeerders realiseren van een sportcampus in het gebied rond het Regionaal Wielcentrum Noord. We beginnen met een (haalbaarheids)onderzoek.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijs- en Sportcampus Stadsbroek

In 2023 heeft een haalbaarheidsonderzoek plaatsgevonden waarbij er een visie is ontwikkeld voor Onderwijs- en Sportcampus Stadsbroek. Naast de visie ontwikkeling is er met alle stakeholders een ontwerp van het gebouw gemaakt. Op basis daarvan is er een financiële onderbouwing geleverd van zowel de investering in als het beheer en de exploitatie van het gebouw.

Wanneer doen we dat? 2023 – 2024

2.7.5 Gebouwen bredere functie voor ontmoeten

Wat willen we bereiken?

We maken gebruik van wijkgebouwen en bijvoorbeeld sportkantines ten behoeve van ontmoeten in de wijk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verbeteren akoestiek MFA Kloosterveste

Er wordt gewerkt om te komen tot diverse wijkaanpakken. Op basis van de behoefte die daaruit is ontstaan voor ontmoeten zal het gemeentelijk vastgoed faciliterend ingezet worden.

In Wijkcentrum Kloosterveste is na klachten over de akoestiek onderzoek gedaan waaruit blijkt dat de nagalmtijd niet voldoet aan de regelgeving. Het advies is om het plafond aan te passen en theaterdoek op te hangen. Omdat bij werkzaamheden aan plafonds de verlichting gedemonteerd moet worden, is in het kader van verduurzaming ook meegenomen dat de verlichting wordt vervangen. Binnen de huidige onderhoudsvoorziening is geen rekening gehouden met deze investering.

Wanneer doen we dat? 2024

2.7.6 Vervangingen bestaand vastgoed

Wat willen we bereiken?

Vervanging en renovatie van bestaand vastgoed

Wat gaan we daarvoor doen?

Kunstgrasvelden

Begin 2023 is in kaart gebracht van welke locaties we de kunstgrasvelden vervangen. Daarbij is ook onderzocht wat de vervuiling door rubber granulaat is. Met alle verenigingen is afgestemd welk type infill op dit moment het meest geschikt is voor verwerking. Op 25 mei 2023 heeft de raad hierover een besluit genomen. We zijn daarom gestart met het selecteren van een aannemer, waarna we tot uitvoering kunnen overgaan.

Wanneer doen we dat? 2023 - 2025

Sloop / nieuwbouw sporthal De Timp

In 2024 vragen we een voorbereidingskrediet aan om onderzoek te doen naar vervangende huisvesting voor sporthal De Timp, afgestemd op de sportbehoefte in heel Assen. We starten dit onderzoek in 2024.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2025

Sloop / nieuwbouw sporthal Peelo

In 2024 vragen we een voorbereidingskrediet aan om onderzoek te doen naar vervangende huisvesting voor sporthal Peelo. Dit wordt afgestemd met het winkelcentrum en afgestemd op de sport behoefte Assen breed. We bekijken ook of wijkcentrum Het Markehuus onderdeel van dit onderzoek kan zijn.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Sloop / nieuwbouw wijkcentrum Peelo

In 2024 vragen we een voorbereidingskrediet aan om onderzoek te doen naar vervangende huisvesting voor het Markehuus in Peelo, afgestemd met het onderzoek van sporthal Peelo en het winkelcentrum.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2025

Aanpak vochtproblemen Duurzaamheidscentrum Assen

Het Duurzaamheidscentrum Assen kampt met vochtproblemen, oppervlaktewater komt terecht in de luchtkanalen. De reparaties die zijn uitgevoerd blijken niet afdoende en er wordt een offerte opgesteld op de reeds aanwezige drainage te verbeteren. Na herstel kan er een inschatting worden gemaakt over de omvang van de gevolgschade aan de luchtkanalen. Het risico doet zich voor dat de luchtkanalen en installaties, voor het einde van de levensduur, vervangen dienen te worden.

Wanneer doen we dat? 2024

Vliegvisvereniging

Het gebouw van de vliegvisvereniging Assen verkeert in slechte staat. Het gebouw dient vervangen te worden, renoveren is geen optie. Het pand is tot medio 2024 veilig verklaard, waarbij wij halfjaarlijks toetsen. We maken geen kosten meer voor onderhoud, de sloop van het pand en de onderzoeken betreffende flora en fauna komen wel voor rekening van de gemeente Assen.

Wanneer doen we dat? 2024

2.7.7 Grondbeleid

Wat willen we bereiken?

Met ons grondbedrijf dragen we via actief en faciliterend grondbeleid bij aan de ambitie om de woningbouw te versnellen en initiatieven van derden te faciliteren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Versnellen woningbouw door actief grondbeleid

Dit betreft onze lopende grondexploitaties Kloosterakker, Noorderpark, Kloosterveste, Assen Oost, Klenckestraat en Schakelterrein. Daarnaast overwegen wij de inzet van actief grondbeleid op diverse nieuwe locaties. Meer informatie over woningbouwprojecten leest u in Programma Wonen in Assen.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2030

Meerjarenperspectief Grondbedrijf (MPG)

In het Meerjarenperspectief Grondbedrijf houden wij rekening met toekomstige plannen en maken wij ontwikkelingen financieel mogelijk. Het perspectief bevat:

- Vervolg op Kloosterakker
- Rolderstraat Noord
- Oude Molenstraat (locatie voormalige stadsherberg)
- Havenkwartier eerste fase

Meer informatie over woningbouwprojecten leest u in programma [Wonen in Assen](#).

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

Gronduitgifte

We gaan onze gronduitgifte verder professionaliseren, waarbij we beleidsmatig inzetten op een duurzame, klimaat adaptieve en circulaire stad.

Wanneer doen we dat? 2024 – 2026

Kostenverhaal

We streven naar duidelijkheid richting ontwikkelende partijen over uitgangspunten en de te verhalen kosten in geval van private ontwikkeling. In een nog vast te stellen Nota kostenverhaal en financiële bijdragen wordt hiervoor de basis gelegd.

Wanneer doen we dat? 2024-2025

2.8. Algemeen financieel beleid

Scope

In Programma Algemeen financieel beleid leest u over beleid, financiën en ontwikkelingen op het gebied van alle financiële processen om onze gemeente financieel gezond te houden, zoals: Gemeentefonds, reserves en voorzieningen, treasury (financiering leningen), administratie, risicobeheer, verzekeringen, invordering en belastingheffing.

[Het overzicht met financieel beleid en spelregels leest hier >](#)

Doelen

2.8.1 Gemeente Assen blijvend financieel gezond

2.8.2 Belastingverhoging niet boventrendmatig

2.8.3 Gemeentefonds gemeentebrede kostendeckking

Wat kost het?

Middeleninzet programma Algemeen financieel beleid (bedragen x € 1.000)

Beleidsthema	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Saldo voor baten en lasten	-253.040	-243.256	-250.857	-259.425	-252.212	-258.413
▼ Lasten	6.023	3.411	4.260	3.645	3.905	4.937
Onvoorzien/incidenteel	0	914	440	1.313	1.313	1.131
Belastingheffing	684	647	687	705	723	739
Financiering/Belegging	143	-1.089	-501	-501	-500	-499
Gemeentefonds	3.876	4.051	3.882	3.766	3.657	3.554
Heffing vennootschapsbelasting	48	52	52	52	52	52
Overige algemene middelen	1.112	-1.164	-300	-1.690	-1.340	-40
Reserves en voorzieningen	160	0	0	0	0	0
▼ Baten	-259.063	-246.667	-255.117	-263.070	-256.117	-263.350
Belastingheffing	-21.877	-22.399	-24.061	-25.558	-26.344	-27.077
Financiering/Belegging	-5.072	-4.586	-3.978	-3.896	-3.920	-3.703
Gemeentefonds	-216.607	-219.636	-227.032	-233.570	-224.480	-231.222
Overige algemene middelen	-409	-46	-46	-46	-1.373	-1.348
Reserves en voorzieningen	-15.098	0	0	0	0	0
▼ Mutaties in de reserves	-4.810	-10.278	-215	85	127	109
▼ Lasten	5.271	20.747	626	590	632	614
Reserves en voorzieningen	5.271	20.747	626	590	632	614
▼ Baten	-10.081	-31.025	-841	-505	-505	-505
Reserves en voorzieningen	-10.081	-31.025	-841	-505	-505	-505
	-257.850	-253.534	-251.072	-259.340	-252.085	-258.304

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026

Uitvoeren bestuursakkoord (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026
▼ 87 Reserves en voorzieningen	-5.500	0	0	0
Vorming preventiereserve (middels onttrekking aan algemene reserve)	-4.000	0	0	0
Vorming reserve jongerenbeleid (middels onttrekking aan algemene reserve)	-1.000	0	0	0
Vorming stedelijk vereeningsfonds sociale woningbouw (middels onttrekking aan algemene reserve)	-500	0	0	0
	-5.500	0	0	0

Investerings (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Tot en met 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ 83 Financiering/Belegging	972	0	0	0	0
Financiering en liquiditeit	972	0	0	0	0
	972	0	0	0	0

2.8.1 Gemeente Assen blijvend financieel gezond

Wat willen we bereiken?

- De gemeente Assen blijvend financieel gezond houden.
- Een duurzaam evenwicht tussen lasten en baten waarbij de lasten op evenwichtige wijze gespreid worden over de huidige en toekomstige generaties.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering bestuursakkoord en financiële positie evalueren

Naast de wettelijke kaders en de eigen beleidsregels vastgelegd in de eigen verordeningen en beleidsnota's hebben we in het bestuursakkoord aanvullende spelregels afgesproken die ervoor moeten zorgen dat we nu en in de toekomst financieel gezond blijven. Mede in dat kader starten we begin 2024 deze bestuursperiode een tussentijdse evaluatie van het bestuursakkoord en de financiële positie.

Wanneer doen we dat?

Dit doen we begin 2024 als onderdeel van de Kaderbrief 2025

Ontwikkelingen omtrent het gemeentefonds

Het inmiddels demissionaire kabinet heeft aangegeven dat zij met ingang van 2026 een nieuwe financieringsmethodiek voor decentrale overheden wil invoeren met daarbij mogelijk ook een verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Tegelijkertijd met de invoering zijn kortingen op de omvang van het gemeentefonds voorzien. Het gaat hier om € 3,0 miljard in 2026 oplopend naar € 3,6 miljard in 2027. Voor Assen betekent deze verlaging een nadeel van € 13,0 miljoen in 2026 oplopend naar ongeveer € 15 miljoen in 2027.

Wanneer doen we dat?

Met de val van het kabinet is het onzeker of en in welke mate deze nieuwe financieringsmethodiek zal worden ingevoerd.

2.8.2 Belastingverhoging niet boventrendmatig

Wat willen we bereiken?

Sterke terughoudendheid met boventrendmatige verhogingen van gemeentelijke belastingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij boventrendmatige verhoging volgen we de spelregels

We verhogen de algemene belastingen alleen trendmatig.

Mocht toch sprake zijn van een boventrendmatige verhoging, dan wordt dit ingezet voor lokale voorzieningen of in uitzonderlijke gevallen, waarbij de maatschappelijke impact groot is en dus in verhouding staat tot de verhoging.

Wanneer doen we dat? 2024 – 2026

2.8.3 Gemeentefonds gemeentebrede kostendekking

Wat willen we bereiken?

De uitkering uit het gemeentefonds is een algemeen dekkingsmiddel en bestemd voor gemeentebrede kostendekking.

Wat gaan we daarvoor doen?

Rijkskortingen op specifieke uitkeringen opvangen binnen betreffende beleidsterrein
Rijkskortingen op specifieke uitkeringen worden in principe opgevangen binnen het betreffende beleidsterrein.

Wanneer doen we dat? 2024 - 2026

3. Paragrafen

In de paragrafen leest u informatie waarmee u meer inzicht krijgt in de financiële positie van de gemeente Assen, de beheersmatige aspecten en de risico's.

- 3.1 Lokale heffingen
- 3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- 3.3 Onderhoud kapitaalgoederen
- 3.4 Financiering
- 3.5 Bedrijfsvoering
- 3.6 Verbonden partijen
- 3.7 Grondbeleid

3.1. Lokale heffingen

3.1.1 Inleiding

In de paragraaf lokale heffingen zijn de beleidsvoornemens en bijzonderheden over belastingen en heffingen opgenomen. Hier komen zowel de vrij besteedbare algemene belastingen, zoals de onroerendezaakbelastingen en toeristenbelasting aan bod, als de belastingen waarbij de opbrengst wordt gebruikt voor een specifiek doel. Daarbij kan het gaan om belastingen die worden gebruikt voor het uitvoeren van een gemeentelijke taak, zoals de afvalstoffenheffing, of om het verhalen van kosten, zoals het heffen van leges voor een legitimatiebewijs.

3.1.2 Beleidsuitvoering

Het college heeft in het bestuursakkoord Dichtbij & Daadkrachtig een tweetal spelregels opgenomen voor de lokale heffingen/belastingen:

1. kostendekkende gemeentelijke dienstverlening;
2. een sterke terughoudendheid met boventrendmatige verhogingen.

Deze spelregels zijn verwerkt in deze paragraaf.

In 2024 verwachten we in totaal € 43,3 miljoen aan belastinginkomsten te ontvangen. In de grafiek staat weergegeven hoeveel inkomsten we per onderdeel verwachten te ontvangen. In 2023 bedroegen de begrote inkomsten 40,5 miljoen.

Begrote belastinginkomsten 2023 en 2024 (bedragen x € 1.000)

Belastingsoort	Opbrengst 2023	Opbrengst 2024	Verschil
Onroerendezaakbelastingen	21.506	23.221	1.715
Afvalstoffenheffing	7.521	7.594	73
Rioolheffing	5.878	6.105	227
Leges	2.412	3.232	820
Parkeerbelasting	1.422	1.465	43
Toeristenbelasting	730	740	10
Lijkbezorgingsrechten	627	598	-29
Marktgelden	88	90	2
Precariobelasting	97	100	3
Liggelden	21	21	0
Bedrijfsinvesteringszone (BIZ)	166	170	4
	40.468	43.336	2.868

Onroerendezaakbelastingen

De tarieven voor de onroerendezaakbelastingen worden verhoogd met de inflatie van 3,1% (prijs nationale bestedingen). De waarde van de objecten is gekoppeld aan het tarief. Als de waarde van de objecten in de gemeente Assen gemiddeld gezien zijn gestegen dan zal het tarief lager worden. Zijn de objecten minder waard geworden dan zal het tarief hoger worden.

Omschrijving	% Tarief 2023	% Tarief 2024	Begrote opbrengst 2023	Begrote opbrengst 2024	Vershil
Eigenaren woningen	0,1345	0,1456	11.953	12.839	+886
Eigenaren niet-woningen	0,4428	0,4656	5.487	5.952	+465
Gebruikers niet-woningen	0,3580	0,3763	4.066	4.430	+364

(bedragen x € 1.000)

Afvalstoffenheffing

Voor de afvalstoffenheffing gelden kostendekkende tarieven. Om dit te bewerkstelligen is de tarieven met ongeveer 1% verhoogd.

Omschrijving	Tarief 2023 (€)	Tarief 2024 (€)	Begrote opbrengst 2023 (x € 1.000)	Begrote opbrengst 2024 (x € 1.000)	Vershil (x € 1.000)
Eenpersoonshuishouden	190,83	192,74	2.318	2.361	+43
Meerpersoonshuishouden	264,77	266,98	5.203	5.233	+30

Rioolheffing

Het tarief voor de rioolheffing is kostendekkend. Het tarief per perceel is met ruim 3% verhoogd.

Omschrijving	Tarief 2023	Tarief 2024	Begrote opbrengst 2023	Begrote opbrengst 2024	Vershil
Rioolheffing	172,50	179,37	5.878	6.105	+227

(bedragen x € 1.000)

Leges

Het uitgangspunt voor de leges is kostendekkende tarieven. De leges worden waar mogelijk verhoogd met de inflatie van 5,7% (consumentenprijsindex juni 2023). Daar waar de rijkstarieven van toepassing zijn, worden deze gehanteerd.

Omschrijving	Begrote opbrengst 2023	Begrote opbrengst 2024	Vershil
Algemene dienstverlening	742	1.326	+584
Fysieke leefomgeving	1.649	1.885	+236
Dienstverlening Europese richtlijn	21	21	0

(bedragen x € 1.000)

De Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (voor nieuwbouw) treden op 1 januari 2024 in werking. In 2023 zijn er meer aanvragen gedaan dan verwacht. Het lijkt erop dat veel aanvragers hun aanvraag onder het oude legesregime afgehandeld willen hebben in plaats van onder de nieuwe Omgevingswet.

Parkeerbelastingen (Straatparkeren)

Voor het jaar 2024 worden de tarieven voor het parkeren verhoogd met de inflatie van 5,7%. Een uitzondering daarop vormt het tarief voor de naheffingsaanslag parkeerbelastingen. Daarvoor geldt het maximale rijktarief.

Omschrijving	2023	2024	verschil
Begrote opbrengst	1.422	1.465	+43

(bedragen x € 1.000)

Toeristenbelasting

Het tarief voor de toeristenbelasting wordt verhoogd met € 0,05 tot een bedrag van € 1,50 per persoon, per overnachting. In de dagen voorafgaand en tijdens de TT geldt het verhoogde tarief van € 3,00. De tarieven zijn bij de behandeling van de Kaderbrief vastgesteld. Verblijfbieders en hun gasten zijn daardoor bekend met de nieuwe tarieven.

Omschrijving	2023	2024	verschil
Begrote opbrengst	730	740	+10

(bedragen x € 1.000)

Lijkbezorgingsrechten

De lijkbezorgingsrechten worden verhoogd met de inflatie van 5,7%. De opbrengst is lager dan in 2023 omdat uw raad een besluit heeft genomen over de vrijstelling van grafrechten voor KNIL-graven.

Omschrijving	2023	2024	verschil
Begrote opbrengst	627	598	-29

(bedragen x € 1.000)

Marktgelden

De marktgelden worden verhoogd met de inflatie van 5,7%.

Omschrijving	2023	2024	verschil
Begrote opbrengst	88	90	+2

(bedragen x € 1.000)

Precariobelasting

De precariobelasting wordt verhoogd met de inflatie van 5,7%.

Omschrijving	2023	2024	verschil
Begrote opbrengst	97	100	+3

(bedragen x € 1.000)

Liggelden

De liggelden worden verhoogd met de inflatie van 5,7%.

Omschrijving	2023	2024	verschil
Begrote opbrengst	21	21	0

(bedragen x € 1.000)

Bedrijfsinvesteringszone

Sinds 1 januari 2023 hebben we in onze gemeente een Bedrijfsinvesteringszone (BIZ) binnenstad Assen. Deze loopt tot 2027.

De BIZ wordt geheven van zowel de eigenaren als gebruikers van niet-woonruimten in de binnenstad. Met de opbrengst worden activiteiten in de openbare ruimte en op het internet gerealiseerd, zodat er gewerkt kan worden aan een sterke binnenstad. De gemeente keert de opbrengst uit aan de uitvoeringsorganisatie van de BIZ.

Jaar	Tarief	Begrote opbrengst
2023	0,10% WOZ-waarde	€ 165.500
2024	0,10% WOZ-waarde	€ 170.000

Het tarief van de BIZ bedraagt 0,10% van de WOZ-waarde per 1 januari 2023 met een minimum van € 200 en een maximum van € 400. De opbrengst van 2023 wordt jaarlijks geïndexeerd met 3%.

3.1.3 Inzicht wettelijke kostendekkendheid

Omschrijving	Rechten titel I algemeen	Rechten titel II fysiek	Rechten titel III EUR	Marktgelden	Liggelden	Lijkbezorgings-rechten	Afvalstoffen-heffing	Rioolheffing
▼ A. Kosten (x € 1.000)	1.265	1.909	42	141	9	995	7.594	6.105
Kosten taakveld	520	94	0	73	1	94	3.420	3.586
Overig	441	1.065	24	46	5	534	2.858	1.292
Inkomensverdeling	0	0	0	0	0	0	403	407
Inkomsten taakveld	0	0	0	0	0	0	-1.008	-470
Toe te rekenen overhead	287	713	17	21	3	347	1.296	763
Toe te rekenen btw	17	37	1	1	0	20	625	527
▼ B. Inkomsten (x € 1.000)	1.218	1.885	-27	72	15	646	7.594	6.105
Opbrengst heffingen	1.218	1.885	-27	72	15	646	7.594	6.105
▼ C. Kostendekkendheid (in %)	96	99	66	51	92	65	100	100
Dekkingspercentage	96	99	66	51	92	65	100	100

3.1.4 Lokale belastingdruk

In onderstaande tabellen staat wat de woonlasten voor gebruikers en eigenaren van woningen in de gemeente Assen zijn. Voor gebruikers gaat het om de afvalstoffenheffing en rioolheffing en voor de eigenaren komt daar de onroerendezaakbelasting nog bij. Er is onderscheid gemaakt tussen huishoudens bestaande uit één persoon en meerdere personen.

Tabel Woonlasten gebruikers woningen (bedragen x € 1.000)

heffing	Eenpersoonshuishouden 2023	Meerpersoonshuishouden 2023	Eenpersoonshuishouden 2024	Meerpersoonshuishouden 2024
▼ Belastingdruk gebruikers woningen	363	437	372	446
Afvalstoffenheffing	191	265	193	267
Rioolheffing	172	172	179	179

Tabel Woonlasten eigenaren woningen (bedragen x € 1, afgerond op hele €)

Belastingsoort	€ 200.000	€ 500.000	€ 1.000.000
Onroerendezaakbelasting	291	728	1.456
Totale woonlasten Eenpersoonshuishouden	663	1.100	1.828
Totale woonlasten Meerpersoonshuishouden	737	1.174	1.902

Gemiddelde WOZ-waarde

In 2023 is de gemiddelde WOZ-waarde van een woning in de gemeente Assen € 274.000. Dit was in 2022 € 232.000.

3.1.5 Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente Assen verleent kwijtschelding voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en onroerendezaakbelastingen. De bijstandsnorm is vastgesteld op honderd procent. Aanvragers op bijstandsniveau kunnen kwijtschelding krijgen, tenzij hun vermogen daarvoor te hoog is. In onze gemeente hebben we er voor gekozen om de vermogensnorm per 1 januari 2022 te verhogen met € 1.500 voor alleenstaanden, € 1.800 voor alleenstaanden met een kind en met € 2.000 voor echtparen en samenwonenden. In bepaalde gevallen komen ook ondernemers die op bijstandsniveau leven voor kwijtschelding in aanmerking.

Tabel Kwijtschelding 2024 (bedragen x € 1.000)

Heffing	Kwijtschelding
▼ Totaal	810
Onroerendezaakbelastingen	0
Afvalstoffenheffing	403
Rioolheffing	407

3.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Uitgangspunten

Doel en definitie

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre we gemeentelijke risico's kunnen afdekken door de beschikbare weerstandscapaciteit. Voldoende weerstandsvermogen voorkomt dat een financiële tegenvaller ons direct dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen is voldoende als we financiële tegenvallers goed kunnen opvangen. Daarvoor zetten we weerstandscapaciteit en risico's tegen elkaar af.

Risicobeheersing

Onze organisatie werkt volgens het principe van integraal management. Hierbij zijn de manager, budgethouder of projectleider verantwoordelijk voor de risicobeheersing op respectievelijk hun beleidsterrein, afdeling, of project.

Zij maken risicoanalyses en organiseren risicosessies als ze dat nodig vinden om de risico's te beheersen. Bij nieuwe of gewijzigde risico's met forse gevolgen informeren zij ons college en uw raad.

In het kader van de P&C-cyclus inventariseren we twee maal per jaar gemeentebreed de risico's per beleidsprogramma en drukken deze in geld uit. Vervolgens wordt de benodigde weerstandscapaciteit voor het afdekken van de risico's gerelateerd aan de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst nemen we op in de jaarlijkse begroting en jaarrekening.

In de [katernota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2020](#) leest u meer over uitgangspunten, methodiek en werkwijze.

Risico programma 1. Wonen in Assen

Bestemmingsplan Binnenstad Noordoost

Met het bestemmingsplan worden de ruime bouw- en gebruiksmogelijkheden van de huidige beheersverordening aangepast. Dit kan planschade tot gevolg hebben. Of er nadeelcompensatie ontstaat, hangt ervan af of een ontwikkeling op een perceel plaatsvindt en wat er dan gerealiseerd wordt. Op dat moment kunnen we pas beoordelen of de planschade vergoed moet worden en hoe hoog die vergoeding is. Met in achtneming van vele afhankelijkheden en onzekerheden is een risico inschatting gemaakt.

Ontwikkeling uitkeringen - baten

Het rijksbudget voor de uitkeringen is en blijft wisselend en is niet altijd toereikend. Het macrobudget voor de gebundelde rijksuitkering, 'BUIG', wordt verdeeld over gemeenten volgens een verdeelmodel. Dit model wordt jaarlijks herijkt op basis van parameters die de kans op bijstand voorspellen. Dit zorgt voor onzekerheid over in de toekomst te ontvangen budgetten. In 2023 wordt een licht tekort verwacht, evenals in het begrotingsjaar 2024. Vanaf 2025 wordt op basis van de laatste ontwikkelingen rekening gehouden met een klein overschot. De mate van (toekomstige) onzekerheid over de beschikbare budgetten is niet veranderd, waardoor we de risico's op een (groter) tekort, gezien ook de ervaringen uit het verleden, blijven opnemen in het weerstandsvermogen.

Ontwikkeling uitkeringen – lasten

De gunstige economische omstandigheden en lage werkloosheid hebben de afgelopen jaren kansen geboden voor onze arbeidsmarkt. Het aantal bijstandsuitkeringen is gedaald. Voor 2024 verwacht het CPB een lichte stijging van de werkloosheid. Het oplopen van de werkloosheid in combinatie met overige factoren die van het invloed zijn op het aantal bijstandsgerechtigden, maakt dat we verwachten dat de dalende trend in 2023 en 2024 stabiliseert en daarna weer licht oploopt. De overige factoren zijn de afsluiting van de Wsw en Wajong, de verhoging van de AOW-leeftijd, de verkorting van de WW en stijging van het aandeel in de beroepsbevolking van personen met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt.

Budget ontwikkeling Wsw baten en lasten

Na een aantal jaren met tekorten op de Wsw is vanaf 2020, mede door de corona steunpakketten, sprake van meer evenwicht tussen de (rijks)baten Wsw en de uitgaven. Ook in 2023 wordt geen tekort verwacht. In de meerjarenbegroting houden we in 2024 en 2025 nog rekening met een klein tekort, met daarna een omslag naar een overschot.

Door stijgende kosten en bijstelling van Wsw Rijksbudgetten blijven hier wel risico's aan kleven. Aandachtspunt blijft dat het vervangen van de uitstromende Wsw-werkplekken door beschut werkplekken en baanafpraak-banen de komende jaren leidt tot hogere (loon)kosten.

Bedrijfsvoering WPDA

We zien in toenemende mate (beperkte) risico's ontstaan in onderdelen van de bedrijfsvoering van WPDA. Zoals onzekerheden over de impact van af te sluiten CAO's, informatiebeveiliging, energielasten en de hoogte van de externe bijdragen. Daarnaast kan de nog af te sluiten prestatieovereenkomst 2024 leiden tot uitbreiding of intensivering van activiteiten. Vanaf 2024 worden deze risico's betrokken bij de bepaling van het weerstandsvermogen.

Huishoudelijke hulp zonder regie

Door dubbele vergrijzing wordt een stijging van de kosten voor huishoudelijke hulp verwacht. Door het loslaten van de taaleis zijn de wachtlijsten met zorgaanbieders inmiddels ingelopen. Hierdoor zien wij een risico op het stijgen van de kosten voor huishoudelijke hulp. Daarnaast is er een risico op stijging van de pgb-kosten, zie voor toelichting bij Uitvoering Jeugdwet en WMO.

Uitvoering Jeugdwet en Wmo

De vraag naar Jeugdhulp blijft groot. Dit wordt deels veroorzaakt door een langdurig na-ijleffect van corona. We verwachten dat het aantal jongeren met mentale problemen toeneemt. De wachtlijsten in de Jeugd GGZ zijn een indicatie voor toenemende zorgkosten. Daarnaast geven zorgaanbieders aan te schrikken van de mentale gezondheid van jongeren en bijbehorende problematiek. Het is belangrijk om te blijven zorgen dat de capaciteit bij de zorgverleners past bij de zorgvraag.

Er is nog steeds een toestroom van vluchtelingen uit Oekraïne. We zien inmiddels de eerste tekenen dat aanspraak wordt gemaakt op jeugdvoorzieningen en naar verwachting gaan die er ook komen voor de WMO. Het risico is dat de compensatie vanuit het Rijk ten aanzien van deze zorgkosten niet voldoende gecompenseerd worden.

Daarnaast heeft de Centrale Raad van Beroep twee belangrijke uitspraken gedaan over het pgb-uurtarief voor hulp bij huishouden en individuele begeleiding. De Centrale Raad van Beroep heeft geoordeeld dat het pgb-uurtarief te laag is om voldoende ondersteuning te kunnen bieden. Dit heeft als risico dat onze pgb-kosten stijgen.

Hervormingsagenda Jeugd

Het ministerie van VWS, zorgaanbieders, cliënten(vertegenwoordigers), professionals en de VNG werken samen aan de Hervormingsagenda (HA) Jeugd 2022-2028. Het doel van deze zogenoemde vijfhoek is hulpverlening verbeteren en meer grip op het jeugdstelsel. Als onderdeel van de uitspraak van de Commissie van Wijzen over de extra middelen jeugdhulp, is ook een HA voorzien waarin maatregelen zijn opgenomen die moeten leiden tot een kwaliteitsverbetering en lagere kosten.

In de al eerder genoemde afspraken omtrent de nieuwe stelpost jeugd is het volgende aangegeven: "Uit de HA volgt een combinatie van een set van maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd. De aanpassingen van de ramingen vormen geen budgettaire garantie". Dit betekent concreet dat wij nu nog geen rekening mogen houden met de financiële effecten in de begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2026. Gezien de omvang van de HA en het mogelijke financiële effect voor de Asser begroting en meerjarenraming, is het noodzakelijk om direct na vaststelling van de HA deze te vertalen naar de Asser situatie waarbij de haalbaarheid van deze HA in kaart wordt gebracht.

Wmo: vergrijzing en wachtlijsten GGZ

De wachtlijsten voor de volwassenen GGZ (Zorgverzekeringswet) worden langer en de Wmo-kosten nemen toe. Door dubbele vergrijzing (verder: vergrijzing) verwachten we dat meer ouderen aanspraak maken op zorg.

De verdeling van zorgkosten en compensatie van meerkosten zijn belangrijk voor de VNG richting de landelijke politiek. In de prognose hebben we rekening gehouden met vergrijzing en langere wachtlijsten.

Voor de extramuralisering (vaker thuis wonen) van de GGZ is een landelijk hoofdlijnenakkoord afgesloten tussen de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Het Rijk heeft de bezuiniging verlaagd en gemeenten krijgen meer geld. We weten niet of dat voldoende zal zijn om alle kosten te betalen wanneer meer GGZ-cliënten in de wijk gaan wonen

Gemeentelijke Kredietbank (GKB) financieel en organisatorisch

Op meerdere vlakken is sprake van onzekerheid rondom de GKB. Aan de exploitatiekant zien we dat de instroom van cliënten bij de GKB grillig blijft verlopen. Op basis van de coronapandemie en de energiecrisis werd verwacht dat de instroom (aanzienlijk) zou toenemen, maar die verwachting is niet uitgekomen. Actueel is de verwachting, mede als gevolg van de hoge inflatie, dat in 2024 meer personen onder de armoedegrens terechtkomen. Dit kan impact hebben op de instroom in de schuldhulpverlening.

De gemeente Assen heeft de afgelopen jaren, door meer inzet te plegen op vroegsignalering en in te zetten op eerstelijns schuldhulpverlening, minder dienstverlening afgenomen van de GKB. Deze trend stabiliseert zich momenteel.

De GKB blijft tot 1 januari 2025 in haar huidige (GR) vorm bestaan. Daarna wordt de 2e lijns schuldhulpverlening voortgezet in een ander samenwerkingsverband. Het traject naar een zelfstandige GKB start in het najaar van 2023. De verwachting is dat de huidige gemeenten die nu diensten afnemen middels een dienstverleningsovereenkomst (DVO) ook zullen participeren. Enerzijds brengt deze transitie financiële risico's met zich mee, anderzijds is ook het doel om de financiële risico's na 2025 hiermee te kunnen beperken.

Financiële risico's Beschermd Wonen

Assen verzorgt als centrumgemeente de uitvoering voor Maatschappelijke Opvang (MO) en Beschermd Wonen (BW). De negen gemeenten gaan regio Assen informeel splitsen in twee regio's: Noord en Midden Drenthe en Zuidwest Drenthe. We verdelen de centrummiddelen voor MO en BW over deze twee regio's volgens een eigen verdeelsleutel. We hebben afgesproken om de maatschappelijke opvang aan de Havenkade in Assen gezamenlijk in stand te houden tot en met 2025.

Het nieuwe verdeelmodel voor BW was bekend, maar is door het uitstellen van het woonplaatsbeginsel aan verandering onderhevig. Medio 2023 wordt het nieuwe verdeelmodel bekend gemaakt. We gaan over een periode van 10 jaar van historische naar objectieve verdeling. We verwachten dat we in die 10 jaar toegaan naar een licht nadeel. In hoeverre dit nadeel werkelijkheid wordt, hangt af van de zorgvraag.

Er zijn meer klanten over gegaan van BW naar de Wet langdurige zorg (Wlz). Hoe het Rijk dit gaat afrekenen uit de integratie-uitkering weten we nog niet exact, er is een risico op een extra uitname. Zodra dit duidelijk is, informeren wij u hierover.

Voor de jaren 2024 en 2025 nemen we een risicobedrag op omtrent de onzekerheid over de uitname van de Wlz. Ook wordt de onzekerheid veroorzaakt door de instroom van voornamelijk jongvolwassenen en de doorstroom binnen de BW indicatie in verband met de beschikbaarheid van passende woonruimten.

Overige financiële risico's zorgkosten en relatie met rijksmiddelen

Wij houden u op de hoogte van de ontwikkeling van de zorgkosten. Toch kunnen we afwijkingen in absolute

zin bij de jaarstukken niet uitsluiten. De totale zorgkosten binnen de gemeente Assen, inclusief regionale middelen voor Beschermd Wonen, bedragen in 2024 ruim € 100 miljoen. Een afwijking van 1 % van de begroting is dus al € 1 miljoen.

Nieuwe ontwikkeling van loonkosten binnen welzijn

We zien bij veel subsidie partijen en inkooprelaties dat de kosten significant toenemen als gevolg van nieuw afgesloten cao's. Bij het vernieuwen van deze subsidies en/of afspraken is de kans groot dat de kosten stijgen zonder dat wij hier volledig voor worden gecompenseerd.

Dit heeft ook zijn uitwerking op het project IZA GALA; de door het Rijk toegekende middelen staan tot en met 2026 vast en worden niet geïndexeerd. Dit betekent dat bij het stijgen van de kosten deze middelen wellicht ontoereikend zijn.

Daarnaast worden vanaf 2024 een groot aantal nieuwe aanbestedingen gedaan met zorgaanbieders, waarbij een groot risico bestaat dat de kosten toenemen en dat compensatie hiervan uit het gemeentefonds niet toereikend zal zijn.

Risico programma 4. Aantrekkelijk Assen

Bedrijfsvoering Veiligheidsregio Drenthe (VRD)

In onderdelen van de bedrijfsvoering van de VRD zijn risico's geïntroduceerd. De VRD heeft geen eigen weerstandscapaciteit om mogelijke risico's op te vangen. Naast financieel algemene risico's (loon- en prijsontwikkeling boven compensatie) zijn er ook risico's over ICT en informatievoorziening (digitale verstoring/cybercrime) geïntroduceerd. Ook zijn er risico's met betrekking tot personeel en organisatie (oa. arbeidsmarktproblematiek). Daarnaast worden algemene risico's onderscheiden, zoals de ontwikkeling van energietarieven en klimaateffecten die invloed hebben op de primaire processen van de brandweer.

Risico programma 5. Samen werken aan Assen

Risicovoorziening pensioenverplichtingen(oud-) wethouders

Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Wet Appa). We hebben een voorziening waaruit we de pensioenuitkeringen betalen. Jaarlijks berekent de Algemene Pensioen Groep (APG) de bedragen aan de hand van rente, leeftijd en sterftekansen van de verzekerden. Veranderingen van de rentestand zijn een risico. Als de rente daalt moeten we meer geld in de voorziening storten. En als de rente hoger wordt, neemt het risico af.

Vastgoed - Ontwikkeling energietarieven

De leverancier van elektra heeft het contract opgezegd per 1-1-2024. Voor aardgas eindigt het contract per 1-1-2025, er zijn geen verlengingsmogelijkheden. Dit betekent dat er een nieuwe Europese aanbesteding en inkoop plaats moeten vinden voor de levering van elektra en aardgas. De huidige partners hebben uitgesproken dat ook voor de komende periode 2024 -2027 tot gezamenlijke inkoop van elektra en aardgas over te willen gaan voor 24 maanden vast met een mogelijkheid tot verlenging van tweemaal met 12 maanden. Op dit moment loopt het aanbestedingstraject. De mogelijke financiële consequenties van deze aanbesteding schatten wij in op € 0,5 miljoen voor 2024 en € 1,0 miljoen voor 2025.

Grondexploitaties

Risico's op grondexploitaties vangen we op binnen de reserves grondbedrijf. Jaarlijks analyseren we bij de begroting per exploitatiegebied kosten, opbrengsten en risico's. Risico's die vallen onder onvoorzien dekken we in de weerstandsreserve van het grondbedrijf. Het bedrag bepalen we op basis van de IFLO-norm (Inspectie Financiën Lagere Overheden) en onderbouwen we met risicoanalyses.

Indexatie huur

Op 19 juni 2023 heeft de rechtbank Den Haag een uitspraak gepubliceerd over de vraag of het hoge CPI-percentage (14,5%) wel mocht worden gehanteerd. De voorzieningenrechter oordeelt dat de stijging van de energiekosten (veroorzaker hoge CPI-percentage) als gevolg van de van de oorlog niet gezien mag worden als onvoorziene omstandigheid. De indexeringsclausule is juist een voorziening voor de situatie waarin de waarde van het geld daalt. Dat de inflatie aanmerkelijk hoger dan bij de totstandkoming van de huurovereenkomst was verwacht, maakt dit niet anders.

Dit houdt in dat de verhuurder de huur dus niet met 14,5% kan verhogen. De uitspraak van de voorzieningenrechter is er slechts één, dus er is nog geen 'lijn in de rechtspraak'. Toch is het relevant om hier rekening mee te houden, want de kans bestaat dat andere rechters vergelijkbaar gaan oordelen. In dat geval staan de huurverhogingen die in 2022 en 2023 zijn doorgevoerd op losse schroeven. Op basis van een inventarisatie is het risico € 120.000. Dit heeft geen relatie met de al verstrekte compensaties.

Gemeentefonds - Afnemende ruimte onder Btw-compensatiefonds-plafond

De omvang van het Btw-compensatiefonds is sinds een aantal jaren gemaximeerd. Onder- en overschrijding van dat maximum worden verrekend met het Gemeentefonds. Met de ontwikkeling van de economie in 2023 zal het beroep op het fonds wijzigen. De ruimte onder het plafond zal dan ook wijzigen. De kans en de hoogte van het effect kunnen we niet voorspellen.

Rentebeleid Europese Centrale Bank (ECB)

De ontwikkelingen van de rente op de geld- en kapitaalmarkt laten een stijgende trend zien om de oplopende inflatie te beperken. De ECB heeft daarom maatregelen genomen door het verhogen van de

rentetarieven.

Het huidige Europese rentepeil bedraagt 4,0%. De ECB heeft aangekondigd dat de rentetarieven zullen worden verhoogd zo lang als nodig is om de inflatie terug te brengen naar de doelstelling van 2% op middellange termijn. Het beeld van de inflatie op dit moment is nog boven de doelstelling en daarmee is de verwachting van verdere verhoging van rentetarieven in 2023 reëel. Of en in welke mate ook rentemaatregelen in 2024 aan de orde zal zijn zal vooral afhangen van de inflatieontwikkeling in Europa, macro-economische ontwikkelingen op het gebied van de groei van de economie en de oorlog in Oekraïne. We hebben op deze ontwikkelingen geanticipeerd door rekening te houden met een renteniveau van 4% voor het aantrekken van nieuwe leningen.

Problematiek niet-taakgebonden kortingen rijk ('ravijn')

Het Rijk heeft aangekondigd dat een nieuwe financieringsmethodiek met ingang van 2026 wordt ingevoerd. Tegelijkertijd wordt de omvang van het gemeentefonds met circa € 3,0 miljard oplopend naar € 4,1 miljard in 2028 neerwaarts bijgesteld. Dit betekent voor alle gemeenten een forse verlaging van de algemene uitkering met ingang van 2026. Voor Assen gaat het om een verlaging van circa € 12 miljoen in 2026 oplopend naar ruim € 16 miljoen in 2028. In het meerjarenbeeld 2026 en 2027 van de begroting 2024 is deze verwachting verwerkt. Door de val van het Kabinet is het onduidelijk of en in welke mate het beleidsvoornemen van de nieuwe financieringsmethodiek en korting ook daadwerkelijk zal worden ingevoerd.

Weerstandscapaciteit

Voor het bepalen van de weerstandscapaciteit is een aantal componenten als pro memorie meegenomen. De feitelijke weerstandscapaciteit is nog iets hoger. Uitleg over weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit leest u hier: <https://www.nvrr.nl/wiki/9198/weerstandscapaciteit>

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
▼ A. Weerstandscapaciteit per 1 januari 2024	
Algemene reserve	50.906
Reserve weerstandsvermogen	11.000
Weerstandreserve grondbedrijf	8.763
Bestemmingsreserves exclusief verplichtingen	pm
Stille reserves	pm
Onbenutte belastingcapaciteit	pm
Nieuwe beleidsruimte	pm
Totaal weerstandscapaciteit	70.669
▼ B. Risico's per 1 januari 2024	
Programma Wonen in Assen	250
Programma Werken in Assen	1.700
Programma Meedoen in Assen	6.225
Programma Aantrekkelijk	286
Programma Vastgoed en grondbedrijf	10.068
Programma Algemeen financieel beleid	800
Totaal risico's	19.329
▼ Weerstandsvermogen per 1 januari 2024	
Weerstandscapaciteit (A)	70.669
Risico's (B)	19.329
Weerstandsvermogen absoluut (A-B)	51.340
Weerstandsvermogen ratio (A/B)	3,7

Weerstandsvermogen

Het saldo van de beschikbare weerstandscapaciteit minus de benodigde weerstandscapaciteit voor risico's geeft vervolgens de hoogte van het weerstandsvermogen weer. Voor de gewenste hoogte van het weerstandsvermogen hanteren we een kengetal / ratio.

De gemeente Assen streeft naar een structurele ratio van minimaal 1,0 (ondergrens voldoende). De ratio voor het weerstandsvermogen bedraagt 3,7. De ratio is uitstekend.

Kengetallen financiële positie

Omschrijving	Rekening 2022	Prognose 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
Netto schuldquote	65%	76%	82%	86%	90%	91%
Netto schuldquote na correctie verstrekte leningen	63%	75%	81%	85%	89%	90%
Solvabiliteitsratio	36%	33%	31%	30%	29%	27%
Structurele exploitatieruimte	8,90%	-1,00%	-2,80%	-1,50%	-1,10%	-0,10%
Grondexploitatie ratio	7%	8%	9%	10%	8%	7%
Belastingcapaciteitsratio	84%	83%	93% *	-	-	-

* Dit betreft een voorlopig cijfer. De belastingcapaciteitsratio is gebaseerd op de cijfers van het landelijk gemiddelde in 2023. De cijfers over 2024 waren bij de samenstelling van de begroting nog niet bekend.

Risicouduiding kengetallen financiële positie

Omschrijving	Minst risicovol	Meest risicovol
Netto schuldquote	< 90%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0	< 0
Grondexploitatie ratio	< 20%	> 35%
Belastingcapaciteitsratio	< 95%	> 105%

[Uitleg over kengetallen weerstandsvermogen leest u hier:](#)

3.3. Onderhoud kapitaalgoederen

Doel

De belangrijkste kapitaalgoederen van de gemeente zijn wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Exploitatie van deze goederen vergt onderhoud. In deze paragraaf zijn de beleidskaders voor instandhouding weergegeven.

3.3.1 Beleidskaders, financiële kaders en risico's

Algemene beleidskaders

Het beheer van de openbare ruimte is gericht op een minimaal acceptabele verzorging van gemeentelijke eigendommen en risico gestuurd beheer. Hierbij gaat het om: wettelijke verplichting, dreiging bestuurlijke nalatigheid, niet meer kunnen instaan voor de veiligheid, dreiging van exploitatietekorten of kapitaalverlies of samenwerking met andere partijen of projecten. Groot onderhoud gebeurt conform de Agenda BOR (Beheer Openbare Ruimte). In de Agenda BOR (2017) zijn de beeldkwaliteitsniveaus opnieuw vastgesteld voor de verzorging van de Openbare Ruimte (IBOR). We herijken de IBOR.

Financiële kaders en risico's

De kosten van instandhouding bestaan uit kosten voor onderhoud, kapitaallasten en beheer- en exploitatielasten. Om kapitaalverlies te voorkomen is de flexibiliteit in de onderhoudsbudgetten beperkt. Daarnaast leidt achterstallig onderhoud tot hogere onderhoudskosten dan bij tijdig onderhoud. De hoogte van de budgetten is mede afhankelijk van de gekozen beeldkwaliteit. Hiervoor zijn diverse beheervisies opgesteld met beleidsdoelstellingen voor diverse kapitaalgoederen. De financiering van herinrichtingsprojecten bij einde levensduur nemen we op in de investeringsstaat zoals aangegeven in de Notitie Materiële Vaste Activa (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten). Ook autonome ontwikkelingen zijn van invloed op de hoogte van de budgetten. Te denken valt aan de sterk stijgende energielasten en de boven trendmatige stijging van de beheer- en onderhoudslasten. In de begroting hebben wij rekening gehouden met deze ontwikkeling.

De rest van dit hoofdstuk geeft per kapitaalgoed de relatie met het relevante beleidskader weer.

Onderhoudsniveaus

A hoogste en D laagste beeldkwaliteitsniveau

Categorie	Groen	Meubilair	Reiniging	Verharding	Civiele kunstwerken
Centrum	A	B	A	B	B
Wijken	B	B	B	B	B
Bedrijventerreinen	C	C	B	C	C
Buitengebied	C	C	B	C	C
Recreatief groot groen	C	C	B	C	C
Representatieve ontmoeting plekken	B	B	B	B	B
Verbindingen en hoofdroutes	B	B	B	B	B

3.3.2 Onderhoud per beheercategorie

Riool en waterzuivering (Programma Wonen in Assen)

Beleid

In 2019 is het [Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan Assen 2019-2024 \(GWRP\)](#) geactualiseerd en vastgesteld. Hierin is de gezamenlijke visie en ambitie van gemeente en waterschappen over water in relatie tot ruimtelijke ordening vastgelegd. Om goed inzicht en prioritering te krijgen is een voortschrijdende planning (4 jaar) nodig, waarbij ook de werkvoorraad bepaald wordt (tot 10 jaar). Prioritering van projecten is een integrale afweging op basis van einde levensduur, slijtage, maatschappelijke vragen en functiewijzigingen. De planning stemmen we af met de programma's Gebiedsgericht Werken (GGW) en Mijn Buurt Assen. De voorbereidingen voor het GWRP 2025-2030 zijn inmiddels gestart.

Financiën en risico's

De lasten aan riolering zijn gelijk aan de baten uit rioolheffing. We schrijven investeringen in rioleringen af over de economische levensduur. Onderhoud aan riolering betalen we uit de onderhoudsvoorziening. Deze voorziening bedraagt eind 2022 €4,5 miljoen en is op voldoende niveau.

In het rioolbeheer zijn geen afwijkingen in kwaliteitsniveaus, financiën en/ of risico's door achterstallig onderhoud geconstateerd. Dit geldt ook voor de gemeentelijk waterwegen.

Begraven (Programma Wonen in Assen)

Beleid

Met begraven beogen we kwalitatief goed begraven op korte en lange termijn, het waarborgen van de begraaf capaciteit, het bieden van kwalitatief goede begraafplaatsen en het op peil houden van de bijdrage aan de groene kwaliteit van Assen. Het begraven moet voldoen aan de [Wet op de Lijkbezorging](#). Het groenbeheer en padenonderhoud op de begraafplaatsen voldoen aan de afgesproken IBOR kwaliteitsniveaus.

Financiën en risico's

De beschikbare middelen zijn voldoende om het onderhoud uit te voeren. Het systeem van kostendekkende tarieven is losgelaten om begraven in Assen betaalbaar te houden.

Groenbeheer (Programma Wonen in Assen)

Beleid

De [Groenstructuurvisie](#) en Het Groene Frame zijn toetsingskaders en de basis voor de ontwikkeling van ruimtelijke- en groenplannen. Ook is de [Groenstructuurvisie](#) de kapstok voor de Groenbeheervisie. Deze visie geeft kaders voor het beheer van openbaar groen en richtlijnen voor dagelijks onderhoud. Ook de uitgangspunten voor het opstellen van gebiedsgerichte beheerplannen zijn in de visie opgenomen. De [Groenstructuurvisie](#) actualiseren we in 2022. De daaruit volgende uitwerkingsplannen (bomen- en beheervisie) actualiseren we in de periode daarna.

De visie [Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten](#) heeft als doel om een kader te bieden in de openbare ruimte en om keuzes te maken rondom beheer, onderhoud en vervanging van speel- en ontmoetingsplekken. Deze visie vervangt het Stedelijk speelbeleidskader. De visie [BOSS](#) vergt meer aandacht voor beheer en onderhoud. Omdat steeds meer gebruik zal worden gemaakt van informele speelruimte (combinatie speel- en ontmoetingsplek) is extra aandacht rondom groenbeheer noodzakelijk om [BOSS](#) ook daadwerkelijk te stimuleren.

Medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt houden het onderhoudsniveau van het groen op peil. Burgers en instellingen kunnen zelf zorgen voor een 'plus' op het onderhoudsniveau van het groen in hun omgeving. De verzorgingsuitgangspunten en -niveaus van de openbare ruimte zijn vastgelegd in de [Agenda BOR](#).

Financiën en risico's

Het huidige budget is toereikend voor regulier beheer op basis van de afgesproken kwaliteitsniveaus. Hiermee renoveren of vervangen we verouderde groenvakken. Er is geen budget voor vervanging van grote boomstructuren. Bij areaaluitbreiding stellen we, zoals afgesproken in de [Agenda BOR](#), vooraf de beheerbudgetten bij. Onduidelijk is of het budget voor groenrenovaties voldoende is.

Wegbeheer (Programma Wonen in Assen)

Beleid

Het dagelijks beheer van straten en wegen vindt plaats op basis van de vastgestelde beeldkwaliteit. Het beheer en onderhoud van de verhardingen is gericht op het behoud van de verkeersveiligheid, duurzaamheid, comfort en aanzien.

Het plannen van groot onderhoud en wegreconstructies bepalen we aan de hand van visuele wegininspecties, restlevensduur onderzoeken, maatregeltoetsen en technische metingen. Onderhoud aan asfaltwegen is mede gericht op het voorkomen van kapitaalvernietiging.

Bij het opstellen van de integrale planning houden we rekening met (geplande) rioleringsprojecten, ontwikkelingsplannen, verkeerskundige projecten en projecten vanuit gebiedsgericht werken.

Integraal prioriteren we instandhoudingsprojecten die voortkomen uit einde levensduur van de wegen, maatschappelijke opgaven en functiewijzigingen van de openbare ruimte.

Het meerjarenprogramma bekijken over een periode van vijf jaar (beleidslijn [Agenda BOR](#)). Daaruit volgt ook een doorkijk naar het beschikbare budget op de middellange termijn.

Financiën en risico's

De kaders van de [Agenda BOR](#) geven inzicht in de werkwijze van het beheer en onderhoud van verhardingen. De daaruit volgende lasten van groot onderhoud komen jaarlijks ten laste van de exploitatie.

Risico gestuurd beheer (zie: Algemene Beleidskaders) kan plaatselijk tot kwaliteitsvermindering leiden. Hierdoor kan een verhoogd veiligheidsrisico voor verkeersdeelnemers ontstaan.

In de oudere wijken neemt de noodzaak tot groot onderhoud en reconstructies toe. Deze hogere onderhoudskosten leggen in de toekomst een groter beslag op de algemene middelen.

Overige infrastructuur (Programma Wonen in Assen)

Beleid

Het onderhoud is gericht op verkeersveiligheid, duurzaamheid, comfort en aanzien. Groot onderhoud en vervanging vinden plaats op basis van conditiemetingen en technische inspecties en zijn gericht op het voorkomen van kapitaalvernietiging. Voor goed inzicht en prioritering maken we een voortschrijdende planning (10 jaar). Prioritering van projecten is een integrale afweging op basis van einde levensduur, slijtage, maatschappelijke vragen en functiewijzigingen. De planning wordt afgestemd met de programma's Gebiedsgericht Werken (GGW) en Mijn Buurt Assen.

Kunst in de openbare ruimte (niet infrastructurele kunstwerken) maakt onze leefomgeving mooier, kan het historisch bewustzijn versterken en draagt bij aan de identiteit van onze stad. In 2022 is de [Kunst & Cultuurnota 2021 - 2024](#) vastgesteld waar ook beeldende kunst in de openbare ruimte op basis van de percentageregeling en het onderhoud daaraan is opgenomen.

Financiën en risico's

De beheerplannen geven inzicht in de werkwijze en lasten van het dagelijks onderhoud. In de product begroting zijn de vervangingsinvesteringen vanwege einde levensduur opgenomen. De stand van de voorzieningen groot onderhoud van kunstwerken (infrastructuur) is geactualiseerd en bedraagt eind 2022 € 3,2 miljoen. Dit is toereikend.

Als beheerder hebben we de verantwoordelijkheid de openbare ruimte veilig te houden. De maatregelen die daarmee samenhangen leggen een groter beslag op de beschikbare financiële middelen. Om de maatregelen te kunnen uitvoeren binnen de financiële kaders voeren we sommige werkzaamheden en vervangingsprojecten in een later stadium uit. Dit is in lijn met de Agenda BOR.

Maatschappelijk Vastgoed (Programma Vastgoed en Grondbedrijf)

Beleid

Bij de inzet van gemeentelijke gebouwen kijken we kritisch naar effectiviteit en efficiency. Een betere bezetting van gebouwen door bijvoorbeeld multifunctioneel gebruik kan leiden tot een kleinere vastgoedportefeuille. In 2020 zijn zowel het [Masterplan Klimaatneutraal Gemeentelijk Vastgoed](#) als de [Vastgoednota](#) vastgesteld. In 2023 is dit Masterplan herijkt en vastgesteld. Het Masterplan maakt op hoofdlijnen inzichtelijk wat er nodig is voor de verduurzaming van de totale gemeentelijk vastgoedportefeuille. Daarmee is het een instrument om grip te krijgen op deze complexe en omvangrijke opgave. Hierbij kijken we naar de huidige staat van de gebouwen, energieverbruik en maatregelen om de gebouwen klimaatneutraal en ook aardgasvrij te maken. De [Vastgoednota](#) brengt alles rondom Vastgoedbeleid samen. Het maakt inzichtelijk welke gebouwen de Gemeente Assen in bezit heeft en wat kenmerkend is voor de vastgoedportefeuille. Verder bevat de [Vastgoednota](#) een bundeling van elementen die van belang zijn voor het managen van de vastgoedportefeuille. Voor een deel van de portefeuille betekent dit continuering van de huidige afspraken, voor een ander deel betekent dit dat er voorstellen moeten komen voor nieuw vastgoedbeleid als oplossing voor geconstateerde knelpunten.

Financiën en risico's

Het vastgoed van de gemeente (niet zijnde de gebouwen in het grondbedrijf) heeft een redelijke conditie; niveau 3 van NEN 2767. Veiligheidsredenen liggen hieraan ten grondslag evenals het voorkomen van meerkosten van te groot verval van gebouwen (bijvoorbeeld vervolgschades van lekkages). Eénmaal per drie jaar inspecteren we de gebouwen waarna we een meerjaren onderhoudsplanung (MJOP) opstellen. Deze MJOP is weer de opmaat voor een meerjaren investeringsplanung die we herijken als er aanleiding voor is. De investeringsplanung is de basis voor de onderhoudsvoorziening en de berekening van de benodigde stortingen in de onderhoudsvoorziening.

Begin 2023 heeft een inspectie van alle gebouwen plaatsgevonden met als resultaat een nieuwe onderhoudsplanung. Deze onderhoudsplanung is actueel voor 2024. In 2026 vindt er weer een nieuwe inspectie plaats van alle gebouwen voor 2027 en verder

Overzicht beleidskaders

Beleidsdocument	Vastgesteld in jaar
▼ Begraven	
Beheerverordening begraafplaatsen 2014	2014
Beleidsnota gemeentelijke begraafplaatsen	2007
Beleidsnota Historie en toekomst Noorder- en Zuiderbegraafplaats + lijst cultuurhistorische waardevollen monumenten 2010	2010
▼ Gebouwen	
Masterplan Klimaatneutraal Gemeentelijk Vastgoed 2023	2023
Vastgoednota 2020	2020
▼ Groen	
Agenda Beheer Openbare Ruimte 2017 (actualisatie 2022)	2017
Groenstructuurvisie 2006 (actualisatie 2022)	2006
Het Groene Frame	2009
Visienota Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) 2022	2021
▼ Overige infra	
Agenda Beheer Openbare Ruimte 2017 (actualisatie 2022)	2017
Beeldende kunst in de openbare ruimte / Notitie Beeldende Kunst en Vormgeving in de openbare ruimte 2022-2030	2022
Nieuwe norm voor aanleg openbare verlichting 2017 / Openbare verlichting - Kwaliteitscriteria NPR 13201	2018
Versnelde verduurzaming openbare verlichting 2017	2017
▼ Riolering	
Gemeentelijk Water- en Rioleringsplan Assen (GWRP 2019-2024)	2019
Vaarwater in Assen 2016	2016
▼ Wegen	
Agenda Beheer Openbare Ruimte 2017 (actualisatie 2022)	2017

3.3.3 Tabel budgets (bedragen x € 1.000)

Categorie / product	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Begraven	291	194	183	187	191
Begraven	291	194	183	187	191
▼ Groenbeheer	4.051	4.503	4.448	4.570	4.703
Bossen en natuurterreinen	429	457	469	480	490
Kinderboerderijen	60	62	63	64	65
Plantsoenen	3.281	3.673	3.536	3.607	3.689
Speelterreinen	281	311	380	419	459
▼ Maatschappelijk vastgoed	31.078	30.413	30.898	32.438	33.369
Maatschappelijk vastgoed	31.078	30.413	30.898	32.438	33.369
▼ Overige infrastructuur	3.163	3.389	3.401	3.464	3.526
Bermen	19	21	20	20	21
Klein straatmeubilair	20	22	23	23	24
Kunstwerken	1.430	1.491	1.509	1.542	1.568
Openbare verlichting	903	943	961	975	990
Schoonhouden openbare ruimte	405	438	456	472	483
Verkeersregelingen	386	474	432	432	440
▼ Rioolbeheer	3.697	3.748	4.008	4.132	4.420
Riolering beheer en kleinonderhoud	2.999	3.004	3.238	3.325	3.584
Watergangen	494	533	554	587	614
Waterwegen	204	211	216	220	222
▼ Wegen	2.474	2.693	2.905	3.006	3.108
Wegen	2.474	2.693	2.905	3.006	3.108
	44.754	44.940	45.843	47.797	49.317

3.4. Financiering

Doel

Treasurybeleid in beeld

We zorgen ervoor dat we altijd voldoende geld hebben om aan onze verplichtingen te voldoen. Hiervoor sluiten we als dat nodig is leningen af. We beheersen de geldstromen en risico's die hieraan verbonden zijn en houden de kosten van rente zo laag mogelijk.

3.4.1 Financieringsbehoefte en schuldpositie

In de ramingen voor 2024 houden we rekening met het afsluiten van nieuwe leningen voor een bedrag van € 24,3 miljoen. Deze middelen zijn nodig om investeringen en de aflossing op bestaande leningen te financieren.

Tabel 1. Ontwikkeling schuldpositie (bedragen x € 1 miljoen)

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024
Omvang vaste schuld	242	253	235	211	235
Omvang vlottende schuld	20	0	0	0	0

3.4.2 Visie en beleid, rentebeeld en rentekosten

Visie en beleid

Ons rentebeleid is gestoeld op duurzaamheid, financiële stabiliteit en op het voorkomen van budgettaire schommelingen in de gemeentelijke financiële huishouding. Het interne rentebeleid en het daaraan gekoppelde renteomslagstelsel voldoen aan de voorschriften en bepalingen uit het BBV.

Rentebeeld

De ECB heeft in 2022 en 2023 renteverhogingen doorgevoerd om de opgelopen inflatie te dempen. Het inflatieniveau in Europa is nog niet op het gewenste peil van 2% en daarom is de verwachting reëel dat de ECB aanpassingen gaat doorvoeren die passend zijn binnen de meest actuele ontwikkelingen.

In onze aannames voor de samenstelling van de begroting houden we voor het aantrekken van nieuwe langlopende financiering in 2024 daarom rekening met een renteniveau van 4 %. In 2023 was dit 3 %.

Rentekosten

We volgen de rekenregels in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Daarnaast kiezen we ervoor om rente te rekenen over de eigen financieringsmiddelen. Het totaal van de rentekosten wordt via de omslagmethodiek toegerekend aan gemeentelijke producten en diensten. Voor 2024 is de rente-omslag bepaald op 1,8 %

Tabel 2. Rentebegroting 2024 (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Resultaat 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lasten			
Rente vaste geldleningen	3.220	4.092	3.653
Rente reserves en voorzieningen	3.218	2.916	3.337
Rente kortgeld financiering		140	
Rente grondbedrijf	453	518	496
Overige rente	18		
Vergoedingsrente gemeentelijke heffingen	2		
Voordeel renteomslag	1.212	757	718
Totaal lasten	8.123	8.423	8.204
Baten			
Rente geldleningen uitgegeven (u.g.)			
Rente overtollige financieringsmiddelen	115		
Rente grondexploitatie	699	866	766
Rente investeringen	7.309	7.557	7.439
Bouwrente			
Nadeel renteomslag			
Totaal baten	8.123	8.423	8.204

3.4.3 Risicobeheer

Renterisico's

Om risico's en ongewenste budgettaire effecten van rentefluctuaties te beperken kent de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) een tweetal normen waar gemeenten zich in de uitvoering van het treasurybeleid aan dienen te houden. Dat zijn de renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Daarnaast stelt de wet, eveneens met het oog op risicobeheersing, beperkingen aan het extern beleggen van overtollige financieringsmiddelen. Die liggen vast in de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is het bedrag dat de gemeente in een jaar maximaal mag (her)financieren. Dit risico wordt op basis van de Wet Fido berekend als de som van de renteherzieningen en de aflossingen. Het risico mag niet groter zijn dan 20 % van het begrotingstotaal. Voor het begrotingsjaar 2024 is de norm € 71,1 miljoen.

Tabel 3. Renterisiconorm 2024 (bedragen x € 1 miljoen)

Omschrijving	Rekening 2021	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Renteherziening	0	0	0	0
Aflossingen	29,5	37,5	17,5	16,3
Totaal renterisico	29,5	37,5	17,5	16,3
Renterisiconorm	61,5	65,0	67,0	71,1
Ruimte onder de norm	32,0	27,5	49,5	54,8
Overschrijding norm	0	0	0	0

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet voor 2024 is € 30,2 miljoen. De kasgeldlimiet begrenst de netto kortlopende schuld van de gemeente. De gemeente mag maximaal 8,5 % van de begroting financieren met leningen die binnen 1 jaar worden afgelost. We maken bij de voorziening steeds optimaal gebruik van de gunstige rentestanden. We overschrijden de kasgeldlimiet in 2024 niet.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren beperkt de eigen beleggingsmogelijkheden van de gemeente. Hiervoor is een wettelijke limiet ingesteld van 2% van het begrotingstotaal. Als we meer geld hebben dan het drempelbedrag roomt het Rijk dit af en stroomt dit in de 'schatkist' van het Ministerie van Financiën. Ons beleid is er op gericht op het voorkomen van overschrijding van de limiet. We zijn daarin afhankelijk van hoeveel geld er binnenkomt en het verloop. Hierdoor kunnen we schatkistbankieren niet op voorhand uitsluiten.

Kredietrisico

Assen is terughoudend met lenen en garantstellen aan derden. Dit doen we alleen als we hiermee een publiek belang dienen en uw raad dit erkent. De verplichtingen moeten met voldoende zekerheden worden geborgd. Een overzicht van de aan derden verstrekte leningen leest u in de toelichting op de balans.

3.4.4 EMU-saldo

Het EMU-saldo is de som van inkomsten en uitgaven van de Rijksoverheid en de decentrale overheden. De Europese Unie heeft bepaald dat het EMU-tekort van een land niet hoger mag zijn dan 3% van het bruto binnenlands product. Voor Assen is het EMU -saldo in onderstaande tabel weergegeven

Overzicht EMU-saldo (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rekening 2022	Prognose 2023	Begroting 2024	M.J.P 2025	M.J.P 2026	M.J.P 2027
▼ EMU-saldo	20.663	13.030	-10.275	-15.015	-2.091	10.405
Exploitatiesaldo voor mutatie reserves	34.160	4.954	5.777	455	13.086	10.072
Afschrijving tlv exploitatie	12.024	12.138	13.446	14.783	15.929	16.632
Toevoeging voorzieningen tlv exploitatie	2.997	17.335	532	898	898	898
Investerings geactiveerd	-16.093	-24.959	-29.660	-30.489	-31.342	-17.197
Bijdragen niet via exploitatie	6.396	0	0	0	0	0
Desinvesteringen niet tlv exploitatie	0	4.895	0	0	0	0
Onttrekking voorzieningen tgv exploitatie	-18.821	-1.333	-370	-662	-662	0

3.5. Bedrijfsvoering

Scope

In het programma Bedrijfsvoering verantwoorden we alle kosten voor de ondersteuning van raad, college en het ambtelijk apparaat. De bedrijfsvoeringparagraaf geeft aanvullende informatie op het programma Bedrijfsvoering.

De tabellen in deze paragraaf geven een beeld van de kosten van de bedrijfsvoering gesplitst in directe taken en ondersteuningstaken (overhead).

Kosten programma Bedrijfsvoering € 8,4 miljoen hoger

De kosten van het programma bedrijfsvoering vallen € 8,4 miljoen (12%) hoger uit dan voorgaand jaar. Hierin is rekening gehouden met de verwachte loonsomontwikkeling en prijsstijgingen als gevolg van inflatie.

Inzicht in de kosten van de bedrijfsvoering

3.5.1 Uitgangspunten

De loonsomraming in de Begroting 2024 is gebaseerd op de vastgestelde formatie en op verdere afzonderlijke besluitvorming op de formatie in 2023 en de Cao-gemeenten. De Cao gemeenten loopt van 2 januari 2023 tot en met 31 december 2023 en leidt in 2023 tot een gemiddelde loonstijging van 8,3%. Voor 2024 is gerekend met een verwachte loonontwikkeling van 5,7%. In de meerjarenprognose 2025-2027 is de volgende reeks voor loonontwikkeling aangehouden: 2025: 5,8%, 2026: 4,8% en 2027: 4,2%.

Verder is rekening gehouden met de gevolgen van jaarlijkse periodieke verhogingen (salaristreden tot maximum van de schaal is bereikt) en het persoonsgebonden budget van € 500 per fte.

Voor vergoedingen en toelagen aan het personeel is een (gemiddeld) bedrag van € 139 per fte beschikbaar. Naast de loonsom is voor beheerskosten binnen de bedrijfsvoering een aantal normbedragen van toepassing. Zo bedraagt het budget voor vorming en opleiding 1,4% van de loonsom en is voor de overige personeelskosten per team, zoals teamdagen, een budget beschikbaar.

De toegepaste prijsindex op de prijsgevoelige bedrijfsvoeringbudgetten bedraagt 7,8%. Voor de in de meerjarenprognose 2025-2027 is de volgende reeks voor prijsontwikkeling aangehouden: 2025: 2,8%, 2026: 2,7% en 2027: 2,5%.

3.5.2 Inzicht in bedrijfsvoeringkosten

De tabellen geven inzicht in de omvang van de bedrijfsvoeringkosten van het primair proces en de kosten van overhead. Personeelskosten van medewerkers en overige kosten die direct verband houden met de uitvoering van het beleid rekenen we tot de directe kosten.

Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces rekenen we tot de overhead. Deze kosten bestaan uit alle loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies (Personeelszaken, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting), ICT-kosten, huisvestingskosten, uitbestedingskosten bedrijfsvoering en rentekosten die niet zijn toe te rekenen aan het primaire proces.

In de overheadkosten zijn geen huisvestingskosten opgenomen. Huisvesting die wordt gerekend tot de overhead heeft betrekking op kantoorruimten. Dit zijn ruimten voor de uitvoering van de algemene taken van de gemeentelijke organisatie en vallen onder het programma Vastgoed

3.5.3 Toerekening projectmatige dekking

Met ingang van 2023 wordt er voor het toerekenen van uren aan projecten gewerkt met één integraal gemeentelijk uurtarief. Om onze interne tarieven af te kunnen wegen tegen externe inzet is het overheadpercentage verlaagd naar 50%. Hiermee komt het tarief voor 2024 uit op €119 per uur.

3.5.4 Openbaarheidsparagraaf

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Deze wet vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo beoogt een transparante en actief openbaar makende overheid. Om actieve openbaarmaking goed te kunnen organiseren is het van belang dat de informatiehuishouding op orde is. Binnen de gemeente Assen gaat verder gewerkt worden aan het actief vergroten van kennis over duurzaam informatiebeheer en worden verdere stappen gezet om digitale informatie duurzaam toegankelijk te maken en te houden.

De Wet open overheid wordt ingevuld op basis van het ambitieniveau 'Bescheiden Ambitieuw' conform besluitnummer 120381-2022 in de openbare besluitenlijst van 12 september 2022. Naar verwachting zal dit in 2027 volledig operationeel zijn. In 2024 wordt gestart met de implementatie op basis van de inventarisatie van de werkzaamheden.

Openheid en transparantie zijn essentieel voor het vertrouwen tussen inwoners en gemeente. In 2024 blijft het mogelijk voor inwoners van Assen om een Woo-verzoek in te dienen. Lopende dossiers en het archief van de gemeente Assen zijn openbaar toegankelijk.

Middeleninzet bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Vershil in €
▼ Lasten	70.657	68.552	78.814	10.262
Personeelskosten	59.010	57.026	65.058	8.033
Beheerkosten	9.558	8.778	11.209	2.430
Kapitaallasten	2.089	2.748	2.547	-201
▼ Baten	-13.305	-8.990	-10.891	-1.902
Inkomsten van derden	-2.338	-1.807	-2.059	-252
Gedekte kosten	-10.967	-7.183	-8.832	-1.650
	57.352	59.562	67.923	8.360

Toerekening kosten Bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Vershil
▼ Lasten	70.657	68.552	78.813	10.262
Directe taken	46.164	43.433	52.223	8.791
Overhead	24.493	25.119	26.590	1.471
▼ Baten	-13.305	-8.990	-10.891	-1.902
Inkomsten van derden	-2.338	-1.807	-2.059	-252
Gedekte kosten	-10.967	-7.183	-8.832	-1.650
	57.352	59.562	67.922	8.360

Personeelsformatie (aantallen fte's)

Omschrijving	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Vershil fte	Vershilpercentage
Totale formatie bedrijfsvoering	703	677	717	40	6

Investerings (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
ICT	400	916	683
Kantoorinventaris	640	0	61
Vervoermiddelen / materieel	504	566	2.632
Overige investeringen bedrijfsvoering	441	39	0
	1.985	1.521	3.376

Indicatoren (conform BBV)

Omschrijving	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Formatie (Fte per 1.000 inwoners)	10,19	10	10
Bezetting (Fte per 1.000 inwoners)	10,05	10	10
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	1.024	994	1.135
Externe inhuur (kosten inhuur externen als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	0,19	0,11	0,09
Overhead (% van totale lasten)	35	32	34

3.6. Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Assen heeft een aantal verbonden partijen die voor de gemeente taken uitvoert of met wie de gemeente samenwerkt om doelen voor de Asser samenleving te bereiken. Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke en publiekrechtelijke organisaties waarin wij een financieel én een bestuurlijk belang hebben. De totale bijdrage aan de verbonden partijen bedraagt voor 2024 € 30,1 miljoen.

In deze paragraaf geven wij een overzicht van al onze verbonden partijen. Daarbij geven wij per verbonden partij inzicht in financiële aspecten, het bestuurlijk belang en/of het percentage aandelen.

De Wet gemeenschappelijke regelingen is per 1 juli 2022 op een aantal onderdelen gewijzigd. De bedoeling van deze wijzigingen is om volksvertegenwoordigers meer invloed op de besluitvorming van deze samenwerkingsverbanden te laten hebben en deze beter te kunnen controleren. Ten aanzien van de bestaande gemeenschappelijke regelingen wordt met andere deelnemende gemeenten bekeken op welke wijze de regelingen daarop moeten worden aangepast. Hiervoor geldt een implementatieperiode van twee jaar.

3.6.1 Gemeenschappelijke regelingen

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

De inwerkingtreding van de nieuwe archiefwet heeft gevolgen voor de acquisitie van private collecties en archieven. Het Drents Archief overlegt met de provincie en gemeente wat de mogelijkheden zijn om deze onder te brengen in de provinciale of gemeentelijke archieven. Vanwege de uittreding van het Rijk uit de GR per 1 januari 2025 streven het Drents Archief en de gemeente Assen naar een uitbreiding van het aantal deelnemers in de GR. Hiervoor zijn met name andere Drentse gemeenten benaderd. In 2024 moet duidelijk worden of en onder welke voorwaarden zij zich bij de GR willen aansluiten. De komende jaren wil het Drents Archief de dienstverlening aan andere Drentse overheden verder uitbreiden. Het gaat dan onder andere om de invulling van de archivarisfunctie en gebruikmaking van het e-depot voor de digitale informatie.

Met het Rijk zijn meerjarige afspraken gemaakt over de financiële bijdrage van het Rijk aan het Drents Archief. Hierdoor blijven de financiële risico's beperkt.

Financieel

Verwacht vermogen verbonden partij (in €)

Verwacht vermogen	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	157.000	157.000
Vreemd vermogen	12.500	25.000

Financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2024 € 0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij (in €)

	2024	2025	2026	2027
Bijdrage	135.500	141.000	146.500	152.500

Financieel belang

De bijdrage van gemeente Assen betreft 4,82 % van de totale bijdragen. Jaarlijks ontvangt het Drents Archief de bijdrage van de gemeente Assen als partner van de GR. Daarnaast heeft het Drents Archief inkomsten door de dienstverlening aan andere overheden en ontvangt het incidentele bijdragen voor met name erfgoed- en cultuureducatie.

Vestigingsplaats

Assen

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling

Doelstelling en openbaar belang

Het doel van de Verbonden Partij is: Archief

Het openbaar belang betreft: Regionaal Historisch Centrum met twee hoofdtaken. Dit zijn de wettelijke taak om het archief van het Rijk en de gemeente Assen te beheren en het toegankelijk maken van de informatie in de archieven voor een breed publiek. Voor de gemeente Assen maakt het Drents Archief het mogelijk bestemmings- en bouwplannen in te zien. Daarnaast is het Drents Archief actief op het gebied van erfgoed en cultuureducatie. Jaarlijks maken zo'n 7.500 leerlingen kennis met diverse aspecten van de Drentse en Assense geschiedenis.

Bestuurlijk belang

Gemeente Assen participeert als lid in het algemeen bestuur en dagelijks bestuur.

Lid van het algemeen bestuur: M.L.J. Out.

Lid van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur: B.J. ten Oever.

Deelnemende partijen

Gemeente Assen participeert samen met het Rijk

Relatie met Programma

4. Aantrekkelijk Assen

Eems Dollard Regio (EDR)

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Geen.

Betreft jaarlijkse contributie voor het lidmaatschap op basis van het aantal inwoners.

Financieel

Verwacht vermogen verbonden partij (in €)

Verwacht vermogen	1 januari 2023	31 december 2023
Eigen vermogen	689.000	P.M.
Vreemd vermogen	3.000.000	P.M.

Financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2023 € 2.000.

Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2024 is nog niet bekend.

Actuele cijfers met betrekking tot 2024 zijn (nog) niet beschikbaar. De begroting van de Eems Dollard Regio (EDR) is nog niet bekend, deze wordt pas eind 2023 gepubliceerd.

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij (in €)

	2024	2025	2026	2027
Bijdrage	8.000	8.000	8.000	8.000

Financieel belang

De bijdrage van de gemeente Assen betreft 0,39 % van de totale begroting.

Vestigingsplaats

Leer, Duitsland

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling

Doelstelling en openbaar belang

Het doel van de Verbonden Partij is: Regionale grensoverschrijdende samenwerking bevorderen en realiseren.

Het openbaar belang betreft: Maatregelen ter versterking en ontwikkeling van de betrekkingen tussen de gebieden aan beide zijden van de grens afstemmen en oplossingen voor problemen treffen.

Bestuurlijk belang

Het algemeen bestuur (EDR-raad) bestaat uit 2 vertegenwoordigers van elke deelnemer in de EDR. Gemeente Assen participeert als volgt: GR, openbaar lichaam. De burgemeester M.L.J Out en wethouder C. Staal zijn deelnemer in de EDR-raad (AB).

Deelnemende partijen

Gemeente Assen participeert samen met 17 Nederlandse gemeenten, 16 Duitse steden, 24 Duitse Gemeinden, 14 Duitse Samtgemeinden, 7 Duitse Landkreise, de Industrie- und Handelskammer Oldenburgische IHK, de Industrie- und Handelskammer für Ostfriesland und Papenburg, de Handwerkskammer für Ostfriesland en de Ostfriesische Landschaft in deze grensoverschrijdende samenwerkingsorganisatie.

Relatie met Programma

5. Samen werken aan Assen

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Drenthe (GGD)

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Er is sprake van een beperkte risicoprofiel. De GGD beschikt over een eigen weerstandsvermogen om eventuele financiële tegenvallers deels of geheel op te kunnen vangen.

Financieel

Verwacht vermogen verbonden partij (in €)

Verwacht vermogen	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	2.216.000	2.000.000
Vreemd vermogen	6.750.000	2.000.070

Financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2024 € 0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij (in €)

	2024	2025	2026	2027
Bijdrage	4.076.500	4.221.500	4.353.500	4.473.500

Financieel belang

Jaarlijkse exploitatiebijdrage GGD en VTD op basis van de GGD-begroting. Waarbij VTD als additionele taak is ondergebracht bij de GGD.

Vestigingsplaats

Assen

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling

Doelstelling en openbaar belang

Het doel is: uitvoering van wettelijke taken van de gemeente op het gebied van de publieke gezondheidszorg.

Het openbaar belang betreft: een bijdrage leveren aan de publieke gezondheidszorg met afstemming op de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening voor 12 Drentse gemeenten. De GGD draagt bij aan de publieke gezondheidszorg en bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten.

Bestuurlijk belang

Collegeregeling met afvaardiging van de wethouders van de Drentse gemeenten, lid AB en DB, besluit bij meerderheid van stemmen. Wethouder A. Smit is lid van het AB en DB.

Deelnemende partijen

Gemeente Assen participeert samen met de twaalf Drentse gemeenten

Relatie met Programma

3. Meedoen in Assen
IZA, GALA en de lokale preventieagenda.

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Het voornemen is de GR GKB per eind 2024 te beëindigen. De GR leden hebben het voorgenomen besluit genomen de GKB te verzelfstandigen. In de loop van 2024 vindt besluitvorming plaats over de schuldhelpverlening na 2024. Ontbinding van de GR zal gepaard gaan met extra kosten. De financiële risico's zijn beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen.

Financieel

Verwacht vermogen verbonden partij (in €)

Verwacht vermogen	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	49.080	49.080
Vreemd vermogen	7.700.000	7.640.000

Financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2024 € -503.000.

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij (in €)

	2024	2025	2026	2027
Bijdrage	1.327.500	1.143.500	1.178.000	1.213.000

Financieel belang

Het aandeel van de gemeente Assen in de begrote omzet van de GKB bedraagt 15.9%. Het Asser aandeel in het negatieve exploitatieresultaat bedraagt 43% (naar rato van het aantal inwoners).

Vestigingsplaats

Assen

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling

Doelstelling en openbaar belang

Het doel van de Verbonden Partij is: uitvoeren wettelijke taken Wet gemeentelijke schuldhelpverlening.

Het openbaar belang betreft: op maatschappelijk en zakelijk verantwoorde wijze verlenen van dienstverlening bij het oplossen van schulden, inkomensbeheer (budgetbeheer en beschermingsbewind) en kredietverlening.

Bestuurlijk belang

GR van drie Drentse gemeenten, lid AB en DB, besluit bij meerderheid van stemmen.

Gemeente Assen participeert als volgt: Twee leden in het algemeen bestuur: A. Smit en C. Staal.

Voorzitter van het dagelijks bestuur: C. Staal

Deelnemende partijen

Gemeente Assen participeert samen met Hoogeveen en Meppel in de GR.

Daarnaast zijn er 11 gemeenten die geen deelnemer zijn maar wel via een dienstverleningsovereenkomst diensten inkopen bij de GKB.

Relatie met Programma

3. Meedoen in Assen

Noordmidden-Drentse samenwerking (NMD)

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

NMD-samenwerking is een omvangrijke en structurele samenwerking. De gemeenten Aa en Hunze, Assen, Midden-Drenthe, Noordenveld en Tynaarlo hebben als belangrijkste doel de inkoop van ondersteuning die voortvloeien uit de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) gezamenlijk uit te voeren. Ook de daaruit voortvloeiende (voorbereidende) werkzaamheden als beleidsvorming, contractmanagement, kwaliteitsmanagement en handhaving vormen onderdeel van de samenwerking.

Financieel

Verwacht vermogen verbonden partij (in €)

Verwacht vermogen	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	0	0

Het betreft een regeling zonder meer, derhalve is er geen sprake van eigen of vreemd vermogen.

Financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2024 € 0

Verwachte bijdrage / ontvangst van gemeente Assen aan verbonden partij (in €)

Bijdrage/Ontvangst	2024	2025	2026	2027
Bijdrage	317.000	317.000	317.000	317.000

Bovenstaande bedragen zijn gebaseerd op de werkelijke kosten 2023, de begrote bedragen 2024 en verder zijn nog niet bekend.

Financieel belang

De jaarlijkse kosten worden naar rato verdeeld over de deelnemende gemeenten.

Vestigingsplaats

Roden

Rechtsvorm

GR zonder meer

Doelstelling en openbaar belang

De inkoop van ondersteuning die voortvloeien uit de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) gezamenlijk uit te voeren.

Bestuurlijk belang

Het Bestuur wordt gevormd door de portefeuillehouders Jeugdzorg en Wmo van de deelnemende gemeenten. Wethouder J. Broekema vervult deze functie voor de gemeente Assen.

Deelnemende partijen

De gemeenten Aa en Hunze, Midden Drenthe, Noordenveld, Tynaarlo en Assen.

Relatie met Programma

Programma Meedoen in Assen

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Financiële risico's

Er zijn op voorhand geen financiële risico's onderkend. De jaarlijkse bijdragen van deelnemers zijn toereikend en het eigen vermogen geeft voldoende buffer voor onverwachte tegenslagen.

Ontwikkelingen

In 2021 is besloten om de huidige vervoerscontracten tot en met 2024 te verlengen, met nog een verlengingsoptie van twee jaar. In 2023 zal een keuze worden gemaakt om de contracten met twee jaar te verlengen of opnieuw aan te besteden. In dit laatste geval zullen we in 2024 bezig zijn met het aanbestedingsproces om in 2025 daadwerkelijk te kunnen aanbesteden. Hiervoor is extra capaciteit nodig en dat heeft financiële gevolgen. Deze voorbereiding moet worden uitgewerkt en kunnen nu nog niet in deze begroting worden opgenomen, de eerste kosten zullen worden gedekt uit de gevormde bestemmingsreserve.

Verandering in het belang

In het belang zullen naar verwachting geen wijzigingen plaatsvinden.

Financieel

Verwacht vermogen verbonden partij (in €)

Verwacht vermogen	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	352.000	263.000
Vreemd vermogen	45.000	45.000

Financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2024 € 0

Verwachte bijdrage van gemeente Assen aan de verbonden partij (in €)

	2024	2025	2026	2027
Bijdrage	46.000	47.500	49.500	51.000

Financieel belang

De bijdrage van gemeente Assen betreft 4,96 % van de totale bijdragen.
Jaarlijkse exploitatiebijdrage, aandeel Assen 4,96 % van de apparaatskosten.

Vestigingsplaats

Assen

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling

Doelstelling en openbaar belang

Het doel van de Verbonden Partij is Samenwerkingsverband voor contractbeheer en door ontwikkelen van vraaggestuurd doelgroepenvervoer (Wmo en leerlingen).

Het openbaar belang betreft het uitvoeren van een wettelijke taak

Bestuurlijk belang

Getrapte vertegenwoordiging, vertegenwoordiging gemeente Assen indirect via wethouder gemeente Noordenveld (namens regio Noordmidden-Drenthe).

Deelnemende partijen

Gemeente Assen participeert samen met alle gemeenten (22) uit de provincies Groningen en Drenthe en het Openbaar Vervoerbureau Groningen Drenthe.

Relatie met Programma

3. Meedoen in Assen

Recreatieschap Drenthe

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Geen.

Financieel

Verwacht vermogen verbonden partij (in €)

Verwacht vermogen	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	1.176.000	1.184.000
Vreemd vermogen	1.051.000	1.286.000

Financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2024 € 0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij (in €)

	2024	2025	2026	2027
Bijdrage	92.500	96.000	99.000	102.000

Financieel belang

Jaarlijkse exploitatiebijdrage.

Vestigingsplaats

Dwingeloo

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling

Doelstelling en openbaar belang

Belangenbehartiging op het gebied van recreatie en toerisme voor 12 Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf.

Bestuurlijk belang

Openbaar Lichaam, lid AB, besluit bij meerderheid van stemmen. Gemeente Assen participeert als volgt: wethouder Rasker is lid van het Algemeen Bestuur. In het dagelijks bestuur heeft de gemeente Assen geen zitting

Deelnemende partijen

Gemeente Assen participeert samen met 12 Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf.

Relatie met Programma

2. Werken in Assen
8. Algemeen financieel beleid

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

De basis voor de begroting vormen de Ontwerpbegrotingswijziging 2023, het Jaarprogramma 2023, en de indexering.

Sinds 2022 werken we met herijkte kentallen DM en het bijbehorende verbonden groeimodel voor onze inzet op het toezicht van gemeentelijke bedrijven, energie en asbest. De extra inzet voor BOA-genomen en Luchtadvies zijn structureel in de begroting opgenomen en deze wordt netto als in 2021 tot en met 2023 achteraf verrekend op basis van gerealiseerde inzet.

Om het locatiebestand aan te passen aan de eisen vanuit de Omgevingswet is een incidentele bijdrage opgenomen. In de begroting zijn nog geen kosten opgenomen over de verdere consequenties die de implementatie van de Omgevingswet op de bedrijfsvoering en werkzaamheden van de RUDD hebben. Hiervoor wordt er in 2023 een impactanalyse opgesteld. Een eerste begrotingswijziging is al aangekondigd.

Financieel

Verwacht vermogen verbonden partij (in €)

Verwacht vermogen	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	312.000	312.000
Vreemd vermogen	5.791.000	6.157.000

Financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2024 € 0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij (in €)

	2024	2025	2026	2027
Bijdrage	1.461.000	1.518.000	1.583.000	1.637.000

Financieel belang

Jaarlijkse gebruiksbijdrage. De bijdrage van de gemeente Assen betreft 6,75% van de totale bijdragen.

Vestigingsplaats

Assen

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling

Doelstelling en openbaar belang

Het doel van de Verbonden Partij is: Belangenbehartiging op het gebied van de uitvoering van genomen, van toezicht op en handhaving van milieuvoorschriften, krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, en de overige milieuwet- en regelgeving. Uitvoering van genomen op het gebied van vergunningverlening krachtens deze wet- en regelgeving.

Uitvoeren van milieutaken ten aanzien van bedrijven. Specialistisch advies op het gebied van bodem, lucht, geluid, asbest en externe veiligheid, voor twaalf Drentse gemeenten en de provincie Drenthe.

Bestuurlijk belang

Gemeente Assen participeert als lid in het algemeen bestuur.

Lid Algemeen Bestuur: B.J. ten Oever

Deelnemende partijen

Gemeente Assen participeert samen met twaalf Drentse gemeenten en de provincie Drenthe.

Relatie met Programma

1. Wonen in Assen

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

De begroting 2024 en de meerjarenraming van de VRD zijn opgesteld volgens de uitgangspunten zoals verwoord in 'Samen werken voor Drenthe'. De begrote gemeentelijke bijdrage voor 2024 bedraagt € 3.745.219. Het ongedekte deel van de risico's bedraagt € 571.104. Bij het bepalen van de bijdrage is rekening gehouden met loon- en prijscompensatie 2024, impuls vakbekwaamheid brandweezorg, inhaalslag vaccinatie brandweermensen obv RI&E en ontwikkeling kapitaallasten.

Financieel

Verwacht vermogen verbonden partij (in €)

Verwacht vermogen	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	2.426.500	2.209.500
Vreemd vermogen	27.193.500	24.413.000

Financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2024 € 0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij (in €)

	2024	2025	2026	2027
Bijdrage	3.745.000	3.990.000	4.092.500	4.240.500

Financieel belang

De bijdrage van de gemeente Assen betreft 11,86 % van de totale bijdragen.

Vestigingsplaats

Assen

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling

Doelstelling en openbaar belang

Het doel van de Verbonden Partij is: Veiligheidsregio Drenthe is een netwerkorganisatie ter ondersteuning van de gemeentelijke taken op het gebied van brandweer, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening voor twaalf Drentse gemeenten.

Bestuurlijk belang

Burgemeester M.L.J. Out treedt op als voorzitter van het algemeen bestuur. Het algemeen bestuur bestaat uit alle twaalf burgemeesters van de Drentse gemeenten. Het dagelijks bestuur bestaat uit de burgemeesters van de gemeenten Assen, Emmen en Hoogeveen.

Deelnemende partijen

Gemeente Assen participeert samen met de andere Drentse gemeenten.

Relatie met Programma

4. Aantrekkelijk Assen

Werkplein Drentsche Aa (WPDA)

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Het grootste financiële risico zit op het terrein van beschikbare budgetten vanuit het Rijk, bestemd voor het verstrekken van uitkeringen (BUIG), uitvoering van de WSW en uitvoering van re- integratietrajecten. Daarnaast blijft onzeker hoe de effecten van de oorlog in Oekraïne en de hoge inflatie nu en op termijn gaan doorwerken in de economische ontwikkeling, en daarmee het werkveld van WPDA raken. Het CPB verwacht zonder aanvullende maatregelen in 2024 een stijging van aantal personen en kinderen die in armoede leven en opgroeien.

Alle risico's zijn geïnventariseerd en beschreven in de risicoparagraaf van de WPDA begroting. Aangezien WPDA niet over eigen weerstandsvermogen beschikt, zijn de risico's financieel meegenomen in de paragraaf weerstandsvermogen van de Asser begroting.

Financieel

Verwacht vermogen verbonden partij (in €)

Verwacht vermogen	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	0	0
Vreemd vermogen	14.012.000	13.837.000

Financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2024 € 0

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij (in €)

	2024	2025	2026	2027
Bijdrage	18.007.000	18.241.000	18.699.000	19.155.000

Financieel belang

Het begrote aandeel van de gemeente Assen in de bedrijfsvoeringskosten bedraagt 73,75%.

Vestigingsplaats

Assen

Rechtsvorm

Gemeenschappelijke regeling

Doelstelling en openbaar belang

Het doel van de Verbonden Partij is: Uitvoering Participatiewet en Wet sociale werkvoorziening voor de gemeenten Assen, Tynaarlo en Aa en Hunze. Het openbaar belang betreft inkomensvoorziening en inkomensondersteuning, begeleiding naar werk trajecten, beschikbaar stellen sociale werkplaatsen en uitvoering Meedoen-regelingen.

Bestuurlijk belang

Gemeente Assen participeert als volgt: lid AB (2 wethouders) en DB (1 wethouder), besluitvorming op basis van unanimititeit van stemmen.

Voorzitter AB en DB: C. Staal

Lid AB: A. Smit

Deelnemende partijen

Gemeente Assen participeert samen met de gemeenten Tynaarlo en Aa en Hunze.

Relatie met Programma

- 2. Werken in Assen
- 3. Meedoen in Assen
- 8. Algemeen financieel beleid

3.6.2 Vennootschappen

Bank Nederlandse Gemeenten

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Het risico voor de gemeente Assen is gering. BNG Bank heeft voldoende buffers en heeft de hoogste externe kredietratings. Daarmee behoort BNG Bank tot de veiligste banken ter wereld.

Financieel

Vermogen verbonden partij (bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen	1 januari 2023	30 juni 2023
Eigen vermogen	4.615.000	4.590.000
Vreemd vermogen	107.459.000	123.728.000

Financieel resultaat

Verwacht resultaat over 2024 en volgende jaren € 190.000.

Over de verwachtingen van BNG Bank over het dividend voor de komende jaren is aangegeven dat BNG Bank gekozen heeft voor een zoveel mogelijk vast uitkeringspercentage van 50%. Het bedrag van de uitkering varieert afhankelijk van de hoogte van de nettowinst, deze is afhankelijk van de ontwikkelingen van de markt.

Financieel belang

Dividend uit deelneming in kapitaal 85.301 aandelen (0,15%) ad € 2,50.

Vestigingsplaats

Den Haag

Rechtsvorm

Naamloze vennootschap

Doelstelling en openbaar belang

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecificeerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

Bestuurlijk belang

De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Gemeente Assen heeft via stemrecht een belang van 0,15%.

Deelnemende partijen

Assen is aandeelhouder samen met de Nederlandse staat, provincies en gemeenten.

Relatie met Programma

8. Algemeen financieel beleid

WMD Drinkwater nv (WMD)

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

De aandeelhouders hebben in juni 2022 goedkeuring verleend aan de juridische herstructurering van de WMD Drinkwater NV (nieuwe naam holding). WMD (waterleidingmaatschappij Drenthe) richt zich volledig op de kerntaak en op het versterken van de financiële positie, nodig om het meerjaren investeringsplan te financieren.

WMD streeft op langere termijn (10-15 jaar) naar een solvabiliteitspercentage van 30% om voldoende buffervermogen te hebben in geval van onverwachte ontwikkelingen. De definitieve keuzes over de exploitatie, investeringsprojecten en tariefstelling vinden plaats in het najaar 2023 voor vaststelling van het Bedrijfsplan 2024. De verwachting is dat het drinkwatertarief ook in de komende jaren zal toenemen.

Financieel

Verwacht vermogen verbonden partij (in €)

Verwacht vermogen	1 januari 2023	31 december 2023
Eigen vermogen	61.791	P.M.
Vreemd vermogen	157.213	P.M.

Financieel resultaat

De verwachting is dat de WMD in 2024 en volgende jaren een positief resultaat realiseert. Het resultaat wordt toegevoegd aan het eigen vermogen. Het uitkeren van dividend wordt in de praktijk niet actief toegepast.

Financieel belang

Assen bezit 147 aandelen, 7,5% van de 1.946 geplaatste aandelen.

Vestigingsplaats

Assen

Rechtsvorm

Naamloze vennootschap

Doelstelling en openbaar belang

Het doel van de Verbonden Partij is: nutsvoorziening, 100% drinkwaterbedrijf.

Het leveren van schoon, voldoende en veilig drinkwater tegen acceptabele kosten voor nu en in de toekomst.

Bestuurlijk belang

Als aandeelhouder heeft Assen stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Deelnemende partijen

Assen is aandeelhouder samen met de provincie Drenthe en 11 Drentse gemeenten.

Relatie met Programma

- 2. Werken in Assen
- 8. Algemeen financieel beleid

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Enexis heeft de komende jaren voldoende kapitaal beschikbaar om de energietransitie in haar verzorgingsgebied te realiseren. Het kredietprofiel blijft sterk. Eind 2022 hebben de 3 regionale netbeheerders (Enexis, Alliander en Stedin) en hun aandeelhouders een onderhandelaarsakkoord bereikt met het Rijk over de voorwaarden en het proces voor een toekomstige participatie door het Rijk als de kapitaalbehoefte de mogelijkheden van het bedrijf en de huidige aandeelhouders overstijgt. In een Afsprakenkader kapitaalbehoefte regionale netwerkbedrijven zijn voorwaarden vastgelegd. De AVA heeft in april 2023 ingestemd met het akkoord. Er is sprake van een solide financiële positie.

Financieel

Vermogen verbonden partij (bedragen x € 1.000)

Verwacht vermogen	1 januari 2023	30 juni 2023
Eigen vermogen	5.441.000	5.263.000
Vreemd vermogen	4.907.000	5.517.000

Financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat over 2024 en volgende jaren € 350.000. Het dividendbeleid is gewijzigd. Enexis hanteert voor de boekjaren vanaf 2023 het huidige dividendbeleid van maximaal 50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering. Onder de voorwaarde dat deze uitkering er niet toe leidt dat Enexis binnen vijf jaar haar A rating profiel kan verliezen.

Financieel belang

De Drentse gemeenten bezitten een kleine 2%, Assen bezit 568.290 aandelen ad € 1 per aandeel. Dividend uit deelneming in kapitaal 568.290 aandelen (0,38 % na gedeeltelijke aandelenverkoop in 2016).

Vestigingsplaats

Den Bosch

Rechtsvorm

Naamloze vennootschap

Doelstelling en openbaar belang

Altijd en overal in het voorzieningsgebied van Enexis (Noord-, Oost- en Zuid-Nederland) kunnen beschikken over energie (gas en elektriciteit), tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven. Focus ligt op de uitvoering van de energietransitie en het beperken van transportschaarste.

Openbaar belang: de netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Bestuurlijk belang

Als aandeelhouder heeft Assen stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Deelnemende partijen

Assen is aandeelhouder samen met 6 provincies en circa 115 gemeenten.

Relatie met Programma

8. Algemeen financieel beleid

Publiek Belang Elektriciteitsproductie bv (PBE)

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 blijft de vennootschap nog in stand. Het risico is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.

Financieel

Verwacht vermogen verbonden partij (in €)

Verwacht vermogen	1 januari 2023	31 december 2023 *)
Eigen vermogen	1.480.000	0
Vreemd vermogen	10.000	0

*) schatting

Financieel resultaat

Het doel is de vennootschap in 2023 op te heffen. De resterende liquide middelen worden dan uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Financieel belang

Dividend uit deelneming in kapitaal, 11.520 aandelen (0,57%) ad € 0,01.

Vestigingsplaats

Den Bosch

Rechtsvorm

Besloten vennootschap

Doelstelling en openbaar belang

Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele.

Openbaar belang: afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent (namens de verkopende aandeelhouders Essent).

Bestuurlijk belang

Als aandeelhouder heeft Assen stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Deelnemende partijen

Assen is aandeelhouder samen met 6 provincies en circa 115 gemeenten

Relatie met Programma

8. Algemeen financieel beleid

Claim Staat Vennootschap bv (CSV)

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

CSV voert in overleg met de aandeelhouderscommissie het bezwaar (februari 2021) en/of beroep tegen de Belastingdienst over de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Na afwikkeling van deze procedure wordt de CSV opgeheven. Het risico is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.

Financieel

Verwacht vermogen verbonden partij (in €)

Verwacht vermogen	1 januari 2023	31 december 2023 *)
Eigen vermogen	210.000	110.000
Vreemd vermogen	13.500	0

*) Bedragen zijn inschattingen

Financieel resultaat

Na afwikkeling van het bezwaar en/of beroep kan de CSV opgeheven worden. De resterende liquide middelen kunnen dan worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Financieel belang

Dividend uit deelneming in kapitaal, 11.520 aandelen (0,57%) ad € 0,01.

Vestigingsplaats

Den Bosch

Rechtsvorm

Besloten vennootschap

Doelstelling en openbaar belang

Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. ("CSV"). CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.) het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst over de naheffingsaanslag afvalstoffenheffing.

Openbaar belang: Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero).

Bestuurlijk belang

Als aandeelhouder heeft Assen stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Deelnemende partijen

Assen is aandeelhouder samen met 6 provincies en circa 115 gemeenten

Relatie met Programma

8. Algemeen financieel beleid

3.6.3 Overige samenwerkingsverbanden

Regio Groningen - Assen (RGA)

Financiële risico's, ontwikkelingen en veranderingen in het belang

Er zijn geen risico's of veranderingen in het belang. In 2024 wordt de samenwerking geëvalueerd en geactualiseerd.

Financieel

Verwacht vermogen verbonden partij (in €)

Verwacht vermogen	1 januari 2024	31 december 2024
Eigen vermogen	4.637.000	8.313.000
Vreemd vermogen	3.072.000	3.072.000

Financieel resultaat

Verwacht financieel resultaat verbonden partij ultimo 2024 € 3.676.000. De niet uitgegeven middelen blijven beschikbaar voor de thema's uit de Toekomstagenda 2020 - 2025 'Kwaliteitssprong' voor de regio'.

Verwachte bijdrage van de gemeente Assen aan de verbonden partij (in €)

	2024	2025	2026	2027
Bijdrage	931.000	931.000	931.000	931.000

Financieel belang

De jaarlijkse bijdrage van de gemeente Assen betreft 14% van de totale bijdragen.

Vestigingsplaats

Groningen

Rechtsvorm

Vrijwillige samenwerking op basis van convenant

Doelstelling en openbaar belang

Het doel van de RGA is het samenwerken op het gebied van woningbouw en het versterken van de economie en de gebiedskwaliteit tussen de provincies Drenthe en Groningen en de gemeenten Assen, Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Noordenveld, Tynaarlo en Westerkwartier.

Het openbaar belang betreft: Economisch kerngebied verder ontwikkelen, interne samenhang verbeteren, bereikbaarheid verbeteren en de kwaliteit van stad en land behouden en versterken.

Binnen de RGA wordt met het Rijk samengewerkt aan de NOVEX RGA. Hierbinnen zijn doelstellingen geformuleerd over nieuwe woningen en arbeidsplaatsen. De betrokkenheid van het Rijk betekent dat ze een verantwoordelijkheid dragen die ook gematerialiseerd moet worden.

Bestuurlijk belang

Gemeente Assen participeert als volgt:

Het algemeen bestuur, in de vorm van een stuurgroep, bestaat uit vertegenwoordigers uit alle bovengenoemde partijen.

Vrijwillige samenwerking op basis van convenant. Lid Stuurgroep (AB), besluit op basis van unanimiteit.

Deelnemende partijen

Gemeente Assen participeert samen met provincies Drenthe en Groningen en de gemeenten Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Noordenveld, Tynaarlo en Westerkwartier.

Relatie met Programma

1. Wonen in Assen
 2. Werken in Assen
 4. Aantrekkelijk Assen
 5. Samen werken aan Assen
-

3.7. Grondbeleid

3.7.1 Algemeen

Met gemeentelijk grondbeleid ondersteunen en realiseren we onze beleidsdoelstellingen voor woningbouw, bedrijvigheid, infrastructuur en (maatschappelijke) voorzieningen.

De gemeente Assen heeft haar ruimtelijke beleidsdoelstellingen vastgelegd in onder meer:

- [Omgevingsvisie Assen nog mooier](#)
- [Woonvisie Assen 2021-2025](#)
- [Structuurvisie Kloosterveen 2017-2035](#)

3.7.2 Grondbeleid

Kaders

De gemeente Assen hanteert situationeel grondbeleid, per locatie en situatie kiezen we voor actief of faciliterend grondbeleid. Bij actief grondbeleid kopen we als gemeente de locatie aan, maken deze bouwrijp, geven bouwkavels uit en maken vervolgens de locatie woonrijp. Bij faciliterend grondbeleid geven wij als gemeente de (beleids-)kaders aan, waarbinnen een private partij zelf haar eigen locatie ontwikkelt.

Zoals in de kaderbrief is aangegeven wordt voor sommige locaties een verschuiving van faciliterend naar actief grondbeleid overwogen. Op deze manier hebben we meer regie om onze ambities voor woningbouw te kunnen realiseren. Dit vraagt om strategische keuzes en heldere beleidsmatige kaders, zoals:

Strategische grondaankoop (actief grondbeleid)

Met de vaststelling van een uitvoeringskrediet voor een project of grondexploitatie ontstaat er financiële ruimte om als gemeente locaties te kunnen verwerven. Incidentele aankopen, waarvoor (nog) geen krediet beschikbaar is, zijn onder voorhoud van goedkeuring door college en raad. Deze aankopen worden voorgelegd aan het college met een bijbehorende taxatie. Het benodigde krediet voor deze aankoop wordt vervolgens ter beoordeling voorgelegd aan de raadscommissie Vastgoed en Grondzaken. Naast de aankoop van een enkel object, kan ook krediet worden aangevraagd voor een ontwikkelgebied. Een dergelijke kredietaanvraag zullen we onderbouwen met een verwervingsplan, dat bestaat uit een objectenlijst, een kostenraming en een motivering van deze aankopen. Het is wenselijk dat we niet alleen de koopsom, maar ook de financiën voor de ontwikkeling van deze locaties, meenemen in ons meerjarenperspectief grondbedrijf.

Bij een voornemen tot actieve grondverwerving kunnen we besluiten een voorkeursrecht (Wvg) te vestigen. Daarmee verkrijgt de gemeente een voorkeurspositie ten opzichte van geïnteresseerde derden. Het voorkeursrecht legt geen verplichting aan de derde op om te verkopen. Voor het behouden van een voorkeursrecht is een planologische grondslag nodig. In het uiterste geval kunnen we een onteigening starten om te komen tot een maatschappelijk gewenste ontwikkeling. Dit brengt nodige tijd en kosten met zich mee.

Gronduitgifte (actief grondbeleid)

Met het Didam-arrest zijn gemeenten er op gewezen dat zij bij uitgifte van onroerende zaken rekening moeten houden met het gelijkheidsbeginsel. Dit geldt zowel voor verkoop, verhuur, pacht, erfpacht als bij

een recht van opstal. We hanteren als uitgangspunt dat onroerende zaken worden uitgeven via een openbare selectieprocedure. Op deze manier is de uitgifte transparant en kunnen (markt)partijen - onder de gestelde selectiecriteria- vrij mededingen bij de gemeentelijke uitgifte van onroerende zaken.

Van een openbare selectieprocedure kan worden afgezien, indien bij voorbaat vaststaat of redelijkerwijs mag worden aangenomen dat op grond van objectieve, toetsbare en redelijke criteria slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de uitgifte. In alle gevallen dient de gemeente vooraf haar voornemen tot het aangaan van een transactie te publiceren. In het geval er volgens de gemeente slechts één serieuze gegadigde is, maakt de gemeente haar voornemen van deze één op één uitgifte tijdig bekend, zodat iedereen daar kennis van kan nemen. De gemeente motiveert daarbij waarom zij concludeert dat er slechts één serieuze gegadigde in aanmerking komt voor de uitgifte.

Er is een aantal situaties waarbij gemeentelijke uitgifte van onroerende zaken kan plaatsvinden zonder dat daaraan voorafgaand een openbare biedprocedure wordt gehouden. Het voornemen tot uitgifte wordt met onderbouwing waarom er redelijkerwijs sprake is van slechts één serieuze gegadigde voor de aankoop van de betreffende gemeentelijke onroerende zaak, gepubliceerd. Hier kan bijvoorbeeld (onder voorwaarden) sprake van zijn bij verkoop van kavels aan een woningcorporatie ten behoeve van de realisatie van sociale woningbouw.

Het Didam-arrest brengt met zich mee dat de gemeente bij haar uitgifte rekening moet houden met de doorlooptijd van een openbare procedure, en met het vooraf vastleggen van duidelijke voorwaarden en criteria voor de uitgifte. Met openbare uitgiftetrajecten, waarbij door geïnteresseerden geconcurrereerd wordt op prijs, wordt in ieder geval geborgd dat uitgifte plaatsvindt tegen marktconforme prijzen (zie ook paragraaf 'grondprijzen'). De projecten Mercuriushof (binnenstad) en recentelijk Zuidergracht (Kloosterveste) laten zien dat voldoende mededinging kan leiden tot meer kwaliteit tegen een gunstige (grond-)prijs.

Kostenverhaal (faciliterend grondbeleid)

Indien we als gemeente niet overgaan tot actief grondbeleid en ontwikkelingen van een private initiatiefnemer faciliteren, moeten de kaders voor deze initiatiefnemers duidelijk zijn. Een van de kaders is de "Nota kostenverhaal en financiële bijdragen". Deze wordt in het najaar ter vaststelling aan de raad voorgelegd. De Nota bevat de spelregels over een financiële bijdrage voor onze gemeentelijke inzet. Daarnaast is een vereveningsfonds voor sociale woningbouw vastgesteld.

Actief Grondbeleid

De werkzaamheden zoals deze zijn voorzien in onze grondexploitaties; 'bouwgrond in exploitatie' (BIE) vallen binnen de definitie van actief grondbeleid, zoals vastgelegd in het besluit begroting en verantwoording (BBV). Aan het eind van deze paragraaf vind je een tabel met het gehanteerde grondbeleid per vastgestelde grondexploitatie.

Faciliterend Grondbeleid

Naast actief grondbeleid vinden we faciliterend grondbeleid belangrijk. Voorbeelden zijn:

- Acmesa
- Toeristisch Recreatieve Zone
- Eigendommen van derden in de binnenstad, deel Havenkwartier en deel Kloosterveen.

Locaties waar we faciliterend grondbeleid toepassen, vallen niet onder het grondbedrijf maar onder het beleidsterrein ruimtelijke ordening (programma [Wonen in Assen](#) of [Werken in Assen](#)).

3.7.3 Actualisering grondexploitaties

Bij de programmabegroting actualiseren we alle grondexploitaties en leggen we deze aan u voor. Deze actualisatie doen wij op basis van de meest actuele beleidsmatige uitgangspunten, zoals:

- Grondbeleid per project
- Programmering voor wonen en werken
- Geactualiseerde grondprijzen
- Parameters voor rente en inflatie
- Inschatting van de risico's en onzekerheden

Specifiek noemen we hier het volgende:

- Voor Messchenveld denken we na over een betere ontsluiting van Hof van Parijs en enkele kleinere kavels
- De belangstelling voor kavels in Assen Zuid is zeer groot en de uitgifte zal naar verwachting versneld tot stand komen. Om die reden is voor de locatie van het voormalig tuincentrum een bestemmingsplanwijziging in voorbereiding. De exploitatie wordt hierop aangepast.

Bij de jaarafsluiting actualiseren we alle grondexploitaties om aan te sluiten bij de werkelijke realisatie.

3.7.4 Programmering Wonen in Assen en Werken in Assen

Voor het onderdeel wonen baseren wij ons op de Woonvisie Assen 2021-2025, zoals in 2021 vastgesteld door uw raad. De [Woonvisie](#) houdt rekening met een netto vaste toename van het aantal woningen van 2.500 tot 3.000 in de periode tot 2030. Dat betekent een uitgiftetempo^[1] van 250 tot 300 woningen per jaar tot 2030. De prognose voor het uitgeven van gemengde bedrijventerreinen is 2,25 hectare per jaar tot 2025. In de actuele Omgevingsvisie staat hiervoor geen voorspelling. Daarom hebben we de verwachte uitgifte gebaseerd op het meest waarschijnlijke scenario in [Strategienota Ruimte 2016](#).

[1] gebaseerd op een gemeentelijk woningmarktonderzoek van Companen uit 2019.

3.7.5 Beheersmaatregelen langere looptijden

Bij de wijziging van het besluit begroting en verantwoording (BBV) in 2016 is de maximale looptijd voor grondexploitaties gesteld op 10 jaar, waar alleen gemotiveerd van kan worden afgeweken. Uw raad heeft destijds beheersmaatregelen geaccordeerd voor Messchenveld 1a en werklandschap Assen Zuid. Door wijzigingen in ons grondbeleid voldoet het werklandschap Assen-Zuid (gefaseerd ontwikkelen) daar inmiddels aan. Voor het complex Messchenveld 1a is een motivering noodzakelijk.

Messchenveld 1a

De resterende looptijd van deze grondexploitatie bedraagt 19 jaar. Dit bedrijventerrein hebben we nagenoeg volledig woonrijp gemaakt. Gefaseerd aanleggen van Messchenveld is daarom niet meer mogelijk. Het verkooprisico bestaat daarom uit het verkooptempo van de beschikbare bouw kavels. Een besparing op de gereserveerde kosten kan worden aangemerkt als een beheersmaatregel voor het uitblijven van de opbrengsten na 10 jaar. Dit betreft investeringen in infrastructurele aanpassingen en de aanpassing van nutsvoorzieningen. Tijdens de hele looptijd van de grondexploitatie houden we geen rekening met prijsstijgingen van de kavels.

3.7.6 Grondprijzen

De voortdurende van de oorlog in Oekraïne heeft nog steeds een weerslag op onze economie. Er zijn tekorten van diverse grondstoffen en de prijsstijgingen zijn onverminderd hoog, ook in de bouw. Hypotheekrentes zijn

verder gestegen, waardoor de aankoop van een (nieuwbouw)woning voor velen nog lastiger is geworden. De woningprijzen in de bestaande bouw laten de laatste maanden een daling zien[1]. Bij de kaveluitgifte in Kloosterakker zijn er diverse kavels door particuliere bouw teruggegeven en op dit moment hanteren we hier geen wachtlijst meer. Tegelijkertijd is er sprake van een groot woningtekort en ligt er de opdracht om stevig door te bouwen.

We gaan uit van de marktwaarde van bouwrijpe grond. Om beleidsmatige redenen wijken we bij sociale woningbouw en maatschappelijke voorzieningen van dit beginsel af. De openbare grondprijzenbrief voor 2024 stellen we aan het einde van het jaar vast.

Voor woningbouw in de vrije sector maken we vooraf geen uitgifteprijs openbaar. We hanteren bij iedere uitgifte het principe van marktconformiteit. Voor de uitgifte van bedrijfskavels publiceren we vaste uitgifteprijzen. In 2023 hanteren we de pionierskorting op Groene Dijk van € 10.000 exclusief btw voor de woon-werk kavels alleen nog bij lopende onderhandelingen met de bedoeling deze per 1 januari 2024 af te schaffen.

[1] Bron: CBS

3.7.7 Parameters voor rente, inflatie en onzekerheid

Het grondbedrijf wordt gefinancierd uit de algemene begroting. We maken nergens gebruik van zogenoemde projectfinanciering. Aan de bouwgrond in exploitatie (BIE) rekenen we de daadwerkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen[1] toe. We rekenen geen rente toe aan het eigen vermogen. De rekenrente bedraagt 1,0%. Dit is conform het voorschrift van de BBV.

De disconteringsvoet binnen het grondbedrijf is gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone, momenteel 2%. Dit is conform het voorschrift van de BBV.

De Europese Centrale Bank streeft naar een stijging van het algemene prijspeil dicht tegen de 2%. Op de langere termijn verwachten we dat de kosten met eenzelfde percentage zullen stijgen. Het ligt daarom voor de hand om bij de indexatie (prijsstijging) van kosten en opbrengsten ook aan te sluiten bij het meerjarig streefpercentage voor de inflatie binnen de Eurozone.

De laatste jaren hebben we echter gezien dat de prijsstijgingen onverminderd hoger bleken dan die 2%, met name vanwege de hoge energieprijzen en het krappe aanbod van zowel personeel als materialen. In 2023 zijn we geconfronteerd met verder oplopende inflatie. Bij de begroting 2024 gaan we uit van een kostenstijging van 2% (indexatie) over de langere termijn in aansluiting op het streefpercentage ECB. Gezien de marktomstandigheden[2] hanteren we in afwijking hierop, over het jaar 2023 6%, over 2024 4% en over 2025 4%. Vanaf 2026 rekenen we dan weer met 2%, het streefpercentage van de ECB.

De uitgifte van woningbouwkavels verloopt nog volgens onze prognose. We zien echter ook belemmerende factoren voor potentiële kopers, zoals hierboven benoemd

Gezien deze onzekerheden boeken we toekomstige en ongewisse prijsstijgingen niet in. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe houden we voor de grondopbrengsten in lopende grondexploitatie een indexeringspercentage van 0% aan.

In een grondexploitatie rekenen we over de nog te maken kosten met een onzekerheidsmarge, opgenomen onder de post voorziene onzekerheden[3]. Standaard rekenen we in de exploitatie met een percentage van

10%. Bij project specifieke risico's kunnen we hiervan afwijken. In dergelijke gevallen maken we dit expliciet kenbaar.

[1] Vreemd vermogen zijn middelen verstrekt door Algemene Dienst

[2] Deze percentages sluiten aan bij de Outlook Grondexploitaties van Metafoor, 22-12-2022.

[3] Deze post is geen aparte kostensoort. Het betreft een onzekerheidsmarge over de kostensoorten, zoals deze zijn opgenomen in de kostensoortenlijst (Bro artikel 6.2.3 t/m 6.2.5). In verband met de wens tot financiële transparantie wordt het totaal aan voorziene onzekerheden apart in beeld gebracht.

3.7.8 Vennootschapsbelasting

Sinds 2016 heeft ook het gemeentelijk grondbedrijf te maken met vennootschapsbelasting. Bij de start van deze fiscale regeling hebben we onderzoek gedaan naar de fiscale positie van het grondbedrijf. De uitkomst was dat het grondbedrijf niet door de ondernemerspoort komt en daarmee niet vennootschapsbelastingplichtig is. Uit de jaarlijkse controle blijkt dat het grondbedrijf - net als in voorgaande jaren - geen vennootschapsbelasting hoeft te betalen.

3.7.9 Grondexploitaties en meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG)

Grondexploitaties opgenomen in het grondbedrijf zijn langjarige projecten. Beslismomenten zijn niet gekoppeld aan de jaarcyclus van de gemeentelijke begroting. De uitgaven binnen projecten vloeien voort uit in het verleden separaat door uw raad vastgestelde grondexploitaties, zoals bijvoorbeeld: Klenckestraat, Kloosterakker, Noorderpark, Asselyn, et cetera (zie tabel aan het einde van deze paragraaf).

Onze beleidsvisies bevatten ook ambities die verder gaan dan de al vastgestelde grondexploitaties. Het meerjarenperspectief bevat enkele gemeentelijke ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding, zoals het Havenkwartier en het vervolg op Kloosterveen.

Projecten die volledig door marktpartijen worden gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld Acmesa vallen onder het faciliterend grondbeleid. Deze ontwikkelingen zijn voor rekening en risico van derden en zijn daarom niet opgenomen in onze begroting of het meerjarenperspectief. In een dergelijke situatie blijft onze rol beperkt tot de planologische medewerking, kostenverhaal en vergunningenverlening. De gemeente loopt hierbij dus geen financieel risico, maar kan beleidsmatig wel een belang hebben bij de realisatie. Faciliterend grondbeleid valt onder het programma Wonen in Assen of Werken in Assen.

3.7.10 Financieel Beleid

Het uitgangspunt van het financiële beleid is dat de grondbedrijfsactiviteiten financieel zelfstandig zijn. Dit betekent dat het proces van stedelijke ontwikkeling dat hiervoor nodig is, niet leidt tot een beslag op de algemene middelen van de gemeente. Dat vraagt om een financieel gezond bedrijf (samenstel van grondexploitaties en reserves) waarbinnen we grote schommelingen in het eigen vermogen kunnen opvangen. De financiële grondslagen van het grondbedrijf zijn door uw raad vastgesteld en gebaseerd op het Besluit begroting en verantwoording (BBV). In de financiële grondslagen zijn onder meer de waarderingsgrondslagen van de activa (bezittingen) vastgelegd. Ook is in het BBV bepaald dat verliezen worden genomen zodra die bekend zijn en winsten worden verwerkt op het moment van realisatie.

3.7.11 Ontwikkeling vermogenspositie

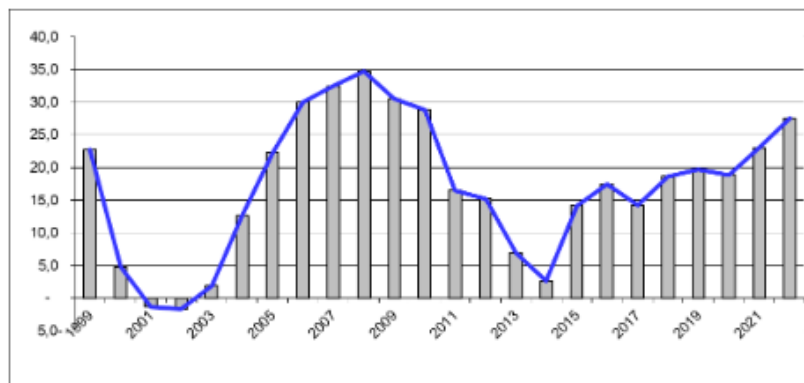
De financiële positie van het grondbedrijf verandert voortdurend. Voor de beschrijving van de vermogenspositie van het grondbedrijf maken we onderscheid tussen de weerstandsreserve en de algemene reserve van het grondbedrijf.

Weerstandsreserve grondbedrijf

De weerstandsreserve grondbedrijf dient voor het opvangen van risico's in de reeds vastgestelde grondexploitaties en verworven gronden voor nieuwe ontwikkelingen. Voor de jaarlijkse bepaling van de weerstandsreserve grondbedrijf hanteren we de IFLO-norm van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Onderbouwing hiervan gebeurt met een risicoanalyse op projectniveau.

Algemene reserve grondbedrijf

De algemene reserve grondbedrijf is bedoeld voor het opvangen van de negatieve financiële effecten van vastgestelde grondexploitaties en strategische gronden. Verder kunnen we de algemene reserve grondbedrijf benutten voor nieuwe gebiedsontwikkelingen. Daarmee is beleidsmatig gezien het verloop van de algemene reserve grondbedrijf van belang.

Figuur 1. Historisch verloop van de algemene reserve grondbedrijf (Bedragen in € x miljoen). Toelichting zie hierboven tekst Ontwikkeling vermogenspositie.

Figuur 1 geeft een beeld van het historisch verloop van de algemene reserve grondbedrijf. Het saldo eind 2022 bedraagt circa € 27,5 miljoen. De figuur laat echter ook de grilligheid zien van het verloop van de reserve. Na de kredietcrisis in 2008 is de reserve in slechts 5 jaar tijd teruggelopen van ruim € 30 miljoen naar praktisch nul. Mede daarom is besloten om in 2015 de lopende grondexploitaties te optimaliseren. Dit resulteerde in een meer gefaseerde ontwikkeling van Assen-Zuid en de afsplitsing van Kloosterhout en Kloosterbos van Kloosterveen 2. Hiermee daalde het beslag op de weerstandsreserve (Assen Zuid) en was een tussentijdse winstneming (Kloosterveen 2) mogelijk.

3.7.12 Meerjarenperspectief Grondexploitaties

Het meerjarenperspectief bevat een actualisatie van vastgestelde grondexploitaties en concept grondexploitaties voor de geplande ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding, waarvoor nog geen uitvoeringsbesluit is vastgesteld. De volgende ontwikkelingen zijn hierin meegenomen:

- Eerste fase van het Havenkwartier
- Vervolgfase op Kloosterakker
- Rolderstraat
- Locatie van de voormalige stadsherberg (Oude Molenstraat)

Uitvoering van deze geplande ruimtelijke ontwikkelingen leggen veel beslag op onze reserve. Deze reserve is nog niet direct volledig beschikbaar. Het in uitvoering kunnen nemen van deze geplande ruimtelijke ontwikkelingen hangt daarom sterk af van de realisatie van de geplande voordelige effecten in de huidige vastgestelde grondexploitaties. Deze zijn nog onzeker en zijn afhankelijk van externe ontwikkelingen, waarbij tevens de fasering in de tijd van belang is.

Ook andere ruimtelijke ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de reserve grondbedrijf. Dergelijke ontwikkelingen zijn niet meegenomen in het meerjarenperspectief. Voorbeelden zijn:

- Ruimtelijke ontwikkelingen in de binnenstad van Assen.
- Een (actief) vervolg na de eerste fase van de ontwikkeling Havenkwartier
- Verdere actieve ontwikkeling van Kloosterveen conform de structuurvisie
- Ontwikkeling van werklandschap Assen-Zuid ten oosten van Graswijk (tijdelijk zonnepark)
- Actief grondbeleid bij de ontwikkeling van de Toeristisch Recreatieve Zone.
- Ontwikkelingen in kader van realisatie wijkvisie De Lariks
- Overige ruimtelijke ontwikkelingen in Assen

Ontwikkeling vermogenspositie samengevat (bedragen x € miljoen)

Huidig saldo algemene reserve grondbedrijf	27,5
Beslag op algemene reserve bij huidige besluitvorming	- 8,5
Saldo	19,0
Geplande voordelige effecten in vastgestelde grondexploitaties (onzeker!)	18,6
Effect ruimtelijke ontwikkelingen in voorbereiding	- 30,2
Verwacht toekomstig saldo na 10 jaar bij verloop van de reserve conform meerjarenperspectief	7,4

Het meerjarenperspectief laat een verbetering zien. Dit is ontstaan door gunstigere kavelverkoop in werklandschap Assen-Zuid en Kloosterveen dan vooraf was geraamd. De verbeterde reserve positie geeft de mogelijkheid om de ruimtelijke ontwikkelingen in het meerjarenperspectief nader te beschouwen.

Een waarschuwing is hier op zijn plaats. De economische vooruitzichten zijn onzeker. Als de algemene reserve van het grondbedrijf op enig moment onvoldoende is, moeten we risico's in grondexploitaties of geplande ruimtelijke ontwikkelingen betalen uit de algemene dienst. Dit vergroot dit het risico voor onze algemene begroting.

3.7.13 Raming nog te realiseren bedragen

In het huidig saldo van de algemene reserve grondbedrijf zijn alle lopende grondexploitaties meegenomen. Op basis van de actuele grondexploitaties bedraagt het verwachte nog te realiseren resultaat € 53 miljoen nadelig (eindwaarde). Voor de exploitaties met een negatief resultaat is een voorziening getroffen op basis van de contante waarde. Binnen de lopende grondexploitaties zullen nog kosten en opbrengsten worden gerealiseerd. De nog te realiseren kosten bedragen € 43 miljoen exclusief rente en indexatie, de nog te realiseren opbrengsten bedragen € 75 miljoen.

3.7.14 Uitvoeringskredieten

Gelijktijdig met de begroting grondbedrijf worden de kredieten in overeenstemming gebracht met het verwachte kostenniveau zoals opgenomen in de meest actuele calculaties. Dit leggen we in een apart raadsvoorstel aan u voor. De geactualiseerde kredieten bestaan uit alle al gemaakte kosten (inclusief strategische grondaankopen en bijgeschreven rente) en alle geraamde nog te maken kosten (inclusief de verwachte prijsstijgingen en de interne rekenrente). De gerealiseerde winstnemingen worden niet meegenomen in het uitvoeringskrediet

Bijlage: Overzicht van het gehanteerde grondbeleid binnen onze vastgestelde grondexploitaties

Bouwgrond in exploitatie	Gemeentelijk grondbeleid*
Veemarkterrein (plan Asselyn)	Vastgesteld 2019 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Gasfabriek Witterstraat	Vastgesteld 2010 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente.
Citadel / TPG Rolderstraat	Vastgesteld 2004 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Oostergoo / Schakelterrein	Vastgesteld 2008 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Assen-Oost	Vastgesteld 2017 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Noorderpark	Vastgesteld 2019 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
De Klenckestraat	Vastgesteld 2022 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Hoekbree	Vastgesteld 2015 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken door de gemeente en gronduitgifte op basis van een ontwikkelovereenkomst met derden.
Peelerpark	Vastgesteld 1995 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente.
Groene Dijk	Vastgesteld 2011 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente.
Messchenveld 1A	Vastgesteld 2000 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente.
Werklandschap Assen-Zuid	Vastgesteld 2011 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente. De focus ligt op de uitwerking van de gronden gelegen ten westen van Graswijk (raadsbrief 2013) met het bestemmingsplan Entreezone (vastgesteld 2019) en de Groene Zoom (vastgesteld 2020).
Kloosterveen 2012	Vastgesteld 2015 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte door de gemeente in de buitenring van Kloosterveen en Kloosterbos.
Kloosterakker	Vastgesteld 2020 Grondverwerving, bouw- en woonrijp maken en gronduitgifte bij gemeentelijke eigendommen en het faciliteren van ontwikkelingen door derden. Het gebied maakt onderdeel uit van de structuurvisie Kloosterveen 2017-2035, waarbij uw raad de Nota Bovenplanse Investerings (NBI) heeft vastgesteld. De NBI vormt ons kader voor onderhandelingen met ontwikkelende derden in Kloosterveen. Wij hanteren actief grondbeleid indien een private ontwikkelaar niet overgaat tot de ontwikkeling van noodzakelijke woningbouw, binnen de kaders zoals uw raad die heeft vastgesteld, zoals het bestemmingsplan, het exploitatieplan en het beeldkwaliteitsplan, structuurvisie en NBI.
Strategische gronden	Gemeentelijk grondbeleid*
Havenkade	Voor het Havenkwartier gaan we uit van een gefaseerde ontwikkeling en primair faciliterend grondbeleid op basis van uitnodigingsplanologie. Marktpartijen, eigenaren en gebruikers in het gebied nodigen we uit om te komen met initiatieven. In september 2019 heeft uw raad een krediet van € 400.000 verleend voor de actualisatie van het masterplan en € 50.000 voor placemaking.
Kloosterveen 3	Voor het deelplan Kloosterakker is in december 2020 een nieuwe grondexploitatie vastgesteld en valt nu buiten de strategische gronden. De kaders voor de verdere gebiedsontwikkeling met 1.750 woningen, als vervolg op Kloosterakker (500 woningen), zijn opgenomen in de Structuurvisie Kloosterveen 2017-2035. Bij de verdere ontwikkeling van Kloosterveen gaan we uit van een actief grondbeleid voor de gemeentelijke gronden en faciliterend grondbeleid bij eigendom van derden. Voor deze planvorming is in het voorjaar van 2022 een voorbereidingskrediet van € 350.000 vastgesteld.

Ad * De werkzaamheden zoals deze zijn voorzien op onze 'bouwgrond in exploitatie' (BIE) vallen binnen de definitie van actief grondbeleid, zoals vastgelegd in het besluit begroting en verantwoording (BBV).

4. Financiële begroting

- 4.1 Programmaplan
- 4.2 Financieel beleid
- 4.3 Incidentele lasten en baten
- 4.4 Geprognosticeerde balans

4.1. Programmaplan

Het programmaplan omvat een financieel overzicht van de te realiseren programma's, de algemene dekkingsmiddelen, de kosten van overhead, het bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting en het geraamde bedrag voor onvoorzien.

bedragen x € 1.000

Programma	↑2	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Saldo voor baten en lasten		-34.162	4.953	5.775	456	13.087	10.068
▼ Lasten		350.012	355.885	355.543	359.312	365.940	370.891
▼ 1 Beleidsprogramma s		317.087	326.194	321.956	325.938	331.561	334.533
1 Wonen in Assen		24.685	24.699	25.770	26.761	26.871	26.584
2 Werken in Assen		60.470	60.960	60.820	60.787	60.612	61.023
3 Meedoen in Assen		127.778	124.272	123.854	125.173	126.995	127.022
4 Aantrekkelijk Assen		19.957	19.486	19.254	19.806	20.276	20.776
5 Samen werken aan Assen		5.185	5.079	5.564	5.004	5.198	5.295
6 Bedrijfsvoering (directe taken)		44.825	48.538	52.223	53.484	55.386	56.910
7 Vastgoed (excl. panden bedrijfsvoering) en Grondbedrijf		34.187	43.160	34.471	34.923	36.223	36.923
▼ 2 Algemene dekkingsmiddelen		5.974	2.445	3.767	2.280	2.540	3.754
8 Algemeen financieel beleid		5.974	2.445	3.767	2.280	2.540	3.754
▼ 3 Overhead		26.903	26.280	29.328	29.729	30.474	31.421
6 Bedrijfsvoering (ondersteunende teams)		24.600	23.707	26.590	26.940	27.438	28.147
7 Vastgoed bedrijfsvoering		2.303	2.573	2.738	2.789	3.036	3.274
▼ 4 Heffing vennootschapsbelasting		48	52	52	52	52	52
8 Heffing vennootschapsbelasting		48	52	52	52	52	52
▼ 5 Onvoorzien		0	914	440	1.313	1.313	1.131
8 Onvoorzien		0	914	440	1.313	1.313	1.131
▼ Baten		-384.174	-350.932	-349.768	-358.856	-352.853	-360.823
▼ 1 Beleidsprogramma s		-119.390	-100.246	-90.594	-91.708	-92.695	-93.415
1 Wonen in Assen		-23.788	-22.788	-21.273	-21.717	-22.194	-22.834
2 Werken in Assen		-34.344	-31.326	-30.301	-30.737	-30.974	-31.577
3 Meedoen in Assen		-21.022	-7.166	-7.911	-7.915	-7.697	-6.848
4 Aantrekkelijk Assen		-2.346	-174	-174	-174	-174	-174
5 Samen werken aan Assen		-2.077	-857	-1.293	-1.514	-1.665	-1.692
6 Bedrijfsvoering (directe taken)		-6.795	-7.536	-7.154	-7.085	-7.206	-7.500
7 Vastgoed (excl. panden bedrijfsvoering) en Grondbedrijf		-29.018	-30.399	-22.488	-22.566	-22.785	-22.790
▼ 2 Algemene dekkingsmiddelen		-259.063	-246.667	-255.117	-263.070	-256.117	-263.350
8 Algemeen financieel beleid		-259.063	-246.667	-255.117	-263.070	-256.117	-263.350
▼ 3 Overhead		-5.721	-4.019	-4.057	-4.078	-4.041	-4.058
6 Bedrijfsvoering (ondersteunende teams)		-5.280	-3.722	-3.737	-3.752	-3.707	-3.718
7 Vastgoed bedrijfsvoering		-441	-297	-320	-326	-334	-340

Programma	↑2	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ Mutaties in de reserves		-6.237	-8.684	-4.267	-3.890	-3.778	-2.220
▼ Lasten		12.662	26.984	1.104	1.082	1.160	1.319
▼ 1 Beleidsprogramma s		7.391	6.237	478	492	528	705
1 Wonen in Assen		1.090	1.016	100	100	122	285
2 Werken in Assen		700	0	0	0	0	0
3 Meedoen in Assen		958	5.000	0	0	0	0
7 Vastgoed (excl. panden bedrijfsvoering) en Grondbedrijf		4.643	221	378	392	406	420
▼ 2 Algemene dekkingsmiddelen		5.271	20.747	626	590	632	614
8 Algemeen financieel beleid		5.271	20.747	626	590	632	614
▼ Baten		-18.899	-35.668	-5.371	-4.972	-4.938	-3.539
▼ 1 Beleidsprogramma s		-8.818	-4.643	-4.530	-4.467	-4.433	-3.034
1 Wonen in Assen		-6.267	-1.438	-1.060	-1.078	-858	-895
2 Werken in Assen		-136	-250	-138	-136	-111	-8
3 Meedoen in Assen		0	-1.250	-1.474	-1.943	-2.085	-748
4 Aantrekkelijk Assen		-1.669	-1.182	-1.082	-75	-75	-75
6 Bedrijfsvoering (directe taken)		0	-37	0	0	0	0
7 Vastgoed (excl. panden bedrijfsvoering) en Grondbedrijf		-746	-486	-776	-1.235	-1.304	-1.308
▼ 2 Algemene dekkingsmiddelen		-10.081	-31.025	-841	-505	-505	-505
8 Algemeen financieel beleid		-10.081	-31.025	-841	-505	-505	-505
		-40.399	-3.731	1.508	-3.434	9.309	7.848

4.2. Financieel beleid

Scope

In dit hoofdstuk besteden we aandacht aan de beleidslijnen en spelregels die we in ons financieel beleid en bij de samenstelling van de programmabegroting en meerjarenprognose hanteren. Verder bevat dit hoofdstuk de informatie en de financiële overzichten die op grond van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) in de financiële stukken gepresenteerd moeten worden. Deze dienen ter verbetering van het financiële inzicht in, en de transparantie voor, uw raad.

Financieel beleid 2024 informeert over:

4.2.1 Hoofdpijnen meerjarig financieel beleid

Beleidslijnen en spelregels

Het financiële lange termijn beleid van de gemeente Assen is gericht op duurzaamheid, stabiliteit en continuïteit. We streven naar jaarlijks sluitende begrotingen en een solide reservepositie. Er is ruimte om financiële tegenvallers die zich in de beleidsuitvoering voordoen op te vangen. We wegen voor beleidsuitvoering de benodigde inzet van middelen in totaalverband af. In de verdere uitvoering van het financiële beleid staan, naast de wettelijke voorschriften, de in de eigen verordeningen en kadernota's opgenomen beleidslijnen, de volgende beleidsdoelen centraal:

1. Het uitgangspunt is repressief financieel toezicht door de provinciaal toezichthouder.
2. De gemeentelijke dienstverlening is kostendekkend.
3. Sterke terughoudendheid met boventrendmatige verhogingen van gemeentelijke belastingen. Als hier al sprake van is, dan wordt dit ingezet voor lokale voorzieningen of in uitzonderlijke gevallen, waarbij de maatschappelijke impact groot is en dus in verhouding staat tot de verhoging.
4. We herijken bestaand beleid, om te voorkomen dat we nieuw en oud beleid gaan stapelen.
5. Bestaande budgetten worden zoveel mogelijk ontschot voor een integrale aanpak van de maatschappelijke opgaven.
6. Alleen nieuwe investeringen/projecten als sprake is van een sluitend dekkingsplan en waarbij de daaruit voortvloeiende lasten kunnen worden opgevangen binnen het totaal van de structurele lasten en baten.
7. Uit oogpunt van flexibiliteit vindt middeleninzet voor nieuw beleid alleen op tijdelijke of projectbasis plaats. Als uit een evaluatie blijkt dat het beleid succesvol is kan het gecontinueerd worden.
8. Wij zijn in principe niet voor openeindregelingen.
9. Een positief rekeningresultaat vloeit terug naar de algemene middelen of algemene reserve.
10. Er is sprake van duurzaam evenwicht tussen lasten en baten waarbij de lasten op evenwichtige wijze gespreid worden over de huidige en toekomstige generaties.
11. Overschrijdingen worden opgevangen binnen het betreffende beleidsterrein zolang er geen afbreuk wordt gedaan aan de bredere taak binnen het beleidsveld; als er sprake is van (andere) meevallers binnen het beleidsterrein, dan zijn deze in te zetten als compensatie voor deze overschrijdingen.
12. Rijkskortingen op specifieke uitkeringen worden in principe opgevangen binnen het betreffende beleidsterrein.
13. Als er een grote tegenvaller is in één domein, dan zoekt het college collegiaal en solidair naar oplossingen. Dit om te voorkomen dat er sociaal maatschappelijk onacceptabele consequenties ontstaan.
14. Tegenvallers in grondexploitaties vangen we op door lopende grondexploitaties te optimaliseren of te versoberen.

4.2.2 Kaders, richtlijnen en ambities

Kaderbrief 2024 als referentiekader

De financiële kaders, de begrotingspositie en de meerjarenprognose zijn als onderdeel van de Kaderbrief 2024 geactualiseerd. Het financiële overallbeeld voor de jaren 2024-2027 inclusief de inzet van het bestuursakkoord Dichtbij & Daadkracht luidde als volgt:

Financiële beleidsrichtingen

De kaders, beleidsrichtingen en financiële aanpak en realisatie van de ambities uit het collegeakkoord Dichtbij & Daadkrachtig en de maatregelen uit het Herstelplan 2020 -2024 zijn richting gevend voor het in de Programmabegroting 2024 en de meerjarenprognose 2025-2027 te presenteren beleid, de daarvoor te ramen budgetten en de op te stellen financiële prognoses.

De Programmabegroting 2024 en de meerjarenprognose 2025-2027 bevatten reële ramingen en prognoses voor de uitvoering van de taken.

Bestuursakkoord 2022-2026 'Dichtbij & Daadkrachtig'

Hoofddoelstelling van het financieel beleid is gericht een blijvend reëel en structureel evenwicht in de Asser begroting.

Aanname in dat verband is dat het kabinet op basis van de uitspraak van de commissie van wijzen over de kostenontwikkeling van de jeugdzorg ook voor 2026 en verder daadwerkelijk middelen beschikbaar stelt. Om uiting te geven aan die lijn is met ingang van 2026 een gewijzigde stelpost extra rijksmiddelen jeugdzorg opgenomen. De gewijzigde stelpost jeugdzorg bestaat uit twee delen namelijk de toegezegde middelen en de voorziene besparingen. Het beloop van de gewijzigde nieuwe stelpost maakt onderdeel uit van onze meerjarenprognose. Deze aanpak sluit aan bij de richtlijn die de gezamenlijke toezichthouders in dat verband hebben vastgesteld.

Voor wat betreft het fiscale beleid is aangegeven dat het in 2022 ingezette beleid wordt gecontinueerd met dien verstande dat: De tarieven voor het rioolrecht en de afvalstoffenheffing blijven kostendekkend.

De paragraaf Lokale heffingen bevat de nadere toelichting op het fiscale beleid. De vaststelling van de in 2024 te hanteren tarieven vindt plaats als onderdeel van de besluitvorming tarievenbeleid 2024.

Bezuinigingsmaatregelen Herstelplan 2020-2024

Het Herstelplan 2020 - 2024 is verwerkt in de begroting 2024 en meerjarenramingen. Met ingang van 2025 zijn de maatregelen en voorwaarden uit dit plan volledig geïmplementeerd.

Financiële en fiscale kaders en spelregels 2024-2027

De opbouw en samenstelling van de product- en de programmabudgetten voor 2024 en van de financiële prognoses voor de periode 2025-2027 vindt plaats op basis van de volgende uitgangspunten:

1. Het aanvaarde beleid, de geactualiseerde budgetten 2023 en prognoses tot en met de Kaderbrief 2024.
2. De autonome ontwikkelingen, knelpunten en nieuwe beleidsmaatregelen.
3. Het pakket aan bezuinigingsmaatregelen opgenomen in het "Herstelplan 2020-2024".
4. Toepassing beleids, reken- en spelregels conform het vernieuwde BBV en het eigen bestuursakkoord.
5. Stortingen in en onttrekkingen aan reserves conform de spelregels uit de 'nota reserves en voorzieningen'.

6. Raming/prognoses bijdragen GR-en conform de (meerjaren-)begrotingen 2024 van de betrokken GR-en.
7. Raming/prognoses Algemene uitkering gebaseerd op de prognoses en maatregelen uit de Meicirculaire 2023 en Septembercirculaire 2023.
8. Raming aandeel onderschrijding BCF-plafond conform advies/richtlijn BZK Meicirculaire 2023.
9. Loonontwikkeling 2023-2024 maximaal 5,7%(=ten opzichte van werkelijk niveau maart 2023.
10. Prijsontwikkeling 2023-2024 maximaal 7,8% (=conform CEP 2023 en Meicirculaire 2023 en inclusief nacalculatie)
11. Reguliere vervangingsinvesteringen in bedrijfsmiddelen, bedrijfsgebouwen en andere gemeentelijke panden.
12. Rentervisie en rentebeleid 2024 ongewijzigd ten opzichte van 2023.
13. Omslagrente 1,8%, rente financiering grondexploitatie 1,0% en indexatie amortisatiereserves 1,8%.
14. Aanpassing tarieven onroerendezaakbelasting per 1 januari 2024 7,0% (cf Meicirculaire 2023).
15. Basistarief toeristenbelasting verhoging trendmatig met € 0,05.
16. Overige heffingen en tarieven zoveel mogelijk kostendekkend; anders trendmatig (cpi over de maand juni 2023 inclusief nacalculatie).

4.3. Incidentele lasten en baten

Achtergrond

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de gemeentebegroting te voorzien in een overzicht van incidentele lasten en baten. Inzicht daarin is van belang voor de beoordeling of de Asser begroting structureel en reëel in evenwicht is. Vanuit die optiek is dit ook noodzakelijk voor het financieel toezicht en de beoordeling van de begrotingspositie door Gedeputeerde Staten. Uitgangspunt is dat de structurele lasten in de begroting gedekt dienen te worden door structurele baten. Dat is ook een van de beoordelingscriteria om voor repressief financieel toezicht in aanmerking te komen.

De commissie BBV heeft daartoe de notitie 'structurele en incidentele lasten en baten' gepubliceerd. In die notitie wordt ingegaan op de verschillende onderdelen die bij het meerjarig financieel inzicht aangereikt worden vanuit het BBV opdat de raad haar autorisatiefunctie op een adequate wijze kan toepassen. De onderdelen betreffen de kengetallen, resultaatbestemming, geprognosticeerde balans en de structurele en incidentele baten en lasten. Wij betrekking in dat kader ook de handreiking van de toezichthouders bij deze beoordeling.

Criteria

Ten behoeve van eigen invulling en voor het opmaken van het voorgeschreven overzicht van incidentele lasten en baten uitgegaan van de volgende criteria:

- Lasten/baten die alleen in het jaar 2022, 2023 of 2024 voorkomen.
- Lasten/baten die zich maximaal gedurende drie jaar voordoen (2022-2024).
- Lasten/baten waarvan de eindigheid vast ligt op basis van raadsbesluit en/of toekenningsbesluit, ook als de looptijd langer is dan drie jaar (zoals tijdgebonden middeleninzet collegeakkoord).
- Onttrekkingen en toevoegingen aan reserves met een looptijd korter dan drie jaar.

Incidentele baten en lasten 2024-2027 totaal (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Lasten 2024	Baten 2024	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Toelichting
► 1 Wonen in Assen	2.377	320	2.184	320	1.444	78	207	-85	
► 2 Werken in Assen	1.124	139	722	137	112	112	-103	8	
► 3 Meedoen in Assen	2.020	1.474	1.542	1.944	1.545	2.085	75	748	
► 4 Aantrekkelijk Assen	66	0	0	0	0	0	0	0	
► 5 Samen werken aan Assen	787	0	22	0	33	0	0	0	
► 6 Bedrijfsvoering	2.773	0	1.199	0	760	0	82	0	
► 7 Vastgoed en grondbedrijf	737	270	40	270	0	250	14	0	
► 8 Algemeen financieel beleid	240	2.014	3.434	204	0	9.514	0	7.848	
► 9 Diverse programma's	51	0	1	0	-1	0	-93	0	
	10.175	4.217	9.144	2.875	3.893	12.039	182	8.519	

Belooft incidenteel baten en lasten 2024-2027 (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Lasten 2024	Baten 2024	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Toelichting
▼ 1 Wonen in Assen	2.377	320	2.184	320	1.444	78	207	-85	
▼ 11 Woningbouw/woonplan	1.382	100	1.314	100	816	100	392	100	
Borging kwaliteit	100	0	0	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Bestrijding roeken	51	0	33	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2023
Sociale woningbouw	100	0	100	0	100	0	100	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Onttrekking stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	0	100	0	100	0	100	0	100	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Uitvoering Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)	34	0	34	0	34	0	0	0	Tijdsgebonden geldstroom vanuit gemeentefonds
Bijdrage leader	22	0	22	0	22	0	22	0	Actualisatie begroting 2024
Invoeringskosten Omgevingswet	175	0	225	0	260	0	270	0	Actualisatie begroting 2024
Omgevingvisie: doorwerking Omgevingsvisie in bestaand beleid	400	0	400	0	400	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Gebiedsontwikkelingen JWF/ZO Assen	500	0	500	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
▼ 12 Openbare ruimte	125	0	0	0	0	0	0	0	
Groenvisie: meedoen in het groen	125	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
▼ 13 Bereikbaarheid, verkeer en vervoer	220	220	220	220	-22	-22	-185	-185	
Bijdrage GAE	220	0	220	0	-22	0	-185	0	Raadsbesluit 19-10-2017
Dekking bijdrage GAE vanuit reserve investeringsbijdrage GAE	0	220	0	220	0	-22	0	-185	Raadsbesluit 19-10-2017
▼ 14 Duurzaamheid	650	0	650	0	650	0	0	0	
Extra middelen duurzaamheid	650	0	650	0	650	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
▼ 2 Werken in Assen	1.124	139	722	137	112	112	-103	8	
▼ 22 Economische ontwikkeling	1.124	139	722	137	112	112	-103	8	
Stadsmarketing, centrummanagement en acquisitie	350	0	0	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Vrijtijdseconomie	139	0	137	0	112	0	8	0	Raadsbesluit 17-02-2022
Bijdrage vrijetijdseconomie vanuit res. co-fin. regionaal econ.beleid	0	139	0	137	0	112	0	8	Raadsbesluit 17-02-2022
Ondersteuning ondernemers	50	0	0	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Vrijtijdseconomie 2022-2027	0	0	0	0	0	0	-111	0	Actualisatie begroting 2024

Onderwerp	Lasten 2024	Basten 2024	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Toelichting
Uitvoering economische agenda	585	0	585	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
▼ 3 Meedoen in Assen	2.020	1.474	1.542	1.944	1.545	2.085	75	748	
▼ 31 Jeugdzorg	278	278	278	278	279	279	0	0	
Jongerenbeleid	278	0	278	0	279	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Onttrekking reserve jongerenbeleid	0	278	0	278	0	279	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
▼ 32 Wmo, gez.heidszorg en vrijw.werk	935	1.196	1.264	1.666	1.266	1.806	75	748	
Inzet preventiemiddelen sociaal domein	865	0	1.193	0	1.193	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Onttekening preventiereserve sociaal domein	0	865	0	1.193	0	1.193	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Onttrekking reserve maatschappelijke opvang	0	331	0	473	0	613	0	748	Actualisatie begroting 2024
Preventiefonds	70	0	71	0	73	0	75	0	Actualisatie begroting 2024
▼ 33 Mijn Buurt Assen	157	0	0	0	0	0	0	0	
Asiel / inburgering	133	0	0	0	0	0	0	0	Tijdgebonden geldstroom vanuit gemeentefonds
Update Zonnereep	24	0	0	0	0	0	0	0	Moties Kaderbrief 2024
▼ 34 Meedoenbeleid	400	0	0	0	0	0	0	0	
Meedoen aan sport en cultuur voor volwassenen	250	0	0	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
Vroegsignalering	150	0	0	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
▼ 35 Sport	250	0	0	0	0	0	0	0	
Uitvoering sportakkoord	250	0	0	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
▼ 4 Aantrekkelijk Assen	66	0	0	0	0	0	0	0	
▼ 45 Veiligheid	66	0	0	0	0	0	0	0	
Versterking omgevingsdiensten	16	0	0	0	0	0	0	0	Tijdgebonden geldstroom conform gemeentefonds
Aanpak grensoverschrijdend gedrag	50	0	0	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig
▼ 5 Samen werken aan Assen	787	0	22	0	33	0	0	0	
▼ 51 Bestuur	787	0	22	0	33	0	0	0	
ICT-kosten	22	0	22	0	22	0	0	0	Herstelplan maatregelenpakket
Raadsexkursie (tweejaarlijks)	11	0	0	0	11	0	0	0	Op basis van aanvaard beleid
Inwonersparticipatie	150	0	0	0	0	0	0	0	Ambitie Bestuursakkoord 2022-2026 Dichtbij & Daadkrachtig

Onderwerp	Lasten 2024	Baten 2024	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Toelichting
Programma Participatie	604	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
▼ 6 Bedrijfsvoering	2.773	0	1.199	0	760	0	82	0	
▼ 61 Bedrijfsvoering	2.773	0	1.199	0	760	0	82	0	
Project informatievoorziening	570	0	0	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2022
Bestrijding roeken	9	0	8	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2023
Woo integratie in de organisatie	0	0	85	0	85	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Informatie verhaal van Assen: uitstel taakstelling naar 2025/2026	1.048	0	453	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Ondersteuning Woonvisie 2023- 2026	38	0	38	0	38	0	0	0	Voortgangsrapportage 2023
Tijdelijke projectformatie	613	0	285	0	297	0	82	0	Actualisatie begroting 2024
Verbeteren Dienstverlening	245	0	255	0	255	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Project Dienstverlening	250	0	75	0	85	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
▼ 7 Vastgoed en grondbedrijf	737	270	40	270	0	250	14	0	
▼ 71 Vastgoed	737	270	40	270	0	250	14	0	
Technische installaties	-33	0	0	0	0	0	0	0	Kaderbrief 2022
Tijdelijke onderwijshuisvesting RENN4	250	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2023
Bijdrage Duurzaamheidscentrum Assen	20	0	20	0	0	0	0	0	Raadsbesluit 16-05-2013
Bijdrage Duurzaamheidscentrum Assen vanuit reserve duurzaamheid	0	20	0	20	0	0	0	0	Raadsbesluit 16-05-2013
Opbrengst verkoop panden	0	250	0	250	0	250	0	0	Kaderbrief 2022
Tijdelijke onderwijshuisvesting RENN4	250	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Bijstelling storting in reserve nieuwbouwprojecten	0	0	0	0	0	0	14	0	Actualisatie begroting 2024
Parkeergarages; aanpassing NEN	230	0	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Duurzaamheidscentrum Assen (DCA)	20	0	20	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
▼ 8 Algemeen financieel beleid	240	2.014	3.434	204	0	9.514	0	7.848	
▼ 84 Gemeentefonds	0	506	0	204	0	204	0	0	
Tijdelijke middelen WOO	0	83	0	85	0	85	0	0	Tijdsgebonden geldstroom vanuit gemeentefonds
Tijdelijke middelen Versterking omgevingsdiensten	0	16	0	0	0	0	0	0	Tijdsgebonden geldstroom vanuit gemeentefonds
Asiel / inburgering	0	133	0	0	0	0	0	0	Actualisatie begroting 2024
Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)	0	34	0	34	0	34	0	0	Actualisatie begroting 2024
Woo integratie in de organisatie	0	0	0	85	0	85	0	0	Actualisatie begroting 2024
Incidentele middelen armoedebestrijding	0	240	0	0	0	0	0	0	Tijdsgebonden geldstroom vanuit gemeentefonds

Onderwerp	Lasten 2024	Basten 2024	Lasten 2025	Baten 2025	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2027	Baten 2027	Toelichting
▼ 86 Overige algemene middelen	240	0	0	0	0	0	0	0	
Inzet middelen armoedebestrijding	240	0	0	0	0	0	0	0	Tijdgebonden geldstroom vanuit gemeentefonds
▼ 87 Reserves en voorzieningen	0	1.508	3.434	0	0	9.310	0	7.848	
Verrekening resultaat begroting 2024-2027 met alg.reserve	0	1.508	3.434	0	0	9.310	0	7.848	Dekkingsplan begroting 2024- 2027
▼ 9 Diverse programma s	51	0	1	0	-1	0	-93	0	
▼ 90 Diverse beleidsthema s	51	0	1	0	-1	0	-93	0	
Overige incidentele lasten en baten	51	0	1	0	-1	0	-93	0	Actualisatie begroting 2024
	10.175	4.217	9.144	2.875	3.893	12.039	182	8.519	

4.4. Gepronosticeerde balans

De geprognosticeerde balans geeft inzicht in de verwachte ontwikkeling van o.a. de investeringen in vaste activa, de ontwikkeling van de voorraad gronden (bouwgrond in exploitatie), de toename of aanwending van de reserves (het eigen vermogen), het verloop van de voorzieningen, het verloop van de schulden en financieringsbehoefte (behoefte aan leningen).

bedragen x € 1.000

#	Omschrijving	Rekening 2022	Prognose 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼ I Activa		515.571	476.988	493.979	513.831	522.496	521.750
▼ A Vaste activa		417.913	421.693	437.906	453.612	469.026	469.591
0	Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
1	Materiële vaste activa	411.452	415.236	431.454	447.166	462.586	463.159
2	Financiële activa	6.461	6.457	6.452	6.446	6.440	6.432
▼ B Vlottende activa		97.658	55.295	56.073	60.219	53.470	52.159
1	Voorraden	26.862	29.295	30.073	34.219	27.470	26.159
2	Vorderingen	55.690	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
3	Liquide middelen	873	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
4	Overlopende activa	14.233	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
▼ II Passiva		515.571	476.988	493.980	513.831	522.496	521.750
▼ C Vaste passiva		432.265	409.879	426.871	446.722	455.387	454.641
1	Eigen vermogen / reserves	186.295	158.017	153.653	151.853	151.619	140.443
2	Voorzieningen	10.619	26.621	26.783	27.019	27.255	28.153
3	Langlopende schulden	235.351	225.241	246.435	267.850	276.513	286.045
▼ D Vlottende passiva		83.306	67.109	67.109	67.109	67.109	67.109
1	Kortlopende schulden	25.909	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
2	Overlopende passiva	57.397	42.109	42.109	42.109	42.109	42.109
▼ III Niet uit de balans blijkende verplichtingen		1.777	1.677	1.577	1.477	1.377	1.277
▼ F Niet uit de balans blijkende verplichtingen		1.777	1.677	1.577	1.477	1.377	1.277
1	Garantstellingen	1.777	1.677	1.577	1.477	1.377	1.277

5. Bijlagen

- 5.1 Specificatie ambities Bestuursakkoord 2022-2026
- 5.2 Lasten en baten per taakveld
- 5.3 Reserves en voorzieningen
- 5.4 Begrotingssubsidies
- 5.5 Indicatoren

5.1. Specificatie ambities Bestuursakkoord 2022-2026

We zetten flinke stappen voorwaarts de komende vier jaar. Dat vraagt iets van onze organisatie en heeft ook effect op onze financiën. De financiële doorrekening van het Bestuursakkoord 2022-2026 'Dichtbij & Daadkrachtig' vraagt de volgende extra middeleninzet.

Ambitiemiddelen Dichtbij & Daadkrachtig 2022-2026 (bedragen x € 1.000)

Onderwerp	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026
▸ Intensiveren bestaand beleid	2.250	2.250	2.250	2.250
▸ Nieuw beleid	-2.655	1.345	995	995
▸ Van incidenteel beleid naar structureel beleid	1.515	1.515	1.515	1.515
▸ Voortzetten incidenteel beleid	5.200	1.650	691	731
	6.310	6.760	5.451	5.491

Onderwerp	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026
▼ Intensiveren bestaand beleid	2.250	2.250	2.250	2.250
▼ 1 Wonen in Assen	100	100	100	100
Groen / maaibeleid	100	100	100	100
▼ 6 Bedrijfsvoering	2.150	2.150	2.150	2.150
Toezicht & handhaving	150	150	150	150
Uitvoering Woonvisie	1.000	1.000	1.000	1.000
Extra capaciteit voor uitvoering bestaand beleid	1.000	1.000	1.000	1.000
▼ Nieuw beleid	-2.655	1.345	995	995
▼ 1 Wonen in Assen	500	0	0	0
Vorming stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	500	0	0	0
Sociale woningbouw	0	100	100	100
Onttrekking stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw	0	-100	-100	-100
▼ 2 Werken in Assen	250	250	200	200
Ondersteuning ondernemers	50	50	0	0
Versterken acquisitie arbeidsmarkt / onderwijs / werkgelegenheid / Rijksdiensten / ontwikkeling TRZ	200	200	200	200
▼ 3 Meedoen in Assen	1.395	395	145	145
Vorming reserve jongerenbeleid	1.000	0	0	0
Jongerenbeleid	165	278	278	279
Onttrekking reserve jongerenbeleid	-165	-278	-278	-279
Meedoen aan sport en cultuur voor volwassenen	250	250	0	0
Laaggeletterdheid bij jongeren *3	145	145	145	145
▼ 4 Aantrekkelijk Assen	50	50	0	0
Aanpak grensoverschrijdend gedrag	50	50	0	0
▼ 6 Bedrijfsvoering	650	650	650	650
Innovatie in de bedrijfsvoering	650	650	650	650
▼ 8 Algemeen financieel beleid	-5.500	0	0	0
Vorming preventiereserve (middels onttrekking aan algemene reserve)	-4.000	0	0	0
Vorming reserve jongerenbeleid (middels onttrekking aan algemene reserve)	-1.000	0	0	0
Vorming stedelijk vereveningsfonds sociale woningbouw (middels onttrekking aan algemene reserve)	-500	0	0	0

Onderwerp	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026
▼ Van incidenteel beleid naar structureel beleid	1.515	1.515	1.515	1.515
▼ 1 Wonen in Assen	110	110	110	110
Bestrijding exoten *2	110	110	110	110
▼ 2 Werken in Assen	150	150	150	150
Realisatie basisbanen	150	150	150	150
▼ 3 Meedoen in Assen	965	965	965	965
Vrijwilligersbeleid	165	165	165	165
Mijn Buurt Assen / Intensiveren wijkaanpak	500	500	500	500
Meedoenbeleid	300	300	300	300
▼ 4 Aantrekkelijk Assen	250	250	250	250
Evenementenbeleid	250	250	250	250
▼ 6 Bedrijfsvoering	40	40	40	40
Bestrijding exoten *2	40	40	40	40
▼ Voortzetten incidenteel beleid	5.200	1.650	691	731
▼ 1 Wonen in Assen	650	750	690	730
Borging ruimtelijke kwaliteit	0	100	0	0
Bewegen, ontmoeten, sporten en spelen (BOSS) *1	0	0	40	80
Middelen duurzaamheid	650	650	650	650
▼ 2 Werken in Assen	0	350	0	0
Stadsmarketing, centrummanagement en acquisitie	0	350	0	0
▼ 3 Meedoen in Assen	4.400	400	1	1
Vorming preventiereserve	4.000	0	0	0
Preventie	750	865	1.193	1.193
Onttrekking preventiereserve	-750	-865	-1.192	-1.192
Vroegsignalering	150	150	0	0
Uitvoering Sportakkoord	250	250	0	0
▼ 5 Samen werken aan Assen	150	150	0	0
Inwonersparticipatie	150	150	0	0
	6.310	6.760	5.451	5.491

Toelichting tabel:

1. In het Bestuursakkoord is voor de jaren 2024, 2025 en 2026 een budget opgenomen van € 275.000 per jaar. Het gaat hier echter om investeringen in de openbare ruimte die geactiveerd dienen te worden. De budgetten zijn om deze reden omgezet in een investeringsbudget met daaruit voortvloeiende structurele kapitaallasten.
2. In het Bestuursakkoord is opgenomen de bestrijding van exoten op basis van het bestaande beleid te bestendigen. Hiervoor waren nog geen structurele middelen opgenomen in de begroting.
3. Het voorkomen van laaggeletterdheid bij jongeren is onderdeel van het Bestuursakkoord. Hiervoor waren nog geen specifieke middelen opgenomen.

5.2. Lasten en baten per taakveld

Onderstaande tabel geeft een totaaloverzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld. Een taakveld is een eenheid waarin de programma's worden onderverdeeld. Een taakveld kan worden toebedeeld aan meerdere programma's. De kolom programma's geeft de relatie met de betreffende begrotingsprogramma's weer.

Programma's:

1. Wonen in Assen
2. Werken in Assen
3. Meedoen in Assen
4. Aantrekkelijk Assen
5. Samen werken aan Assen
6. Bedrijfsvoering
7. Vastgoed en Grondbedrijf
8. Algemeen financieel beleid

Lasten en baten per taakveld (bedragen x € 1.000)

#	Taakveld	Programma's	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼	Lasten		400.882	382.223	351.696	358.775	361.894	366.866
▼	0. Bestuur en ondersteuning		94.068	76.348	49.589	53.158	51.725	54.469
0.1	Bestuur	5, 6	4.618	4.529	4.861	4.175	4.303	4.387
0.2	Burgerzaken	1, 5, 6	5.443	5.534	6.155	6.396	6.628	6.797
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	7	-1.288	102	0	0	0	0
0.4	Overhead	5, 6, 7	21.785	28.907	31.452	32.089	33.210	34.261
0.5	Treasury	8	7.079	-1.089	-501	-501	-500	-499
0.61	OZB woningen	5, 6, 8	796	781	834	853	876	897
0.62	OZB niet-woningen	5, 6, 8	141	133	145	148	152	156
0.63	Parkeerbelasting	4	37	43	46	47	48	49
0.64	Belastingen overig	1, 8	52	27	28	28	29	29
0.7	Alg. uitk en ov uitk gemeentefonds	8	0	3.871	3.702	3.586	3.477	3.374
0.8	Overige baten en lasten	1, 6, 7, 8	2.298	2.742	1.711	1.768	2.289	3.647
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	8	48	52	52	52	52	52
0.10	Mutaties reserves	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	23.863	26.985	1.104	1.083	1.161	1.319
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	8	29.196	3.731	0	3.434	0	0
▼	1. Veiligheid		6.730	6.926	7.396	7.641	7.826	8.051
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4, 6, 7	4.534	4.814	5.164	5.429	5.572	5.757
1.2	Openbare orde en veiligheid	4, 6	2.196	2.112	2.232	2.212	2.254	2.294

Lasten en baten per taakveld (bedragen x € 1.000)

#	Taakveld	Programma's	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
▼	2. Verkeer, vervoer en waterstaat		16.552	15.576	17.123	17.534	17.859	18.319
2.1	Verkeer en vervoer	1, 2, 6	11.451	10.205	11.128	11.599	11.718	11.916
2.2	Parkeren	6, 7	4.718	4.750	5.518	5.430	5.552	5.617
2.3	Recreatieve havens	1, 7	26	0	-177	-159	-86	98
2.4	Economische havens en waterwegen	1, 6	260	262	274	280	286	290
2.5	Openbaar vervoer	1, 6	97	359	380	384	389	398
▼	3. Economie		9.180	7.613	7.975	7.661	7.152	6.838
3.1	Economische ontwikkeling	2, 6	2.342	2.664	3.163	2.813	2.286	2.137
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7	5.382	2.662	2.753	2.753	2.753	2.753
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1, 6	401	356	391	399	410	421
3.4	Economische promotie	1, 8	1.055	1.931	1.668	1.696	1.703	1.527
▼	4. Onderwijs		17.426	17.737	18.635	18.783	19.439	19.763
4.1	Openbaar basisonderwijs	3	3.999	3.329	3.329	3.329	3.329	3.329
4.2	Onderwijshuisvesting	3, 6, 7	9.712	10.440	10.907	10.993	11.580	11.839
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3, 6	3.715	3.968	4.399	4.461	4.530	4.595
▼	5. Sport, cultuur en recreatie		33.506	35.823	36.877	37.172	38.173	38.857
5.1	Sportbeleid en activering	3, 6	528	794	1.076	824	814	789
5.2	Sportaccommodaties	6, 7	5.745	6.895	6.485	6.720	6.987	7.040
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie, cultuurparticipatie	4, 6, 7	11.428	12.539	12.443	12.600	12.888	13.135
5.4	Musea	1, 6, 7	362	365	391	383	386	388
5.5	Cultureel erfgoed	6	3	10	10	11	11	11
5.6	Media	4, 6, 7	5.450	4.613	4.972	5.069	5.186	5.296
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1, 2, 3, 4, 6	9.990	10.607	11.500	11.565	11.901	12.198
▼	6. Sociaal domein		189.950	183.264	182.048	183.827	186.303	187.602
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3, 6, 7	16.562	10.121	10.899	10.690	10.725	10.393
6.2	Wijkteams	3, 6	1.713	1.849	2.093	2.445	2.477	1.316
6.3	Inkomensregelingen	2, 3, 6	52.879	52.974	48.745	49.355	50.408	51.806
6.4	Begeleide participatie	2, 6	21.943	14.055	13.099	12.484	11.883	11.310
6.5	Arbeidsparticipatie	2, 6	1.737	2.200	2.174	2.228	2.282	2.335
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3, 6	3.346	4.269	4.415	4.479	4.557	4.636
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+ (tm 2022)		22.940	0	0	0	0	0
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	3, 6	0	9.175	9.489	9.627	9.795	9.965
6.71b	Begeleiding (WMO)	3, 6	0	12.985	13.430	13.624	13.862	14.102
6.71c	Dagbesteding (WMO)	3, 6	0	4.048	4.187	4.248	4.322	4.397
6.72	Maatwerkdienstverlening 18- (tm 2022)		19.566	0	0	0	0	0
6.72a	Jeugdhulpbegeleiding	3, 6	0	5.653	5.847	5.932	6.035	6.140

Lasten en baten per taakveld (bedragen x € 1.000)

#	Taakveld	Programma's	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
6.72b	Jeugdhulpbehandeling	3, 6	0	6.302	6.518	6.612	6.728	6.844
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	3, 6	0	4.193	4.337	4.400	4.477	4.554
6.73a	Pleegzorg	3, 6	0	5.088	5.262	5.339	5.432	5.526
6.73b	Gezinsgericht	3, 6	0	2.241	2.318	2.351	2.392	2.434
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	3, 6	0	1.430	1.479	1.500	1.526	1.553
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	3, 6	0	12.818	13.257	13.450	13.684	13.921
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	3, 6	0	322	333	338	344	350
6.74c	Gesloten plaatsing	3, 6	0	884	914	928	944	960
6.81	Geëscaleerde zorg 18+ (tm 2022)		37.602	0	0	0	0	0
6.81a	Beschermde wonen (WMO)	3, 6	0	25.187	26.034	26.410	26.867	27.329
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	3, 6, 7	0	5.424	5.102	5.240	5.379	5.509
6.82	Geëscaleerde zorg 18- (tm 2022)		11.662	0	0	0	0	0
6.82a	Jeugdbescherming	3, 6	0	1.544	1.597	1.620	1.648	1.677
6.82b	Jeugdreclassering	3, 6	0	502	519	527	536	545
7. Volksgezondheid en milieu			19.597	19.246	20.243	20.917	21.466	21.212
7.1	Volksgezondheid	3, 6	2.716	3.080	3.557	3.702	3.764	3.561
7.2	Riolering	1, 6	5.614	4.941	5.116	5.403	5.571	5.903
7.3	Afval	1, 6, 7	7.729	7.725	8.024	8.201	8.412	8.623
7.4	Milieubeheer	1, 6	2.801	2.629	2.722	2.783	2.861	2.256
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1, 6, 7	737	871	824	828	858	869
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			13.873	19.690	11.810	12.082	11.951	11.755
8.1	Ruimtelijke ordening	1, 6, 7	4.087	4.968	5.126	5.054	4.692	4.271
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijven terreinen)	6, 7	5.862	11.428	3.313	3.313	3.313	3.313
8.3	Wonen en bouwen	1, 4, 6	3.924	3.294	3.371	3.715	3.946	4.171
Baten			-400.881	-382.226	-351.694	-358.773	-361.896	-366.863
0. Bestuur en ondersteuning			-289.063	-289.498	-268.643	-274.807	-277.262	-281.668
0.1	Bestuur	5, 6	-1.177	0	0	0	0	0
0.2	Burgerzaken	1, 5, 6	-1.122	-857	-1.293	-1.514	-1.665	-1.692
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	7	-304	0	0	0	0	0
0.4	Overhead	5, 6, 7	-441	-4.418	-3.963	-3.868	-3.836	-3.943
0.5	Treasury	8	-12.009	-4.586	-3.978	-3.896	-3.920	-3.703
0.61	OZB woningen	5, 6, 8	-11.747	-12.164	-13.095	-13.940	-14.383	-14.796
0.62	OZB niet-woningen	5, 6, 8	-9.376	-9.405	-10.126	-10.778	-11.121	-11.441
0.63	Parkeerbelasting	4	-1.703	-1.647	-1.697	-1.687	-1.686	-1.684
0.64	Belastingen overig	1, 8	-177	-187	-190	-189	-189	-189
0.7	Alg. uitk en ov uitk gemeentefonds	8	-216.607	-219.636	-227.032	-233.570	-224.480	-231.222
0.8	Overige baten en lasten	1, 6, 7, 8	-15.501	-766	-390	-393	-1.734	-1.611

Lasten en baten per taakveld (bedragen x € 1.000)

#	Taakveld	Programma's	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	8	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	-18.899	-35.832	-5.371	-4.972	-4.938	-3.539
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	8	0	0	-1.508	0	-9.310	-7.848
▼	1. Veiligheid		-285	-163	-149	-146	-145	-148
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4, 6, 7	-17	-41	-41	-41	-41	-41
1.2	Openbare orde en veiligheid	4, 6	-268	-122	-108	-105	-104	-107
▼	2. Verkeer, vervoer en waterstaat		-5.030	-4.078	-4.173	-4.154	-4.151	-4.148
2.1	Verkeer en vervoer	1, 2, 6	-2.032	-895	-900	-899	-899	-899
2.2	Parkeren	6, 7	-2.966	-3.128	-3.221	-3.203	-3.200	-3.197
2.3	Recreatieve havens	1, 7	-29	-35	-32	-32	-32	-32
2.4	Economische havens en waterwegen	1, 6	-3	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	1, 6	0	-20	-20	-20	-20	-20
▼	3. Economie		-5.983	-3.799	-3.709	-3.711	-3.714	-3.713
3.1	Economische ontwikkeling	2, 6	-169	-255	-267	-270	-273	-272
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	7	-4.928	-2.589	-2.471	-2.471	-2.471	-2.471
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1, 6	-197	-213	-219	-218	-218	-218
3.4	Economische promotie	1, 8	-689	-742	-752	-752	-752	-752
▼	4. Onderwijs		-7.627	-6.663	-6.546	-6.571	-6.603	-6.633
4.1	Openbaar basisonderwijs	3	-3.999	-3.335	-3.334	-3.334	-3.334	-3.334
4.2	Onderwijshuisvesting	3, 6, 7	-976	-1.015	-1.052	-1.073	-1.099	-1.124
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3, 6	-2.652	-2.313	-2.160	-2.164	-2.170	-2.175
▼	5. Sport, cultuur en recreatie		-10.303	-8.937	-9.390	-9.468	-9.530	-9.295
5.1	Sportbeleid en activering	3, 6	-239	-329	-373	-373	-351	0
5.2	Sportaccommodaties	6, 7	-2.923	-3.003	-3.132	-3.174	-3.218	-3.282
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie, cultuurparticipatie	4, 6, 7	-3.917	-3.879	-4.120	-4.143	-4.164	-4.185
5.4	Musea	1, 6, 7	-339	-338	-356	-356	-356	-356
5.5	Cultureel erfgoed	6	0	0	0	0	0	0
5.6	Media	4, 6, 7	-2.207	-846	-912	-931	-951	-972
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1, 2, 3, 4, 6	-678	-542	-497	-491	-490	-500
▼	6. Sociaal domein		-50.744	-35.345	-34.603	-34.998	-35.138	-35.588
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3, 6, 7	-14.474	-1.253	-1.726	-1.725	-1.675	-1.510
6.2	Wijkteams	3, 6	-56	-40	0	0	0	0
6.3	Inkomensregelingen	2, 3, 6	-30.594	-31.071	-30.034	-30.467	-30.701	-31.305
6.4	Begeleide participatie	2, 6	-3.629	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	2, 6	-1	0	0	0	0	0

Lasten en baten per taakveld (bedragen x € 1.000)

#	Taakveld	Programma's	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	MJP 2025	MJP 2026	MJP 2027
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	3, 6	-635	-763	-799	-795	-771	-742
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+ (tm 2022)		-202	0	0	0	0	0
6.71a	Huishoudelijke hulp (WMO)	3, 6	0	-136	-120	-117	-115	-119
6.71b	Begeleiding (WMO)	3, 6	0	-192	-170	-165	-163	-168
6.71c	Dagbesteding (WMO)	3, 6	0	-60	-53	-52	-51	-52
6.72	Maatwerkdienstverlening 18- (tm 2022)		-120	0	0	0	0	0
6.72a	Jeugdhulpbegeleiding	3, 6	0	-65	-57	-56	-55	-57
6.72b	Jeugdhulpbehandeling	3, 6	0	-72	-64	-62	-61	-63
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	3, 6	0	-48	-42	-41	-41	-42
6.73a	Pleegzorg	3, 6	0	-58	-52	-50	-50	-51
6.73b	Gezinsgericht	3, 6	0	-26	-23	-22	-22	-22
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	3, 6	0	-16	-14	-14	-14	-14
6.74a	Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	3, 6	0	-147	-130	-126	-125	-128
6.74b	Jeugdhulp crisi/LTA/GGZ-verblijf	3, 6	0	-4	-3	-3	-3	-3
6.74c	Gesloten plaatsing	3, 6	0	-10	-9	-9	-9	-9
6.81	Geëscaleerde zorg 18+ (tm 2022)		-998	0	0	0	0	0
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	3, 6	0	-966	-921	-909	-896	-907
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	3, 6, 7	0	-227	-218	-221	-224	-229
6.82	Geëscaleerde zorg 18- (tm 2022)		-35	0	0	0	0	0
6.82a	Jeugdbescherming	3, 6	0	-144	-127	-124	-122	-126
6.82b	Jeugdreclassering	3, 6	0	-47	-41	-40	-40	-41
▼ 7. Volksgezondheid en milieu			-17.588	-17.518	-18.304	-18.747	-19.152	-19.475
7.1	Volksgezondheid	3, 6	-45	0	-394	-394	-323	0
7.2	Riolering	1, 6	-6.588	-6.291	-6.576	-6.884	-7.113	-7.514
7.3	Afval	1, 6, 7	-10.319	-10.563	-10.684	-10.822	-11.069	-11.315
7.4	Milieubeheer	1, 6	-31	-22	-22	-22	-22	-22
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1, 6, 7	-605	-642	-628	-625	-625	-624
▼ 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			-14.258	-16.225	-6.177	-6.171	-6.201	-6.195
8.1	Ruimtelijke ordening	1, 6, 7	-1.229	-949	-942	-937	-967	-961
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijven terreinen)	6, 7	-8.011	-11.346	-3.250	-3.250	-3.250	-3.250
8.3	Wonen en bouwen	1, 4, 6	-5.018	-3.930	-1.985	-1.984	-1.984	-1.984

5.3. Reserves en voorzieningen

Als onderdeel van de uiteenzetting van de financiële positie geeft onderstaande tabel een meerjarig inzicht in het gespecificeerde verloop van de reserves en voorzieningen.

Stand en verloop reserves en voorzieningen 2024-2027 (bedragen x € 1.000)

Naam	1-1-24	stort.	ontr.	1-1-25	stort.	ontr.	1-1-26	stort.	ontr.	1-1-27	stort.	ontr.	1-1-28
▼ Algemene reserve	50.906	500	7.696	43.710	3.434	38	47.106	0	9.348	37.758	0	7.848	29.910
▼ Algemene reserve	50.906	500	7.696	43.710	3.434	38	47.106	0	9.348	37.758	0	7.848	29.910
Algemene reserve algemene dienst	50.906	500	7.696	43.710	3.434	38	47.106	0	9.348	37.758	0	7.848	29.910
▼ Bestemmingsreserves	110.841	3.604	6.013	108.432	4.828	5.078	108.182	1.814	5.444	104.552	1.347	3.220	102.679
▼ Amortisatie / exploitatie reserves	34.762	3.360	2.950	35.172	3.999	2.084	37.087	938	2.153	35.872	932	2.194	34.610
Reserve nieuwbouwprojecten	1.968	270	505	1.733	280	505	1.508	290	505	1.293	300	505	1.088
Reserve MRI (maatsch. renderende inv)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve DNK incl opbrengst Essent	1.310	23	1.333	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve wielerveden	2.480	45	103	2.422	44	103	2.363	43	103	2.303	41	103	2.241
Reserve MBA Nobellaan/Dotterbloemstraat	254	5	15	244	4	15	233	4	15	222	4	15	211
Reserve voortgezet onderwijs	696	13	28	681	12	28	665	12	28	649	12	28	633
Reserve MFA Assen Oost	1.904	34	77	1.861	34	77	1.818	33	77	1.774	32	77	1.729
Amortisatie brandweerkazerne	14	0	10	4	0	0	4	0	0	4	0	0	4
Reserve Veemarktplein	1.055	19	61	1.013	18	61	970	17	61	926	17	61	882
Amortisatie fietspad Europaweg	166	3	10	159	3	10	152	3	10	145	3	10	138
Amortisatiereserve Overcingeltunnel	11.899	214	461	11.652	210	461	11.401	205	461	11.145	201	461	10.885
Amortisatiereserve Koopmansplein	1.393	25	75	1.343	24	75	1.292	23	75	1.240	24	75	1.189
Amortisatiereserve Bosbeek Nijlandsliep	620	11	35	596	11	35	572	10	35	547	10	35	522
Amortisatiereserve Sportvelden	0	0	0	0	3.115	287	2.828	56	287	2.597	52	287	2.362
Amortisatiereserve DNK	9.496	171	79	9.588	175	101	9.662	174	170	9.666	174	174	9.666
Amortisatiereserve Stadhuis	0	2.500	0	2.500	45	150	2.395	43	150	2.288	41	150	2.179
Amortisatiereserve UPM	1.017	18	124	911	16	124	803	15	124	694	14	124	584
Amortisatiereserve DFR	490	9	34	465	8	52	421	10	52	379	7	89	297
▼ Egalisatie reserves	3.829	0	331	3.498	0	473	3.025	0	613	2.412	0	748	1.664
Reserve straten- en wegenbeheer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Maatschappelijke opvang	3.829	0	331	3.498	0	473	3.025	0	613	2.412	0	748	1.664

Stand en verloop reserves en voorzieningen 2024-2027 (bedragen x € 1.000)

Naam	1-1-24	stort.	ontr.	1-1-25	stort.	ontr.	1-1-26	stort.	ontr.	1-1-27	stort.	ontr.	1-1-28
▼ Reserves grondexploitaties	39.990	144	488	39.646	729	593	39.782	754	995	39.541	130	170	39.501
Algemene reserve grondexploitaties	31.227	144	0	31.371	729	0	32.100	754	0	32.854	130	0	32.984
Weerstandsvermogen grondexploitaties	8.763	0	488	8.275	0	593	7.682	0	995	6.687	0	170	6.517
▼ Reserves meerjarige projecten	11.000	100	142	10.958	100	100	10.958	100	100	10.958	100	100	10.958
Reserve duurzaamheid	42	0	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve beeldende kunst	162	0	0	162	0	0	162	0	0	162	0	0	162
Reserve RSP gelden - FlorijnAs	5.872	0	0	5.872	0	0	5.872	0	0	5.872	0	0	5.872
Reserve Binnenstad	714	0	0	714	0	0	714	0	0	714	0	0	714
Reserve aardgasvrijewijk	3.710	0	0	3.710	0	0	3.710	0	0	3.710	0	0	3.710
Sted verenigingsfonds sociale woningbouw	500	100	100	500	100	100	500	100	100	500	100	100	500
▼ Reserves overige specifieke beleidstaken	10.260	0	1.602	8.658	0	1.828	6.830	22	1.583	5.269	185	8	5.446
Reserve investeringsfonds	4.000	0	0	4.000	0	0	4.000	0	0	4.000	0	0	4.000
Reserve stimulering economische beleid	445	0	139	306	0	137	169	0	112	57	0	8	49
Reserve Groningen Airport Eelde	233	0	220	13	0	220	-207	22	0	-185	185	0	0
Reserve Oekraïne	325	0	100	225	0	0	225	0	0	225	0	0	225
Reserve jaarovergang	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve corona	1.172	0	0	1.172	0	0	1.172	0	0	1.172	0	0	1.172
Reserve jongerenbeleid	835	0	278	557	0	278	279	0	279	0	0	0	0
Preventiereserve Sociaal Domein	3.250	0	865	2.385	0	1.193	1.192	0	1.192	0	0	0	0
Reserve groot onderhoud vastgoed	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
▼ Weerstandsreserve	11.000	0	500	10.500	0	0	10.500	0	0	10.500	0	0	10.500
Reserve weerstandsvermogen	11.000	0	500	10.500	0	0	10.500	0	0	10.500	0	0	10.500
▼ Voorzieningen	26.621	532	370	26.783	898	662	27.019	898	662	27.255	898	0	28.153
▼ Voorzieningen	26.621	532	370	26.783	898	662	27.019	898	662	27.255	898	0	28.153
Voorzieningen groot onderhoud	15.581	0	0	15.581	168	0	15.749	168	0	15.917	168	0	16.085
Voorzieningen riool en afvalstoffenheffing	5.782	532	370	5.944	730	662	6.012	730	662	6.080	730	0	6.810
Voorziening dubieuze debiteuren	232	0	0	232	0	0	232	0	0	232	0	0	232
Voorzieningen inzake personeel	5.026	0	0	5.026	0	0	5.026	0	0	5.026	0	0	5.026
	188.368	4.636	14.079	178.925	9.160	5.778	182.307	2.712	15.454	169.565	2.245	11.068	160.742

5.4. Begrotingssubsidies

In de begroting nemen we jaarlijks een subsidiebedrag op voor een aantal organisaties die een belangrijke bijdrage leveren aan de gemeente Assen. Dit gaat om een aantal organisaties die bekend zijn bij de gemeente en een langjarige subsidierelatie met de gemeente hebben. De juridische grondslag van begrotingssubsidies is het overzicht in de begroting. Een begrotingssubsidie is een subsidie als bedoeld in artikel 4:23, derde lid, onderdeel c van de Algemene wet bestuursrecht. Hierbij worden de naam van de subsidieontvanger en het maximale subsidiebedrag in de begroting opgenomen.

Overzicht begrotingssubsidies 2024 (bedragen x € 1)

Organisatie	Doel	Bedrag
▼ 1. Wonen in Assen		406.505
Provincie Groningen	Groningen Airport Eelde	405.405
SIW Internationale Vrijwilligersprojecten	Vrijwilligersproject State Forestry Ballo	1.100
▼ 2. Werken in Assen		466.394
Stichting Ondernemersfonds Assen	Organiseren stadsbrede activiteiten	455.021
International Welcome Center North	Wegwijs maken buitenlandse werknemers en studenten	11.373
▼ 3. Meedoen in Assen		6.530.314
Leger des Heils	Maatschappelijke opvang	1.280.276
St. Verslavingszorg Noord-Nederland	Hulpverlening en preventie	1.204.899
Werkpro	Dagbesteding Havenkade en inloofunctie Kommarin	672.921
St. Assen Sportstad	Ter bevordering van sport in Assen	556.000
St. Leergeld Noord-Drenthe	Ondersteunen gezinnen en coördinatie Kindpakket	495.000
GGZ Drenthe	Inzet 4 fte OGGZ-hulpverleners	300.139
Jeugdfonds Sport en Cultuur Drenthe	Tegemoetkoming contributie/ lesgeld	285.000
STILA Preventiefonds	Vrijwilligers initiatieven subsidiëren	200.000
GGD - OGGZ activiteiten	Meldpunt, deskundigheidsbevordering, sociaal verpleegkundigen	186.632
Wijkcentrum De Componist	Exploitatie en inhuur welzijnsruimten	181.031
Wijkvereniging Marsdijk- De Dissel	Exploitatie en inhuur welzijnsruimten	176.198
STILA - Wijkfonds	Vrijwilligers initiatieven subsidiëren	175.000
St Wijkcentrum Peelo - Markehuus	Exploitatie en inhuur welzijnsruimten	156.712
St. Mynds	Activering mensen met dementie en ontzorgen mantelzorg	80.000
GGD - OGGZ Voorzitterschap	Lokaal voorzitterschap Assen	79.294
St. Plateau Kinderopvang	Peuteropvang AZC	75.000
St. Present	Inzet vrijwilligersgroepen	69.700
St. Voedselbank	Bijdrage huisvestingskosten	65.000
Humanitas	Ondersteuning vrijwilligers	43.062
Wijkgebouw De Schulp	Exploitatie en inhuur welzijnsruimten	38.981
St Jeugdeducatiefonds	Vergroten ontwikkelingskansen kinderen in armoede	35.000
Slachtofferhulp Noord-Nederland	Slachtofferhulp	25.729
St. Assen voor Assen	Bevorderen maatschappelijk betrokken ondernemen	25.000
St Vlucht Voorwaarts	Integratie vluchtelingen	25.000
St. Wielercentrum Assen	Bijdrage aanstelling	20.000
COC Drenthe-Groningen	Uitvoering activiteiten LHBTI	15.000
Sport Drenthe	Drenthe Beweegt en Sportgala Drenthe	13.746

Overzicht begrotingssubsidies 2024 (bedragen x € 1)

Organisatie	Doel	Bedrag
St. Hendrik van Boeljen	Inzet buurtsportcoach	10.000
St. Hospice Noord en Midden Drenthe	Bijdrage Hospice	7.500
St Diaconale Schuldhelp Assen	Schuldhelpmaatje	7.500
St. Budgetsupport	Hulp en ondersteuning bij financiële problemen	7.500
St. CMO STAMM	Drenthe Samen Gezond in Beweging	6.828
St. Zelfhelp	Buitenveldert Zelfhelpgroep	6.795
Speel-o-theek Speul'nderwies	Uitlenen en onderhouden van speelgoed	3.871
▼ 4. Aantrekkelijk Assen		11.672.603
De Nieuwe Kolk	Podiumkunsten en bibliotheekwerk	8.450.700
St. Podium Zuidhaege	Podiumkunsten en cultuureducatie	1.244.199
ICO Centrum voor Kunst & Cultuur	Cultuureducatie en -participatie	839.446
Drents Museum	Cultuurparticipatie en cultuurhistorie	257.500
Vaart in Assen	SLA gelden/ organisatiekosten/ Out of pocket gelden	225.000
St. Garage TDI	Jeugdtheater en theateropleiding	205.238
St. Kunstpodium Campis	Podium beeldende kunst	150.000
Provincie Groningen	Bijdrage NOC We the North Cultuurprogramma	51.500
St. Assen FM	Lokale journalistiek	49.000
St. Bevrijdingsfestival Drenthe	Organisatie festival	45.000
Stichting AssenRuns	Loopevenementenkalender	45.000
DeFKa	Beeldende kunst - architectuur	23.175
St. Festival Vrouwenfilms	Organisatie filmfestival en filmeducatie	20.600
Bigband Want 2 Swing	Cultuureducatie	15.450
St. Kunst aan de Vaart	Beeldende kunst	10.300
Bluesstichting Assen	Organisatie bluesfestival	9.270
St. Popwaarts	Popronde	7.725
St. Podium Zuidhaege	Jeugdtheaterfestival	5.150
SOW St Ondersteuning Wielersport	European Cycling Tour	5.000
Drents Schildersgenootschap	Beeldende kunst	4.120
Asser Historische Vereniging	Cultuurhistorie en erfgoed	3.000
Muziekkamer Assen	Kunstmuziek	2.940
St. Ronde van Drenthe	Ronde van Drenthe	2.000
St. ODSC Open Dutch Showcorps Championships	Open Dutch Showcorps Championships	1.290
▼ 7. Vastgoed en Grondbedrijf		160.000
St. Wiercentrum Assen	Exploitatiebijdrage/ beheer- en onderhoud	125.000
Aqua '68	Badhuurcompensatie	22.500
De Watervrienden Assen	Badhuurcompensatie	12.500
		19.235.816

5.5. Indicatoren

Beleidsindicatoren duiden maatschappelijke effecten in de programmaverantwoording. Deze uniforme basisset beleidsindicatoren behandelt een breed spectrum aan onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo krijgt u een helder beeld van de beleidsresultaten van gemeente Assen ten opzichte van Nederland. Beleidsindicatoren zijn voorgeschreven in het [Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten \(BBV\)](#) volgens [Regeling beleidsindicatoren gemeenten](#). De waarden in onderstaande tabel geven de bevroren stand op peildatum vrijdag 22 september 2023. De actuele stand vindt u op [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl)

Indicator	Eenheid	Periode	Gebied	Waarde	Status	Bron
▼ 1 Wonen in Assen						
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2021	Assen	164		CBS statistiek Huishoudelijk afval
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2021	Nederland	169		CBS statistiek Huishoudelijk afval
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2021	Assen	21		berekening
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2021	Nederland	33,2		berekening
WOZ-waarde woningen	x euro 1.000	2023	Assen	278	*	CBS - Waarde Onroerende Zaken
WOZ-waarde woningen	x euro 1.000	2023	Nederland	369	*	CBS - Waarde Onroerende Zaken
Nieuwbouw	per 1.000 woningen	2022	Assen	4		Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
Nieuwbouw	per 1.000 woningen	2022	Nederland	9,3		Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
Gemeentelijke woonlasten Eenpersoonshuishouden	euro	2023	Assen	814		COELO, Groningen
Gemeentelijke woonlasten Eenpersoonshuishouden	euro	2023	Nederland	860		COELO, Groningen
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2023	Assen	888		COELO, Groningen
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2023	Nederland	942		COELO, Groningen
▼ 2 Werken in Assen						
Funciemenging	%	2022	Assen	56,5		CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
Funciemenging	%	2022	Nederland	53,8		CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2022	Assen	135,9		LISA
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2022	Nederland	174,1		LISA
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2022	Assen	971		CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2022	Nederland	825,4		CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
Werkloze jongeren	%	2021	Assen	3		CBS Jeugdmonitor
Werkloze jongeren	%	2021	Nederland	2		CBS Jeugdmonitor
Netto arbeidsparticipatie	%	2022	Assen	72		CBS - Arbeidsdeelname
Netto arbeidsparticipatie	%	2022	Nederland	72,2		CBS - Arbeidsdeelname
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2021	Assen	483,2		CBS - Re-integratie
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2021	Nederland	431,2		CBS - Re-integratie
▼ 3 Meedoen in Assen						
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	Assen	0,5		DUO/Ingrado
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	Nederland	4,2		DUO/Ingrado
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	Assen	21		DUO/Ingrado
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2022	Nederland	24		DUO/Ingrado

Indicator	Eenheid	Periode	Gebied	Waarde	Status	Bron
Niet-sporters	%	2020	Assen	54,7		Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD-en, CBS en RIVM
Niet-sporters	%	2020	Nederland	49,2		Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD-en, CBS en RIVM
Kinderen in uitkeringsgezin	%	2021	Assen	7		CBS Jeugdmonitor
Kinderen in uitkeringsgezin	%	2021	Nederland	6		CBS Jeugdmonitor
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2022	Assen	317,4	*	CBS - Re-integratie
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2022	Nederland	197,7	*	CBS - Re-integratie
Jongeren met jeugdhulp (aandeel jongeren tot 18 jaar)	% van alle jongeren tot 18 jaar	2022	Assen	16,9	*	CBS Indicatoren jeugdzorg in natura
Jongeren met jeugdhulp (aandeel jongeren tot 18 jaar)	% van alle jongeren tot 18 jaar	2022	Nederland	13,2	*	CBS Indicatoren jeugdzorg in natura
Jongeren met jeugdbescherming (aandeel jongeren tot 18 jaar)	%	2022	Assen	1,1	*	CBS Indicatoren jeugdzorg in natura
Jongeren met jeugdbescherming (aandeel jongeren tot 18 jaar)	%	2022	Nederland	1,2	*	CBS Indicatoren jeugdzorg in natura
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2022	Assen	850		CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2022	Nederland	700		CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
▼ 4 Aantrekkelijk Assen						
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2022	Assen	4		Stichting Halt
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2022	Nederland	8		Stichting Halt
Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2022	Assen	4,6	*	CBS - Criminaliteit
Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2022	Nederland	4,6	*	CBS - Criminaliteit
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2022	Assen	7,5	*	CBS - Criminaliteit
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2022	Nederland	6	*	CBS - Criminaliteit
Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2022	Assen	1,3	*	CBS - Diefstallen
Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2022	Nederland	1,4	*	CBS - Diefstallen
Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2022	Assen	2,7	*	CBS - Diefstallen
Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2022	Nederland	2,3	*	CBS - Diefstallen
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2021	Assen	2		CBS Jeugdmonitor
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2021	Nederland	1		CBS Jeugdmonitor
Jongeren met jeugdreclassering (aandeel jongeren van 12 tot 23 jaar)	%	2022	Assen	0,7	*	CBS Indicatoren jeugdzorg in natura
Jongeren met jeugdreclassering (aandeel jongeren van 12 tot 23 jaar)	%	2022	Nederland	0,3	*	CBS Indicatoren jeugdzorg in natura
▼ 6 Bedrijfsvoering						
Demografische druk	%	2023	Assen	75,3		CBS Bevolkingsstatistiek
Demografische druk	%	2023	Nederland	70,3		CBS Bevolkingsstatistiek

